

MODÜL 1

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ

FÖY

(FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI)

1

FÖY (KURAMSAL TEMELLERİ)

- * Eğitimde **bireysel farklılıklar**ın önemi arttı.
- * Tüm öğrenciler **farklıdır**.
- * Öğretim **stratejilerinin çeşitliliği** → öğrencilerin **çeşitliliği** demek.
- * **GARDNER**'in → **Çoklu Zekâ Teorisinden** ve
- * **BLOOM**'un → **Taksonomisinden** ilham alır.

FÖY (DAYANAKLARI)

- 1) **JEAN PİAGET**'in → **Bilişsel Gelişim Kuramı**na,
- 2) **VGOTSKY**'nin → **Yakınsal Gelişim Alanı**na
- 3) **GARDNER**'in → **Çoklu Zekâ Kuramı**na,
- 4) Beyin temelli öğretim araştırmalarına
- 5) Öğrenme stillerine **dayanır**.

JEAN PİAGET (Bilişsel Gelişim Kuramı)

- * Öğrencilerin
 - Art arda **zihinsel** temsillerin **parçalanması** ve
 - **Yeniden yapılandırılması** yoluyla
 - **Nasıl öğrendiklerini** ortaya çıkaran **İLK** kişi.
- * **PİAGET**'e göre **çocuk**,
 - Dünya üzerinde **hareket** ederek ve
 - Dünyaya ilişkin yaptığı kavramsallaştırmaları birbirine **bağlayarak öğrenir**.

VGOTSKY (Yakınsal gelişim alanı)

- * **Öğrenme aşamaları**na ilişkin **PİAGET**çi anlayışa bir şekilde **atıfta** bulunur.
- * **Yakınsal gelişim alanı**:
 - Çocuk **yalnızken** - **yardım aldığı** an arasındaki **mesafe** olarak tanımlar.
 - (Çocuğun **bağımsız** çalışma yoluyla yapabildiği gerçek gelişim seviyesi ile bir yetişkin veya **akranlarıyla** iş birliği içindeyken yapabileceği potansiyel gelişim seviyesi arasındaki mesafe olarak açıklamaktadır.)

VGOTSKY

- * **FÖY**'ün **teorik çerçevesini** oluştur.
- * **Sosyal gelişim yapılandırmacı öğrenme teorisinin** ilkeleri:
 - 1) Öğretmen-öğrenci → **iki taraflı öğrenmeyi teşvik eden sosyal etkileşimler** önemli.
 - 2) Bireyin kendisinden **daha bilgili** birine (öğretmen, koç...) **ihtiyacı** vardır.
 - 3) **Kendileri** veya bir **rehber** eşliğindeki görevde daha **etkili** bir şekilde **öğrenirler**.

GARDNER (Çoklu Zekâ Kuramı)

- * Her öğrencinin **düşünme** ve **öğrenme** konusunda **güçlü** tarafları bulunmaktadır.
 - Bu **güçlü** taraflarını kullanırken daha **kolay öğrenir** ve **üretirler**.
- * **FÖY** uygulayan bir **öğretmen**;
 - Sınıfını **tanır** ve
 - Onların her birinin **güçlü** ve **zayıf** yönlerini **besler**.
 - (Gelişimsel olarak en üst düzeye çıkarmak için)
- * Farklılaştırılmış bir sınıf ortamında **öğretim süreci**
 - **Zekâ alanlarına göre şekillendirilir**.

- * Bu noktada **BLOOM**'un **Taksonomisi**: (6 üst düzey düşünme becerisi)
- **öğretmenlerden**

(a) hatırlama,	(b) kavrama,	(c) uygulama,
(d) analiz,	(e) sentez ve	(f) değerlendirme noktasında
- * Derslerin **uygunluğunu** ve **karmaşıklığını** göz önünde bulundurmalarını **bekler**.

FÖY (TEMEL İLKELERİ)

Etkili bir farklılaştırmanın (İlgili literatüre göre)

- * En az 7 (**yedi**) temel ilkesi vardır.
- * Bu ilkeler **isteğe bağlı değildir**.

1. **Güçlü bir sınıf topluluğu**, grup üyelerinin her biri için öğrenmeyi destekler.
2. **Nitelikli öğretim programı** her sınıfa özeldir.
3. Öğrenciler için **ulaşılabilir görevler**
 - Grup içerisindeki **bireysel farklılıkları dengeler** ve
 - **Tüm öğrencilerin kapasitesine saygı** gösterir.
4. Tüm öğrenciler için **yüksek öğrenme hedefleri** içerir.
5. Süreç içerisinde devam eden **değerlendirme duyarlı öğretim** hakkında bilgi verir.
6. Farklılaştırılmış bir sınıfta
 - Kendi **özel** ihtiyaçları için **tasarlanmış görevler** üzerinde **benzer** bir hazırlık düzeyine sahip **akranlarıyla** çalışmaları gereken **zamanlar** vardır.
7. **Esnek sınıf yönetimi**, bir sınıftaki **tüm öğrenciler için farklılaştırma** ve **etkili öğrenme** için gerekli yapı ve açıklık **dengesini** sağlar.

UNUTULMAMALI!

- * Sınıflar **farklı** öğrenenlerle doludur:
 - 1) Farklı kültürel **geçmişleri** ve **tecrübeleri**,
 - 2) Öğrenme **tercihleri**,
 - 3) **İlgileri** ve **çoklu zekâ alanları**
- * Bu noktada **FÖY** önemlidir.
 - * Aktif öğrenme fırsatlarını artırır:
 - * Öğrencilerin
 - Öğrenme **geçmişlerini**,
 - **Hazırbulunuşluk** düzeylerini,
 - **İlgi** alanlarını ve öğrenme **profillerini** derslere **dâhil eder...**

TOMLINSON (FÖY tanımı)

- **Hazırbulunuşluk** düzeyleri,
- **İlgi** alanları ve
- **Öğrenme profillerindeki farklılıklara odaklanıldığında**
 - Öğrencilerin **en iyi öğrendiği** öncülüne dayanan bir **öğretim felsefesidir**.
- * **Öğrenme deneyimi** → **Sosyal** ve **işbirlikçi** bir **süreç**tir
- * Sınıfta olanların **sorumluluğu** önce **öğretmende**, sonra da **öğrencidedir**.

NEDEN FÖY?

- 1) Sınıfta bir **iş birliği** atmosferi oluşur.
- 2) **Zaman** ve **kaynakları esnek** ve **yaratıcı** bir şekilde kullanma.
- 3) **Farklılıkları** barındıran bir topluluk olarak **sınıfı destekler**.
- 4) **Tüm öğrencilerin başarıları** ve **faydası** için ortam.
- 5) Birbirlerinden farklılaşırlar (**Hazırbulunuşluk**, **ilgi** alanları ve **öğrenme profilleri**)
- 6) Öğretmenin öğrenme ortamındaki farklı öğrenme stillerini destekler.
- 7) Öğrenci **farklılıklarını** dikkate alır.
- 8) Öğrenmenin **içeriğini** ve **sürecinin** planlamasına olanak tanır.
- 9) **Grup** öğrenimini **teşvik eder**.
- 10) **Bireysel** ya da **bağımsız** öğrenme için **fırsatlar** verir.
- 11) Öğretmenler öğrencilerinin **öğrenme ihtiyaçlarının farkındadır**.
- 12) En iyi öğrenecekleri yollar hakkında **verimli seçimlerde yardımcı** olur.

Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler;

- * Geçmiş deneyimleri- kültür-dil-cinsiyet-ilgi alanları-hazırbulunuşlukları öğrenme biçimleri-öğrenme hızları-öğrenen olarak öz farkındalık-güven bağımsızlık => özellikleri bakımından **farklılık** gösterirler.
- * Bu **farklılıklar** Öğrencilerin
 - **Öğrenme stillerini** ve
 - **Öğrenme sürecini** derinden etkiler.
- * **Öğretmenler**
 - Her bir öğrenciyi temel içerikle buluşturmak için
 - => **Özel** ve **sürekli gelişen planlar** yapmaları önemlidir.

FARKLILAŞTIRMANIN AMACI:

=>Tüm öğrencileri **seviyelerinin** en üst düzeyine **çıkarmaktır**.

FARKLILAŞTIRMANIN UZUN VADELİ HEDEFİ:

=> Yaşam boyu öğrenmeyi **geliştirmektir**.

ÖĞRENCİLERİN BİREYSEL FARKLILIKLARININ 3 (ÜÇ) ALANI (Öğrencilerde Bireysel Farklılıklar Başında)

- 1) Hazırbulunuşluk
 - 2) İlgi
 - 3) Öğrenme Profilleri
- => Öğretmenler öğrencileri bu üç alanı **kapsayacak** şekilde **farklılaştırırlar**.

HAZIRBULUNUŞLUK:

- * Öğrencinin (belirli bir öğrenme alanıyla ilgili)
 - => Mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyini ifade eder.
- * Yetenekten **farklıdır**.
- Belirli bir anlayış veya beceriye yönelik **giriş noktasını** temsil eder.

Hazırbulunuşluk düzeyine göre farklılaştırma yapmanın amacı:

- Gelişimlerinin belirli bir noktasında işi biraz fazla zorlaştırmak
- Yeni zorluk seviyesinde başarı için ihtiyaç duyacakları **desteği** sağlamaktır.

İLGİ:

- * Bireyin **kendisi için önemli** olduğunu **düşündüğü** bir konuya
 - => **Odaklanmasına** neden olan bir **duyguyu** ifade eder.
- * İlgi, öğrenciler için büyük bir **motivasyon** kaynağıdır.

ÖĞRENME PROFİLLERİ:

- * Bireyin **nasıl öğrendiği** ile ilgilidir.
- Zekâ tercihleri, cinsiyet, kültür veya öğrenme stilleri gibi unsurlardan **etkilenir**.
- * Çoğu insan birçok şeyi **birden fazla yolla** öğrenebilir.
- =>Ancak Bireysel öğrenme tercihleri **değişkenlik** gösterebilir.

FARKLIlaştırılmış Öğretim Stratejileri:

1) İstasyon 2) Merkezler 3) Ajanda 4) Karmaşık Öğretim 5) Yörünge Çalışmaları
6) Giriş Noktaları 7) Öğrenme Sözleşmeleri 8) Katlı Öğretimdir.

1) İSTASYONLAR:

- *Eş zamanlı çeşitli öğrenme **aktivitelerini** gerçekleştirebilecekleri **merkezlerdir**.
- * İstasyonlar, **aynı ortamda**dır.
- * Farklı **hazırbulunuşluk** için **farklı** öğrenme görevi ve aktivitesine **yönlendirilir**.

2) MERKEZLER:

- *Kısmen **istasyonlara** benzerdir.
- *İstasyonlarda olduğu gibi merkezler de **aynı ortamda** yer alır.
- * Fakat istasyondan **farklı** olarak
- Burada **aynı** konunun **farklı yollarla** öğrenilmesi amaçlanır.
- * **iki merkez türü kullanılır:**
- 1) **İlgi Merkezi** 2) **Öğrenme Merkezi**

İlgi Merkezleri: İlgi alanlarında çalışmaları için oluşturulan yerlerdir
Öğrenme Merkezleri: Öğretmek ve pekiştirilmek **esastır**.

3) ÖĞRENME AJANDALARI:

- * **Her** öğrenci için **farklı görevlerin** verildiği bir uygulamadır.
- * Bu uygulamada her öğrencinin bir **ajandası** bulunur.

4) KARMAŞIK ÖĞRETİM:

- * Birbirinden **farklı** öğrencilerin **grupları** için geliştirilmiştir.
- * Her türlü zekâ, malzeme, stilden faydalanan **küçük grup** uygulamasıdır.

5) YÖRÜNGE ÇALIŞMALARI:

- * **Proje** yönteminin **bireysel** uygulanan şeklidir.
- * Hazırlanan **projelerin** işlenen konunun **yörüngesi** etrafından seçilmesinden gelir.

6) GİRİŞ NOKTALARI:

- * **Üstbilişsel** öğrenme kuramlarına dayanmaktadır.
- * öğrenciler **aynı anda farklı** giriş noktalarından **başlama** imkânı sunulur.
- * Bu giriş noktaları **çoklu zekâ** alanlarına göre tasarlanmaktadır.

7) ÖĞRENME SÖZLEŞMESİ:

- Eğitim sürecine **aktif** olarak katılmalarını artırmak,
- Onlara **bağımsız çalışma** alışkanlığı kazandırmak
- **Kendi** öğrenmelerinden **sorumlu** olmalarını sağlamak amaçlı **stratejidir**.
- => **Öğretmen** ve **öğrenci** arasında yapılan bir **anlaşmadır**.

8) KATLI ÖĞRETİM:

- * Öğrencilerin seviyelerine göre **katlara** yerleştirme anlayışına dayanır.
- * öğrencilerin öğrenme stillerindeki **bireysel farklılaşmanın**
- => Getireceği **olumsuzluğu gidermek** amacıyla kullanılır.

9) GRUP ARAŞTIRMALARI:

- * Öğretmen öğrencilere **konu seçimi** konusunda **rehberlik** eder
- * İlgi alanlarına göre sınıfı **gruplara** ayırır.
- * Öğretmen **yol gösterir**

Öğrencilerin değerlendirilmesi 3 (üç) **aşamada** gerçekleştirilir:

1) Öğretimin Başında 2) Öğretim Sürecinde 3) Öğretim Sonunda

ÖĞRETİM ÖNCESİNDE KULLANILAN DEĞERLENDİRME TEKNİKLER

- * **Amacı** → **Ön değerlendirme**dir.
- * Öğrencilerin konu ile ilgili **ne bildiklerini** tespit etmek
- * Öğrenenler için **farklı öğrenme yolları** tasarlanır:

Köşe Kapmaca: Sınıfın köşelerine “neredeyse hiç”, “bazen”, “sıklıkla” ve “kesinlikle” ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir. Öğrencinin **köşe seçmesi** istenir.

Kutu Yapma: Kağıda büyük ve (içine) küçük bir **kutu** çizer. “Ne biliyorum?” ve “Ne bilmeliyim?” sorularını yazar ve cevaplandırır.

Evet-Hayır Kartları: *Öğrenciler bir **kartın** bir yüzüne “**evet**” diğer yüzüne “**hayır**” yazarlar. Öğrenciler kendi durumlarına uygun olanı **kaldırmalarını** ister.

ÖĞRETİM SÜRECİNDEKİ DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

- * Öğrencilere **öğretmenleri/arkadaşları/öz değerlendirme yoluyla**
- => **Geri bildirim** fırsatı sunulmalıdır.
- GERİ BİLDİRİM:**
- * Öğrencilerin **ilerlemesinde** önemlidir.
- * Öğrenmedeki eksikliklerin **zamanında** **düzeltilmesine** yardımcı olur.

1) **Parmakla işaretleme:** Öğrenmenin neresinde olduklarını bildirme...

- Başparmak yukarı doğru → konu hakkında çok şey biliyorum,
- Başparmak yana doğru → konu hakkında biraz bilgim var,
- Başparmak aşağıya doğru → konu hakkında çok az bilgim var.

2) **Yumuk yapma:** Bir öz değerlendirme tekniği olarak kullanılabilir. Öğrenciler, Konuyu bilme derecesine göre öğrencinin parmak sayısını artırması istenir

3) **Gerçekle yüzleşme:** Öğrencilerden konuyla ilgili bilgi seviyelerini duygularıyla cevaplamaları istenir.

- Öğrencilere 3 adet kart dağıtılır.
- Bu kartlara **mutlu, sakın** ve **üzüntülü** üç adet yüz resmi çizilir.

ÖĞRETİM SONRASINDAKİ DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

* **Hedef** → **Bilgi** veya **beceriyi** başarıyla öğrenip öğrenmediğini görmesi...

Bu değerlendirmeler

- Standartlaştırılmış **testler**,
- **Projeler**,
- Öğretmen tarafından oluşturulan **sınavlar/testler**
- **Sözlü** raporlar olabilir.

Farklılaştırılmış Öğretim Süreci Sonunda Kullanılabilecek Bazı Değerlendirme Teknikleri (ek) :

1) Sarmal Oluşturma:

- O günün sorularının cevaplarını öğrencilerden kâğıda yazmaları istenir.
- Öğrenciler bir daire oluşturur. Yazdıklarını okur.

2) Simit Tekniği:

- Öğretmen tahtaya bir simit şekli çizer.
- Şeklin dış tarafına “**öğreniyorum**” ve iç tarafına “**biliyorum**” ifadeleri yazılır.

3) Konuşma Halkası:

- Öğrencilerden üçer kişilik gruplar oluşturulur.
- Öğrencilere A, B ve C isimleri verilir. A, belirlenen konu hakkında konuşmaya başlar ve kendisine işaret verilene kadar devam eder. Sonra B,....

4) Döngüsel Yansıma:

- Sınıfın farklı yerlerine üzerine konuların yazılı olduğu kâğıtlar asılır.
- Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak köşelere giderler ve burada bulunan kâğıtlara konu hakkındaki düşüncelerini yazarlar.
- Öğrenciler **döngüsel** olarak sınıfın köşelerinde hareket ederler.

5) Portfolyo:

- Çok özel **amaçlarla** öğrenci **çalışmalarının** bir araya getirilmesidir.
- (Bu amaçlar, hedeflenen kavram ve becerilerin uygulanması ve anlaşılmasının kanıtını destekleyen ölçütlere dayalıdır)

E-portfolyo; öğrencilerin çalışmalarını, projelerini, raporlarını ve hedeflere ulaşma yollarını gösterdiği; diğer belgeleri sergileyebildiği, **dijital** bir koleksiyondur.

* Öğrenci kişisel geri bildirimler ve düşüncelerle kendi kendini değerlendirir.

- **Portfolyo sürecinin ilk aşaması** ürünlerin toplanması aşamasıdır.

(ev ödevleri, projeler, yazılı metinler, zihin haritaları, testler,...)

- **Portfolyo sürecinin ikinci aşaması** ürünlerin seçimidir.

- **Portfolyo sürecinin üçüncü aşamasında** öğrenciler niçin bu parçanın seçildiğini ve hangi kriterleri sağladığını açıklar.

- **Dördüncü aşamada**, öğrenciler bir dahaki sefer ne yapacaklarına, nelere odaklanacaklarına, neyin iyileştirilmesi gerektiğine ve takdir edileceklerin neler olacağına karar verebilirler.

Etkili bir farklılaştırmada Öğretmenlerin; öğrencilerin

- **hazırbulunuşluk** düzeylerine,
- **ilgilerine** veya
- **öğrenme profillerine** göre
- **farklılaştırebileceği** çeşitli **öğeler** bulunmaktadır:

Farklılaştırmanın Temel Öğeleri:

1) **İçerik** 2) **Süreç** 3) **Ürün** 4) **Öğrenme Ortamı**

Bu öğeler: (Öğrencilerin farklılaştırebileceği öğelerdir)

1) **İçerik:** İçerik, öğretim sürecinin “**girdisi**”dir.

Bu girdi, öğretilmesi beklenen **konuların bütünü** oluşturur.

2) **Süreç:** Bir **öğrenme** deneyiminde,

- * Öğrencinin **bilişsel** olarak yapması beklenen
- **Temel kavramlar, Genellemeler** ve **Beceriler**
- => Süreç aşamasında anlandırılır.

* **Süreç**, bilgiyi aktif olarak işleyip anlamlandırmaya çalışmalarlarıyla başlar. Bu da okulda genellikle “**etkinlikler**” yoluyla gerçekleştirilir.

3) **Ürün:** Öğrencilerin öğrenmelerinin hedeflendiği temel **bilgi** ve **becerileri**

- **Süreç** içerisinde öğrendiklerini, anladıklarını ve yapabildiklerini gösterme yoludur.

* ürün, öğrencinin **bildiğini ortaya koymaya** yönelik **bireysel yorumudur**.

4) Öğrenme Ortamı:*** Öğrenme ortamını**

- Öğrencilerin hem **bireysel** hem de bir **bütün** olarak **bir arada** çalışmalarını **sağlayan** bütün **etmenler** açısından düşünmeliyiz.
- Bu **etmenler görünür** veya **görünmez** olabilir.

*** Etkili bir öğrenme ortamında** (öğrencileri öğrenmeye davet eden unsurlar)

- Sınıfın görünümü, organizasyonu ve yapısı, renklerin **çekiciliği**,
- Öğrenci çalışmalarının **etkili sunumları**
- Hem bireysel hem de **ortak çalışma** için alanlar,
- Araç ve gereçlere **kolay erişim**,
- Dikkati büyük ölçüde **akran iş birliğine odaklayan** mobilya düzenlemeleri
- Kaliteli çalışmayı desteklemek için görünür **ipuçları**...

*** Bu sınıf ortamın tersi öğrenmeyi azaltabilir!**

(Fiziki ortamı kısır, sıkıcı, sıkışık, öğretmen odaklı, dikkat dağıtıcı veya sınırlayıcı)

Not: fiziksel iklimden daha önemli olan unsur, sınıfın **duygusal iklimi**dir.*** Öğrenciler kendilerini daha güvende** hissetmelerinde **duygusal iklimi** önemlidir:

- İhtiyaç hâlinde **yardım** isteyebildikleri,
- Sorularına **yanıt** alabildikleri,
- Düşüncelerini **rahatça** ifade edebildikleri
- **Hoşgörü** ile karşılandıkları bir ortam

*** Öğrenme ortam (duygusal iklim) tarafından desteklenir.**

- Bu ortam her öğrenciye
=> **Güvenli, onaylayıcı, zorlayıcı** ve **destekleyici** hissettiren bir ortamdır.

*** Etkili bir farklılaştırmada (FÖY) ortam önemlidir.***** Bu ortam** öğrencilerin **öğrenme ihtiyaçlarına** göre uyarlanmalıdır:

- Öğretmen; **bilişsel, duyuşsal** ve **fiziksel** ihtiyaçlara **uyum** sağlar ve **yanıt** verir.
- Öğrenci doğasındaki **farklılıklara saygı** duyar ve onları **destekler**.
- Öğretmen ve öğrenciler, günlük rutinler ve sınıf işleyişinde kararda etkilidir.
- Öğrenciler hem **fiziksel** hem de **duygusal** olarak kendilerini **güvende** hissederler.
- Bireysel **farklılıklar doğal** ve **olumlu** kabul edilir.
- Öğrenciler, birbirlerine **saygı duymayı** ve birbirlerini **desteklemeyi** öğrenirler.
- Sınıfın fiziksel düzenlemeleri esnekler.
- Sınıf öğrencilerin çeşitli **öğrenme seçeneklerine** erişimini **destekler**.

*** Farklılaştırılmış öğretim Farklılaştırmanın Temel Öğelerine** vurgu yapar.
(İçerik-Süreç-Ürün-Öğrenme Ortamı)*** Öğretmen**

=> Farklılaştırmanın Temel Öğ. ni öğrenci çeşitliliğine yanıt olarak **değiştirebilir**.

*** Bu dört unsurun değiştirilmesi öğrencilerin**

=> **Hazırbulunuşluk, ilgi alanları** ve **öğrenme profilleri** aras. farklılıklara “yer açar”

1. FARKLIlaştırılmış ÖĞRETİMDE ÖĞRETMEN ROLLERİ

- * Öğrenciler okula hem **bilişsel** hem de **duyuşsal** ihtiyaçlarla gelir.
(Maslow, ihtiyaçlar hiyerarşisinde ana hatlarıyla bu ihtiyaçları belirlemiştir)
- * **Öğretmenler** bu **ihtiyaçlara** farklı yollarla **cevap verirler**.

Öğretmenlerin öğrenci ihtiyacına yönelik **tepkisini** ve öğrenci **faidalari** açısından **kalitesini** belirleyici **faktörler** vardır:

1. Faktör: **Öğretmenlerin** eylemlerini şekillendiren **felsefesi**
2. Faktör: Öğretmenin belirli bir **eylem planını oluşturma** ve **takip etmeye** yönelik **yetkinlik düzeyi**dir.

* Genellikle bu iki faktör “**istek**”(felsefe) ve “**beceri**”(yetkinlik) olarak düşünülür.

* Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin iletmeleri beklenen belirli **mesajlar** vardır.

* Bu mesajlar:

- **Çeşitli** şekillerde ve **zaman** içinde,
- Hem **bireysel** olarak hem de bir **bütün** olarak
- **Tutarlı** bir şekilde iletilmelidir.

*** Bu mesajlar:**

Davet mesajı: Memnuniyet ve çalışma isteğini dile getirme

“Burada olmanızdan, sizi daha iyi tanıyacak olmaktan çok memnunuz ve sınıfa önemli deneyimler ve özellikler getirdiğinizin farkındayım. Burayı sizin için değerli bir öğrenme ortamı yapmak için elimden geleni yapmak istiyorum.

Yatırım mesajı: Kendisinin çalışacağını söylemesi ve öğrencilerden de istemesi
Bu sınıfta ve dünyada önemli olduğumuzdan, olabildiğince hızlı ve çok büyümenize yardımcı olmak için çok çalışacağım. Başarınız çabamızdan kaynaklanacağı için sizden de çok çalışmanızı isteyeceğim.

Kalıcılık mesajı: Başarısızlıkta yılmama ve birlikte üstesinden gelme

Her zaman ilk denemenizde her şeyi doğru yapamayabilirsiniz. Ben de sizin için ve sizinle birlikte başarınızı geliştirecek yaklaşımlar bulmak için çalışacağım. Sizden asla vazgeçmeyeceğim.

Fırsat mesajı: Öğrencinin kendisini geliştirmesi için fırsatlardan bahsetme

Gençsiniz ve dünyada var olan olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Kendinizi çeşitli ortamlarda, çeşitli rollerde ve çeşitli içeriklerle görmeniz için sizlere fırsatlar sunmak istiyorum. Bu, geleceğe hazırlanmanız ve sizin için var olan olasılıkları görüp heyecanlanmanız için bir fırsattır.

Düşünme mesajı: Öğretmenin yapması gerekenleri, kendisinden ve öğrencilerden beklentileri Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim, sizi sınıfta çalışırken gözlemleyeceğim, ilerlemenizi inceleyeceğim ve rehberliğinizi isteyeceğim. İsim ve sizin için nasıl çalıştığımı mümkün olduğunca sık düşüneceğim. Daha bilinçli ve etkili bir öğretmen olabilmek için kendimden bunu bekliyorum. Daha bilinçli ve etkili bir öğrenci olabilmem için sizden de ayısını isteyeceğim.

*** Farklılaştırılmış öğretim (FÖY):**

=> Öğretmenin, öğrencilerin ihtiyaçlarına **cevap vermesine** imkân sağlar.

*** FÖY’de öğretmen:**

- Bilgi iletiminde **yetersiz** kalan **geleneksel** yöntemlerden **farklı** yöntemler takip eder.

=> **Bu yöntemler**le öğretmenler çok **farklı roller** üstlenir.

=> **Kolaylaştırıcı** bir **rol** oynar .

* Tüm öğretim sürecinde duygular önemlidir. (FÖY’de de önemli)

a) Korku

- Öğrenciler **öğrenemez!**
- Öncelikli gereksinim **güvenlik**tir.
- Öğrenme etkinliğine katılamayabilirler.
- **Stres** arttıkça **üst düşünme** seviyelerine erişme azalır.
- Hayatta kalma **tepkisi** olarak “**Savaş ya da kaç!**” hissi artar.

Ne yapmalı?

- Öğrencileri **stresten** uzak tutmalı.
- **Kendi becerilerine** uygun **zorlamamızı** sağlayacak **planlar** yapmalı.

*** Sınıftaki güvenli**

=> **Fiziksel güvenli**ğin yanında **düşünsel güvenli**ği de içerir.

b) Stres

=> Beyindeki **duygusal merkez**, **bilişsel merkezi** kontrolü altına alır.
=> Beynin **düşünsel kısmı** etkili **çalışamaz** ve öğrenmeye **ket vurulmuş** olur.

c) Dalga geçilme – zorbalık maduriyeti

=> Tüm dikkatlerini öğrenmeye veremezler.

d) Beceri seviyelerinin üzerindeki zorluk

- Öğrenme konusundaki çabaları geri plandadır.

- **Utanma** duygusu ve **gülmüş** duruma düşme **endişesi**

e) Öğrencinin başarıyı hayal etmemesi veya arzulamamamsı

=> **Daha çok öğrenme** girişimi **azdır**.

Zihin temelli eğitim için literatürde üç temel unsur vurgulanır:

- 1) Duygusal İklim ve İlişki
- 2) Rahatlatılmış Uyanıklık ve Karmaşık Deneyimde Öğretim
- 3) Derinleştirmedir.

*** Öğrenme ya da etkin öğrenim görme becerisinin güçlendirilmesi için**

=> “**Rahatlatılmış uyanıklık**” durumuna geçebilmeli.
=> Bu konuda **duygusal iklim ve ilişkiler** oldukça önemlidir.
=> **Öğrenme** için kullanılan tüm **yöntemler rahatlatılmış uyanıklık hâlini** etkiler.

Dikkat! Ödül ve ceza tarzındaki uygulamalar (yöntemler)

- **Yaratıcılığı engeller**,
- İçsel **motivasyona müdahale** eder
- **Öğrenmeyi** ve **öğrenme** olasılığını **azaltır**.
- **Öz güdülenme** şansını ve **öğrenmeyi** bir **ödül olarak görmeyi azaltır**.

Ne yapmalı?

(Ödüller kullanmanın 5 (beş) işlevsel alternatifi)

- 1) **Tehdidi** ortadan **kaldırmak**
- 2) Güçlü bir **olumlu iklim yaratmak**
- 3) **Geri bildirimi** artırmak
- 4) **Hedefleri** belirlemek
- 5) **Olumlu duyguları** harekete geçirmek ve bunlara **ilgi** uyandırmaktır.

Duygular

- Öğrencinin **davranışını etkiler**.
- Farklı zihin-beden **durumları** oluşturur.
- => Belirli bir duruş, solunum hızı ve vücuttaki kimyasal denge etkilenir.

Duygusal çevre Öğretimle etkileşime girer

=> Bilgilerin nasıl bir araya getirildiğini **etkiler**.

Aşırı strese

- **Yüksek stres/tehdit** tepkisi veya **otomatik karşıt tepki**, bağlantıları **sabote eder**
=> Böylece **öğrenme gerçekleşemez**.
- => Daha **üst düzey düşüncelerin** gerçekleşmesi neredeyse **imkânsızdır**.

Öğrencinin belirsizlik hissetme sebepleri:

- Verilen **görevin** çok **zor olması**
- Görevi anlatan **yönergelerin karmaşıklığı** ile
- Ne yapacağını **anlamayarak başarısız** olacağını **düşünme**
=> Öğrencinin **azminin** kaybolmasına neden olur.

Ne yapmalı?

* Alternatif olarak **yapıcı stres** veya **akış durumu** oluşturan sınıflar
=> **Olumlu bir öğrenme ortamı** oluşturur.

* Öğrenmede **seçim** şansı olan ve **karşılıklı saygı** rutinlere sahip sınıflar

=> Öğrenciler için **destekleyici** öğrenme çevreleridir.

=> **Bilinmeyen** ve **beklenmeyen** konularda **beklenti endişesini azaltır**.

3 SINIF İKLİMİ

Farklaştırılmış bir sınıfta tüm öğrenciler

* Kendilerini, **risk alma** konusunda ve **öğrendiklerini** veya **eksikliklerini ifade** edebilecek kadar **emin** ve **güvende** hisseder.

Not: Akademik yeteneği olan öğrenciler

- Kendilerinden **tüm bilgileri** bilmelerinin beklendiğini **düşünürler**.

- Beklentilere karşı tüm cevapları **biliyormuş gibi** davranırlar.

=> Bu, **stres** neden olabilir ve **öğrenime müdahale** edebilir.

* Öğretmenin **hayal kırıklığına** uğramış bir **ifadesi** veya **yorumu**

=> Yetenekli öğrencinin **anlamadığı** hususları **ifade etmesini önleyebilir**.

=> Tüm cevapları bilmeseler bile sınıfta kendilerini **güvende hissetmelidir**.

* **Risk** altındaki veya **düşük başarı** sergilediği düşünülen öğrenenler

=> Üzerlerindeki bu **etiketin beklentilerine** uygun davranırlar.

* Bir öğrenciye “**anladığı zaman**” **şaşıran** bir **ifade** ile bakmak

- Onun **anlamasının beklenmediği** anlamına gelebilir.

- Bu durum, **potansiyele bir sınır koyar**.

* Öğretmenlerin öğrencilere verdikleri **sözlü** ya da **yazılı geri bildirimler**

- Sadece **övgü** ya da **eleştiri** için değil olmalıdır

- Aynı zamanda **çaba** ve **kalicılığı güçlendirir** nitelikte olmalıdır.

* **Başarılı bir iyileştirmenin** her anı, bir **ömür boyu olumlu** değişiklik yapar.

* **Fiziksel ve duygusal atmosfer**

=> Sınıfın **fiziksel** özelliklerinden etkilenir.

-Uygun **aydınlatma**, **temizlik**, **düzenlilik** ve **öğrenci çalışmalarının paylaşımı etkilidir**.

* Öğrenci **başarısını kolaylaştırmak için**

=> **Bol** ve **uygun kaynaklar** gereklidir.

* **Toplumsal etkileşim ve zihinsel gelişme için**

=> Fırsatlar da olmalıdır.

* Sınıftaki **her öğrenci** çok **farklıdır**

* Herkesin kendini **güvende** hissetmesi gerekir.

=> Sınıflarda **iklim** ve **atmosfer öğrenme sürecinde önemli** rol oynar.

* **Birbirini önemseyen** - **destekleyen** - **taniyan** ve **saygı duyan** bir sınıf

=> **Farklaştırılmış** bir sınıfta esastır.

=> Alınan **görevler farklı olsa da** farklılıklara karşı daha **Hoşgörülüdürler**.

4 FARKLIlaştırılmış ÖĞRETİMİ PLANLAMA

Farklaştırılmış Öğretimin Planlanma Aşamaları:

1) FÖY’ün **temel standartları** dersin **kazanımlarına** göre belirlenir.

- Yapılması **gerektenler** ve **durumlar açıkça** belirlenmelidir.

* **Veri toplamak için => Biçimlendirici Değerlendirme Stratejisi** belirlenir.

2) FÖY’ün **içeriği**, **bilgi** ve **becerileri bütüncül** kazandıracak şekilde yapılandırılır.

3) Öğrencilerin **neyi bildikleri** ve **neleri öğrenmeleri** gerektiği belirlenir.

- Bu, beyindeki uzun süreli bellekte depo edilmiş ön bilgilere ulaşmayı sağlar.

4) **Bilgi** ve **beceriler** ile bunları **kazanmaları** için **neler gerektiğini** belirlenir.

- Bu aşamada bilginin küçük grupla mı yoksa büyük grupla mı edinileceğine;

- Öğretimin **ilgi alanı** veya **hazır bulunuşluk** temelli olacağına karar verilmelidir.

5) Öğrencilerin bildiklerini **göstermelerine fırsat** sağlanır.

- Bunu yaparken onlara **seçenek** sunulmalıdır.

* Gerekli bilgiyi gösteren **kaliteli bir biçimlendirici değerlendirme** aracı seçilir.

* En **etkili sonuç değerlendirmenin** ne olacağı ve **nasıl puanlanacağı** belirlenir.

Tüm bu aşamalar,

=> Öğrencilerin **farklılaşan** derecedeki **öğrenme tercihleri**,

=> **Çoklu zekâları** ve **kişisel ilgilerini dikkate almamız** gerektiğini gösterir.

“**Tek beden herkese uymaz.**” uygulama teması,

=> FÖY’ün bir **ihtiyaç** olduğunu ortaya koymaktadır.

PROGRAM TÜRLERİ VE PROGRAM GELİŞTİRME

1. GİRİŞ

Eğitim,

- Eski çağlardan beri **filozofları** ve **bilim** insanlarının **tartıştığı** bir kavramdır.

- İnsanların temel bir etkinliğidir.

- **Toplumsal** ve **kültürel** yapıyla yakından **ilişkilidir**.

- Birçok **disiplini etkiler** ve onlardan **etkilidir**.

Eğitimin temel amaçları

-Bireyin **kendini gerçekleştirme** ve de topluma **yararlı** olmasını sağlamaktır.

(Bireyin **toplumsallaşmasını** sağlamak)

Toplumlara

=> **Eğitim** yoluyla **kültürel mirasını** yaşatır ve **devamlılığını** sağlar.

GÜTEK:“ Eğitim, en genel anlamıyla **bireyi kültürel yaşama hazırlayan tüm sosyal süreçleri** içerir.”**der.**

- 4 -

Eğitim Programları

=> **Eğitimin işlevlerinin gerçekleştirilmesinde** önemli bir role sahiptir.

=> **İnsan, toplum** ve onun bir çıktısı olan **kültür** ile sürekli **ilişki** içindedir.

- **Dinamik** bir nitelik taşır.

Eğitim Programlarının Şekillenmesini Etkileyen Önemli Etmenler:

- Toplumun ulaşmak istediği genel **hedefler**,

- Hükümet **politikaları**,

- Birey ve toplumun **gereksinimleri** ve bu gereksinimlerdeki **değişim**,

- Bilimsel ve teknolojik **gelişmeler** ...

2. EĞİTİM PROGRAMININ TANIMI

Alanyazın: Literatür

* **Eğitim programının** tanımı alanyazında (Literatür) çok çeşitlidir.

BOBBİT

* **Eğitim programının** temel **sorunlarını** işleyen **ilk** kitabı yazdı (1918)

- “ Latince “yarış alanı” ve “yarış” anlamından yola çıktı.

BOBBİT’ e göre Eğitim Programı:

“ Çocuk ve gençlerin **yapmaları** ve **deneyimlemeleri** gereken şeylerin **toplamıdır**.”

- Yetişkinlerin yapması gereken şeyleri iyice yapabilme becerisi geliştirmek ve

- Her açıdan yetişkinlerin olması gerektiği gibi olmak amaçtır.

TYLER

- **Eğitim programları** alanında önemli çalışmaları vardır.

TYLER’ e göre Eğitim Programı:

“ Öğrenci **yaşantılarının bütünüdür**”

* Öğrencilerin bu **yaşantıları**

- **Geçmişte** ya da **şu andaki uygulamalar** ile

- Bilimsel ve kuramsal çalışmalardan elde edilen **amaçlar** doğrultusunda

biçimlenmiştir.

ENGLISH

ENGLISH’ e göre Eğitim Programı:

“ Bir **doküman** ya da **plandır**.”

* Bu **doküman** ya da **plan:**

- Öğretmenlerin öğrencilere öğretmesi gereken **içeriği** ve **yöntemleri** içerir.

POSNER

POSNER’ e göre Eğitim Programı:

“ Öğrenme **ürünleri dizisidir**.”

* Bu **Öğrenme ürünleri**

-Hem **öğretmene** hem de **değerlendirme sürecine karar vermeye** imkan sağlar.

ORNSTEİN ve HUNKİNS’ e göre Eğitim Programı:

“ Bir **çalışma alanıdır**.”

* Bu **çalışma alanının**

- Kendine özgü temelleri, bilgi alanları, araştırma yaklaşımları, kuramları, ilkeleri ve uzmanları vardır.

Eğitim programı kavramı

- **Türkiye’deki araştırmacı** ve **düşünürler** de çeşitli biçimlerde tanımlar:

VARİŞ

- Eğitim programları alanının **öncüsüdür**.

VARİŞ’ e göre Eğitim Programı:

“Tüm **faaliyetleri** kapsar.”

* Bu **faaliyetler**

* Bir **eğitim kurumunun**;

- Çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı

- **Millî eğitimin** ve **kurumun** amaçlarının **gerçekleşmesine dönüktür**.

ERTÜRK

- **Program geliştirme** alanına önemli **katkıları** sağlamıştır.

ERTÜRK’ e göre Eğitim Programı:

* **Eğitim programı kavramı** yerine “**Yetişek**” kavramını kullanır.

“**Yetişek**” kavramını kullanarak açıklar:

* **Yetişegi** “Düzenli eğitim durumlarının tümüdür.”

* Bu **eğitim durumları**

- **Belli öğrencileri belli bir zaman** süresi içinde **yetiştirmeye** yöneliktir.

SÖNMEZ

* **Sönmez** de * **Eğitim programı kavramı** yerine “**Yetişek**” kavramını kullanır.

SÖNMEZ’ e göre Eğitim Programı:

“**Yetişekler**,

- Öğrencide gözlenmeye karar verilen **hedef** ve **davranışları**,

- Onların **içerikle bağlantısını**, **eğitim** ve **sınama durumlarını** kapsar.”

Bu tanımlara göre **eğitim programları**

a) **Öngörüşel** b) **tanımlayıcı**(betimsel) c) **Öngörüşel- tanımlayıcı**(betimsel)

a) **Öngörüşel tanımlar**

- Genel olarak bir **reçete** gibi neyin olması **gerektiğini** ele alan tanımlardır.

b) **Tanımlayıcı ya da betimsel tanımlar**

- Çoğunlukla **edinilmiş yaşantılara** (geçmişe) **vurgu yapar**

* **Eğitim programı**

- Toplumların **temel değerleri, anlayışları** ve **beklentileri** üzerine **temellendirilir**.

DEMEUSE ve STRAUVEN'e göre **Eğitim programı**

"Bütüncül bir bakış açısı sunar."

* Bu **bakış açısı**

- Planlı bir biçimde ulaşılması beklenen **sonuçlara göre**
- **Öğretimin düzenlenerek uygulanmasına** yol gösterir.

Eğitim Programının "Ne Olduğuna" (Nedir?) İlişkin Yorumlar:

-- Hewitt -- Demeuse ve Strauven -- Oliva
-- Ellis -- Ornstein ve Hunkins

Eğitim Programı Nedir? Tanımları:

- **Siyasi bir araçtır.** (**Topluma bağlılığı artırmaya** çalışan bir araç)
- Hizmet etmekte olduğu **toplum** ve **kültürünün** bir yansımasıdır.
- **Toplumsal etkinliklerin** bir sonucudur.
- Aralıksız çalışan bir **yeniden düzenleme** sürecidir.
- **Ne öğrenildiğidir.**
- Okulda alınan **tüm derslerdir.**
- Öğretme ve öğrenmeyi **aydınlığa kavuşturan yapıdır.**
- Öğretmen ve öğrencinin ellerinde **hayat bulan bir varlıktır.**
- Eğitimin **kalbidir.**
- Okullaşmanın **özüdür** ve okulun **varoluş** sebebidir.

Not: Eğitim programı tanımlarına bakılınca sınırları çizilmesi zordur.

ORNSTEİN ve HUNKİNS'e göre:

* *Bir kişinin eğitim programı kavramı ne kadar **keskin** ve **netse**
=> **Öğrenme-öğretmeyle** ilişkili faktörleri **yok sayma** ve **gözden kaçırma** eğilimi o kadar **büyük**tür.*

Eğitim programı Tanımlarının Ortak Noktaları:

- Öğrenme çıktılarını **belirleyecek** değerlendirme etkinliklerini **kapsayan** bir sistem
- **Öğretmenlere yol gösteren bütüncül** bir sistem olduğu görülmektedir.

Eğitim programı Yapısı

* Bir **programın** birbiriyle ilişkili 4 (dört) **öge** üzerine kurulu yapısı vardır:

1. Amaç/hedef (**niçin**)
2. İçerik (**ne**)
3. Öğretme-öğrenme süreci (**nasıl**)
4. Ölçme ve değerlendirme (**ne kadar**)

Program kavramına ilişkin **tanımlarda farklılıkların olması**

=> **Programın** oldukça **kapsamlı** ve
=> **Tek bir biçimde açıklanamayacağı**nın bir göstergesidir.

3. PROGRAM TÜRLERİ

* Araştırmacılarca **tanımlanmış** çeşitli **program türleri** gündeme gelmiştir:

=> Programın **dinamik** bir **yapıya** sahip olması ve
=> **Kavramsallaştırma** çalışmalarının **sürekliliği** buna sebeptir.

Bu **sınıflandırmaların**

- Kimisi **işlevine** odaklanırken kimisi ise **hiyerarşik** bir **bakışı** ortaya koyar.

PROGRAM TÜRLERİNE İLİŞKİN YAPILAN **SINIFLANDIRMALAR:**

EİSNER

a) **Açık** prog. b) **Dolaylı** prog. c) **Örtük** prog. d) **İhmal edilen** prog.

POSNER

a) **resmî** p. b) **uygulamadaki** p. c) **örtük** p. d) **ihmal edilen** p. e) **ekstra** p.

CRAWFORD

a) **yazılı** program b) **öğretilen** program c) **test edilen** program

ENGLISH

a) **resmî** program b) **resmî olmayan** program c) **örtük** program

GLATTHORN

a) **önerilen** p. b) **yazılı** p. c) **öğretilen** p. d) **desteklenen** p.
e) **test edilen** p. f) **öğrenilen** p. g) **örtük** p.

SÖNMEZ ve ALACAPINAR

a) **resmî** yetişek b) **örtük** yetişek c) **karşıt** yetişek d) **ek** yetişek.

RESMÎ PROGRAM:

* **Resmî** metinlerde **açıkça** belirtilen biçimde **geliştirilir**.

* **Hedefleri, konuları** ve işleniş **sırasını**; araç gereçleri ve değerlendirmeyi içerir.

* Ders planı hazırlama konusunda **öğretmene temel** oluşturur.

* En **temel** özelliği, **belli** bir **kapsamının** ve **düzeninin** olmasıdır.

SÖNMEZ ve **ALACAPINAR**'a göre:

* En **geçerli** olanı **devlet** tarafından **hazırlanıp eğitim bakanlığınca yürütülendir**.

* Bu yönüyle eğitim programı **hukuki** bir **nitelik** de taşır.

* **Okul**, eğitim programında **neyin öğretilmesi** gerektiğini önerir.

* Anayasa ile ilgili yasalar temel alınarak bu program oluşturulur.

* **Ülkemizde**

-**MEB** tarafından tüm eğitim basamakları için geliştirilen programlar buna **örnektir**.

- Bu yönüyle de **zorunlu** bir özellik gösterir.

UYGULAMADAKİ PROGRAM:

* Uygulanması planlanan **eğitim programı uzmanlar** tarafından **önerilir**.

* Programın **uygulanması** sırasında asıl **kararı öğretmen verir**.

* Bu program çeşitli şekillerde **adlandırılır**:

- **Uygulanan** - **Dolaylı**, - **İşevuruk**, - **Gerçekleşen / öğretilen program**

* U.P., **resmî** programın **uygulanışında ortaya çıkar**.

* Öğretmen tarafından gerçekten uygulanan bir programdır.

* U.P öğretmenin **gerçekte ne öğrettiğini**

* **Önemini** öğrenciye **nasıl ilettiğini** ve

* Öğrencilerin gerçekte **nelerden sorumlu** olduklarını **kapsayan** bir programdır.

TEST EDİLEN PROGRAM:

* Öğretmen, eğitim kurumları/ devlet tarafından hazırlanan sınavlarda

=> **Ölçülen öğrenmeleri kapsayan** program türüdür.

* **En önemli özelliği**

=> **Sınavlardaki ölçme** araçlarında **hangi amaçların** öngörüldüğü ve

=> Hangi **sorularla** ortaya çıkarılmasının çalışıldığıdır.

ÖRTÜK PROGRAM:

* **Gizli, saklanan** ve **informal** program olarak da adlandırılır.

* **Resmî/formal** program **dışındadır**.

- **Yazılı** ve **resmî değildir**.

- **Farklı hedeflerin** kazanılmasını sağlar.

* Ö.P. açıkça **belirtilmediği** hâlde

=> Öğrencilerin **bilişsel** ve **duyuşsal** davranışlarını **etkiler**.

Örtük Programın Kapsamında:

- **Eğitim sistemleri, okulun yönetimi** ve **yapısı-kuralları, disiplin anlayışı, okul ile çevre ilişkileri, öğretmen-yönetici-öğrenci ilişkiler vb. tutum ve davranışlar** vardır.

=> Bu program; **öğretmenin, okulun, toplumun norm** ve **değerlerini** içerir.

İHMAL EDİLEN PROGRAM:

* **Resmî** programda **yer almasına karşılık** uygulamaya **konmaz!**

(göz ardı edilir, üstünkörü geçilir ya da atlanır)

Nasıl ele alınabilir?

- Öğrencilere sunulmayan **seçenekler**

- Öğrencilerin bilemeyecekleri **bakış açıları**

- Zihinsel dağarcıklarında olmayan **kavramlar** ve **beceriler** olarak ele alınabilir.

=> Öğretilmeyen **konuların neden göz ardı edildiği** ile ilişkilidir.

Programın ihmal edilmesinin nedenleri?

- **Sınav sistemi, veli, öğretmen beklentileri, okulun fiziki olanakları, okulun bulunduğu bölge ...**

EKSTRA PROGRAM:

* Okulun **dışında** yapılması **planlanmış** her türlü **deneyim** ve **etkinlikleri içerir**.

(Spor karşılaşmaları, halk oyunları, sinema, tiyatro, konferanslar, sergiler ...)

Resmî programdan Farkı?

1) **Gönüllülük** esasına dayanır.

2) Öğrencilerin **ilgilerine** cevap verir niteliktedir

DESTEKLENEN PROGRAM:

* Programın desteklenmesi için sağlanan **kaynakları** içeren bir programdır.

(Ders kitabı, ders saati, sınıf sayısı, derse ayrılan süre...)

ÖNERİLEN PROGRAM:

* **Bilim insanları** ya da **meslek kuruluşlarının** **hazırlanan** program türüdür.

* Bu program **Türk Eğitim Demeği (TEDMEM, 2015)**'nin hazırlayıp sunduğu

=> "**Ulusal Eğitim Programı 2015-2022**" örnektir

KARŞIT PROGRAM:

* **SÖNMEZ** tarafından oluşturuldu.

* **Resmî programın** **hedeflerinin tam karşıtı savunmaları** yetiştirme amaçlıdır.

* **Örtük programdan** farklı olarak bu program **resmî programa tamamen karşıdır**.

* **Eğitim Programları**yla ilgili Bir Diğer **Sınıflandırma:**
a) **Eğitim** Programı b) **Öğretim** Programı c) **Ders** programı

a) **Eğitim programı:**

* Kurum içi ya da kurum dışı **tüm etkinlikleri** kapsar.
(**Bu etkinlikler** Milli Eğitim Bakanlığında /eğitim kurumlarında yer alır.)
* E.P. **en genel** programdır.
* **Öğretim** ve **ders programları**nın **çerçevesini** oluşturur.

b) **Öğretim programı:**

* **Öğrenme-öğretme** etkinliklerinin **planlanması** ve **uygulanması**nı kapsar.
* **Eğitim programı** içinde yer alır.

c) **Ders programı:**

* **Öğretim programındaki** matematik, Türkçe gibi bir **ders** ya da **kursun**
=> Amaçlarını, içeriklerini, öğrenme-öğretme ve değerlendirme süreçlerini **kapsar**.
Not: **Eğitim programları**yla ilgili dikkate alınması gereken en önemli nokta
* Programın kapsamı ya da türü ne olursa olsun
=> Öngördüğü **hedefleri gerçekleştirebilme gücü** ve
=> Program türleri arasında **uyumun sağlanabilmesidir**.
* Bu iki özellik (gerçekleşme düzeyi ve program uyumu)
=> **Etkiliğin** temel göstergeleri
(Bu da programların sürekli bir biçimde geliştirilmesi gerekliliğini gösterir)

4. PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ

HEWİTT'e göre Eğitim Programı:

* **Eğitim Programı**
- **Geliştirme** ve **bilgiye katkı** sürecini **temsil eder**.
- Eğitim süreçlerinin planlı ve sistemli olmalarını sağlar.
- **Durağan olamaz!**

ORNSTEİN VE HUNKİNS'e göre Eğitim Programı:

* **Eğitim Programı**
- **Dinamik** olmaları gerektiğini savunur.
- Ulaşılmaya çalışılan bir **hedef olmadığını** söyler.
- Bir **yolculuk** olarak düşünülmesi gerektiğini belirtir.

DEMİREL'e göre Program Geliştirme Tanımı:

* Eğitim programının öğeleri arasındaki **dinamik ilişkiler** bütünüdür.

* **Eğitim programının öğeleri:**

(**Program geliştirme** bir **aşamalı süreç**'tir.)

a) **Hedef** (amaç) b) **içerik** c) **öğretme-öğrenme süreci** d) **ölçme** ve **değerlendirme**

ETKİLİ BİR PROGRAM GELİŞTİRME:

* **Programı oluşturan**

- Felsefeyi
- Amaçları,
- Hedefleri,
- Öğrenme deneyimlerini,
- Öğretim kaynaklarını
- Değerlendirmeleri yansıtmalıdır.

* Kolay bir **süreç** ya da **iş değildir**.

* Öncelikle **bilimsel** bir **etkinliktir**

* **Araştırmaya dayalıdır**.

* Aynı zamanda bir **ekip işidir**.

* **Türk eğitim sisteminde**

- **Eklektik** (seçmeci) bir **anlayış** içeren
- **DEMİREL** tarafından geliştirilen Program **modeli** temel alınmıştır.

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ (Aşamaları)

- 1) Planlama
- 2) Tasarlama
- 3) Deneme
- 4) Değerlendirme
- 5) Programa Süreklilik Kazandırma

1. PROGRAMIN PLANLANMASI

* Programın planlanması

- Gerekli olacak **unsurları, biçimleri belirler**
- Tüm **etkinliğe** ya da **sürece** **kuş bakışı** bir **görünüm** sağlar

* Geliştirilecek programa ilişkin birtakım **kararların** alınması beklenir.

* Kimlerin, **hangi amaçla** yer alması gerektiğine **karar verilir**.

* **Bu aşamada kimler vardır? (Çalışma Ekibi)**

- Geliştirilecek programla ilgili **konu alanı uzmanları**,
- Programın **geliştirilmesine** karar veren **yetkililer**,
- Programın tasarımında **etkili olan** ve kararlara **yön veren kişiler**,
- Konuyu farklı açılardan irdelemeye **destek olacak danışmanlar**

Ayrıca:

- Öğretmenler, öğrenciler, sivil toplum örgütleri üyeleri (doğrudan ya da dolaylı)

* **Çalışma ekibi** belirlendikten sonra

- => **Çalışma Planı** yapılır ve bazı kararlar alınır:
 - Bu çalışmaların **ne kadar sürede** gerçekleştirileceği,
 - **Sürecin** hangi **aşamasında** hangi **adımların izleneceği**,
 - Bu sürecin **ne kadar sürede** tamamlanacağına ilişkin kararlar alınır.

* Sürecin **en kritik** aşaması olan **gereksinimlerin** belirlenmesi süreci **planlanır**.

- Bu gereksinimler **tasarıya** temel teşkil edecek biçimde olmalıdır.

TYLER

* **Gereksinim belirleme** (**ihtiyaç analizi**) **TYLER** tarafından gündeme getirildi.

=> **Gereksinim belirleme** (**ihtiyaç analizi**) Nedir?

- **Bireysel** ve **kurumsal gelişimi** sağlama,
- **Sorunları** ve **ihtiyaçları** **tespit** ederek **uygun çözüm yolları** bulmadır.

MASLOW'a göre bireyleri **güdüleyen** en temel şey **gereksinimler**dir.

*Bu **gereksinimler** programların **geliştirilmesi** sürecine **kaynaklık** eder.

* **Gereksinimler** sadece **bireylerle** ya da **öğrenenlerle** **sınırlı** bir süreç **değildir**:

- **Toplumu**,
- **Konu alanının**,
- **Uygulayıcıların**,
- **Doğanın gereksinimleri** de söz konusudur.

* **Gereksinim belirleme** (**ihtiyaç analizi**)

- **Zaman alıcı**, **maliyetli** ve **yorucu** bir süreçtir.

* **Beklenenlerle var olanların** bir **karşılaştırması** yapılır:

- **Planlama** yapılır,
- **Veriler toplanır**,
- **Analiz** edilir
- **Raporlanır**.

=> Bunun için

- **Testler**, konuyla ilgili **raporlar**, **ölçekler**, **görüşme** ve **gözlemler** kullanılabilir.

2. PROGRAM TASARISININ HAZIRLANMASI

* Programın **öğelerini** kapsar.

Eğitim programının öğeleri:

a) **Hedef** (amaç) b) **içerik** c) **öğretme-öğrenme süreci** d) **ölçme** ve **değerlendirme**

* **Bu aşamada**

- Bu çalışmanın **neden** yapıldığı,
- Ulaşılmak istenen **çıktıların neler olduğu**,
- **Sürecin nasıl işleyeceği**
- **Amaçlara** ulaşıp ulaşılmadığının **nasıl anlaşılacağı** soruları **yanıtlanır**.

Tasarı hazırlama sürecinde önemli olan:

=> **Gereksinimlerin iyi analiz** edilmesi

=> **Programın**

- Tüm öğelerinin birbirini **destekleyecek**,
- Temel alınan **felsefi** görüşü **yansıtabak**,
- **Gelişim özelliklerini dikkate** alacak bir biçimde **hazırlanmasıdır**.

3. PROGRAMIN UYGULANMASI

* Tasarlanan **eğitim programının gerçekleştirilebilirliğini** belirlemek için

=> Bir **deneme uygulamasına** ihtiyaç vardır.

HEWİTT'in (2018) de belirttiği gibi

* Bir **eğitim programının pilot uygulamasının** amacı

=> Gerçekte **nasıl görüldüğünü** anlayabilmektedir.

Burada önemli soru

=> **Deneme uygulamasının nerede** ve **nasıl yapılacağına** karar verilmesi ve
=> Uygulamanın **planlanmasıdır**.

Uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken bir diğer **nokta:**

=> **Değişime karşı** oluşabilecek **dirençleri** öngörebilmek ve
=> Bu **dirençleri ortadan kaldırmaya** yönelik **önlemleri** alabilmektir.

4. PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ

* Programın **etkililiği** hakkında **karar verme süreci** olarak **adlandırılır**.

* **Program geliştirme** çalışmalarının **sürekliliğinin** bir parçasıdır.

* **Değerlendirme sürecinde**

- Programın tüm öğeleri ve bu öğeler arasındaki ilişkiler değerlendirilir
- Uygulama süreci incelenir
- Programın çeşitli açılardan (amaçlara ulaşma düzeyi, uygunluk...) incelenir.

* **Bu sürecin sonunda**

- **Program olduğu gibi** uygulamaya konabilir,
- **Geliştirilerek uygulamaya** başlanabilir ya da
- **Sonlandırılabilir**.

5. PROGRAMA SÜREKLİLİK KAZANDIRILMASI

* Program geliştirme => **döngüsel** bir süreçtir.

* Programın **sürekli geliştirilmesinin** temel **gerekçeleri** Nelerdir?

- 1) **Değişimin kaçınılmazlığı**
- 2) **Gereksinimlerin çeşitlenmesi**
- 3) Programın **dinamik** bir yapıda olması

* Bir program nasıl **etkililik kazanır?**

=> Uygulamada elde edilen **verilerle** geliştirildikçe **etkililik** kazanır.
=> Bunun gerçekleştirilmesi **araştırma-geliştirme** çalışmaları ile **mümkündür**.

1. Giriş

- * Eğitim sisteminde yapılan **değerlendirmeler**
=> **Rastgele** alınmış **kararlara dayandırılmaz!**
- * Eğitimde **niteliğin artırılmasında Neler Etkilidir?**
1) **Çağın gereklerine uygun** programların **geliştirilmesi**
2) **Amaçlara uygun öğretim etkinliklerinin** planlanması ve **uygulanması**
- * Hazırlanan **programların** ve **planlanan** öğretim **etkinliklerinin**
- Bu **gerekliliğe** uygun olup olmadığı ya da **ne düzeyde** uygun olduğu **sorularına**
=> **Ancak değerlendirme** sürecinde **cevap** verilebilir.

2. Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi

- * **Değerlendirme**, en genel tanımıyla bir **karar verme** sürecidir.
- * Program **değerlendirmede** de **anahtar sözcük** “**karar verme**”dir.
- * Bu **karar verme** süreci birtakım **sorulara cevap** aranmasını **gerektirir**.

BARNES bu **soruları** şu şekilde açıklar:

- “**Ne** değerlendirilecek?
- **Niçin** ve **nasıl** değerlendirilecek?
- **Kim** / **kimin için** değerlendirilecek?
- **Nerede** değerlendirilecek?
- **Ne zaman** değerlendirilecek?”

Bu **sorulardan** her birine verilen **cevaplar**

=> Programın **etkilliliğini** belirlemede **önemli bilgiler** sağlar.

ERTÜRK’e Göre Program Değerlendirme

- * Programın istenen davranış değişikliğini gerçekleştirmekte
=> **Başarılı** olup olmadığının **belirlenmesidir**.

VARIS’a göre Program Geliştirme ve Değerlendirme

- * **İç içe** yürütülen bir **süreçtir**.
- * **Değerlendirme**
- Bir program **geliştirme** faaliyetinin önemli bir **aşamasıdır** ve
- **Sürekli** bir **yönünü** oluşturur.
- * **Alınan dönütler** programın **daha iyi geliştirilmesi** için kullanılır.

POSNER’e göre Program Değerlendirme

- * **Belirli** bir **amaç** doğrultusunda yapılan incelemelere dayalı olarak
- Programın **değerinin belirlenmesidir**.

ORNSTEİN ve HUNKİNS’e Göre Değerlendirme

- * Bir **konu** hakkında **karar vermek için bilgi toplama** sürecidir.
- * Bu **süreç** aşağıdaki yöntemleri içerir:
- **Nitelikli** bir **yargılama** için **standartların** belirlenmesi,
- **İlgili bilginin** **toplanması** ve **karar verme süreci** için **standartların uygulanması**

OLİVA’ya Göre Program Değerlendirme

- * **Bilimsel temelleri** olan **bilgi toplama sürecidir**.
- * Bu sürecin başarısında 3 (üç) önemli **nokta** vardır:
1) **Soru sormak** 2) **Doğru soru sormak** 3) **Doğru soruları doğru insanlara sormak**

WİLES ve BONDİ’ye Göre Program Değerlendirme

- * **Program değerlendirme** çeşitli çalışmaları kapsayan bir **süreçtir**.
- * **Bu süreçte** aşağıdaki **çalışmalara** yer verilmelidir:
1) Değerlendirilecek **programa** ve ne tür **verilerin** değerlendirileceği
2) Hazırlanan programın **geçerliliği** hakkında **veri toplanması**,
3) Verilerin **çözümlemesi** ve **sonuç çıkarılması**
4) Geliştirilen **programın yürütülmesine** ilişkin **kararın** alınması

MELROSE’ye Göre Program Değerlendirme

- * **Bir programın**
- Değerini – yararlılığını ya da
- Bireye, gruba, hizmet sunulan kuruma(grup) **uygunluğunu** belirleme **sürecidir**.
- * **Melrose’a göre bu yargılama süreci**
- Toplanan **kantılara**,
- İlgililere yöneltilen **sorulara** ve
- Bu işi gerçekleştirilenlerin **değer yargılarına**
=> **Bağlı olarak değişiklik** göstermektedir.

Yapılan tanımlara göre program değerlendirme:

- * Eğ. kurumlarının **çağın gereklerine uygun** bireylerin yetiştirilip yetiştirilmediğini, (Bireylere **istendik davranışların** kazandırılıp kazandırılmadığını)
- Kazandırılmamışsa **nedenlerini** bulmayı amaçlayan
- Verilerin toplanarak **bilimsel ölçütlerle** göre **yorumlanmasını** içeren
=> **Kapsamlı** bir **süreç** olarak **açıklanabilir**.

Program değerlendirmenin tarihsel gelişimi

- * **İlk değerlendirme** çalışmaları
=> Öğrenci **başarılarının belirlenmesi** amacıyla yapılmıştır.
- * Ancak yapılan **tanımlardan** yola çıkarak
=> **P.D.** sadece **öğrenci** başarıya yönelik değerlendirmelerle **sınırlı kalmaz!**
- **Başka amaçlar** da söz konusudur. →

Örneğin Programın (Program değerlendirmenin Başka amaçları)

- * Bir ya da birden fazla “**ögesinin**” **işlevselliğini tartışma**,
- *Programın amaçlarına ulaşma düzeyini belirleme,*
- *İçeriğin uygunluğuna karar verme,*
- *Uygulanan öğretim ve değerlendirme yaklaşımlarının etkililiğini belirleme gibi...*
- * **Güçlü** ve **zayıf** yönlerini ortaya çıkarma
- * **Sorunları tanımlama**,
- * **Gereksinimleri** ve eğitimde **kullanılacak kaynakları** belirleme
- * **Karar vericileri bilgilendirme**
- * **Uygulayıcılara** kendi uygulamalarına ilişkin **dönüt** verme
- * **Bilim** ve teknolojinin ürettiği **gelişmeleri takip edebilme**

=> **Sürecin** sonunda alınan **karar**

- * **Programın**
- **Olduğu gibi sürdürülmesine**
- **Geliştirilmesine** ya da
- **Sonlandırılmasına** karar vermede **kritik** bir **öneme** sahiptir.

Programların değerlendirilmesinde

=> **Dikkate** alınması gereken **kavramlardan** biri de **bağlamdır**:

- Bir programın **işlevsel** olması
- **Gereksinimlere** gerçekçi **yanıt verebilmesi** için
(Değerlendirilmesi ve geliştirilmesi sürecinde)
=> **Bağlamsal durumun analiz edilmesi** son derece **önemlidir**.

Bağlam

- * Bir **olay** veya **durumun ilişkiler örüntüsü**dür.
(sosyal, kültürel, coğrafi, ekonomik, siyasal, yasal, tarihsel, psikolojik ve felsefi)

Eğitim programlarının bağlamı

- * Programın aşağıdaki kapsamlarında **belirlenir**:
- **Amaç-içerik-eğitim** durumları
- Eğitim **felsefesi**, **psikolojisi**, **sosyolojisi** (Ölçme ve değerlendirme boyutlarının esas aldığı)
- **Öğrenme-öğretme kuramları**

Sonuç olarak bir programın değerlendirilmesi

=> **Önemli işlevleri** yerine getirmeye kullanılabilecek bir **araçtır**:

- **Durumu Belirleme** - **Gözden geçirme**
- **Karşılaştırma** - **Gereksinimleri belirleme**
- **Amaçlara ulaşılıp ulaşılmadığını** saptama **aracıdır**.

- * **Nitelikli** bir **değerlendirme süreci** için

=> **Değerlendirme yöntem** ve **yaklaşımlarının** iyi **bilinmesi**

=> **Doğru** bir biçimde **uygulanabilmesi** oldukça **önemlidir**.

3. PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ

- * P. D. uygulanmadan sonraki **gelişigüzel** bir **işlem değildir**:

Değerlendirme

- Programı **geliştirmek** amacıyla elde edilen **verilerin bir araya** getirildiği
- **Yargıya** varıldığı **sistematik** bir **süreçtir**.

YÜKSEL ve SAĞLAM (Değerlendirme Süreci)

- Bu sürecin temel **aşamalarını** 3(üç) aşamayı içeren bir **bakış açısıyla** inceler.
(Program değerlendirme **yaklaşımlarından** ve **modellerinden bağımsız** olarak)
1) **Planlama** 2) **Uygulama** 3) **Değerlendirme**

PLANLAMA:

- * Program **değerlendirmede** **ilk basamak** **sistematik** bir **planlama**dır.
- **Bilimsel** bir **sürecin** izlenir
- Değerlendirme **amacına** ve **veri toplama yöntemlerine** karar verilir
- **Bağlam tanımlanır**
- **Ölçme araçları hazırlanır**
- **Nasıl** ve **ne şekilde** **uygulanacağı** kararlaştırılır.

Planlama aşamasında

- 1) Öncelikle **değerlendirme amacına** karar verilir.
- **Başlangıç** noktası ve
- **Neyin** değerlendirileceği tanımlanır.
=> Bu **amaç**
- Öğrenci **başarısının izlenmesi**
- Programın **aksayan yönünün** belirlenmesi
- Eğitim **gereksinimlerinin** **saptanması** olabilir.

Amaçlar iki doğrultuda oluşturulabilir:

- a) **Öğretmen, öğrenci, yönetici**, sorumlu **karar organı** vb. paydaşlarca
- b) Değ. sonuçlarını kullanacak **bireylerin gereksinimleri** doğrultusunda

Değerlendirme sürecinin en **önemli kısmı** (**Yüksel** ve **Sağlam**’ göre)

- => Değerlendirmenin **neden** yapılacağı,
- => Bulgularının **hangi amaçla** ve kim tarafından kullanılacağı,
- => Daha önce **değerlendirilip değerlendirilmediği**,
- => **Maliyeti** gibi konuların açıklığa kavuşturulmasıdır.

Peşinden yine bir kritik kararın alınmalıdır:

=> **Değerlendirmeyi yürütecek değerlendirmeci kim olmalıdır?**

- * Program değerlendirme sürecini **Dış** ve/veya **iç değerlendiriciler** yürütür.

- * **Dış değerlendiriciler** **iç değerlendiriciler**
- Değerlendirilen bağlamın **dışında** **Programın içinde** kişilerdir.
- Projeye ilgisi **olmayan**
- **Bağımsız** kişiler

- * Değerlendirilecek programa göre **biri** ya da **her ikisi** sürecin bir parçası olabilir.

Değerlendirme Yaklaşım ve Modellerine Karar Verilmesi

* Planlama aşamasında **önemli** görülen boyutlardır.

*** Program değerlendirme yaklaşım ve modellerinde**

- Süreç, **sistemati**k bir biçimde **izlenmeli**,
- Teorik ya da **kuramsal** bağlamda nelere **dayandığı** ortaya **konmalıdır**.

Planlamanın sonraki aşamasında (istenen değerlendirme)

=> **Soru** ve **ölçütlerinin** belirlenmesidir.

Değerlendirme sorularının belirlenmesinde

1. Değerlendirme **amacından**,
2. Kullanılacak **değerlendirme yaklaşımından**,
3. Uzmanların **deneyimlerinden**,
4. **Değerlendirmecilerin görüşlerinden** yararlanılabilir.

Planlama kapsamında başka nelere karar verilir?

1. Değerlendirici ya da **değerlendirmecilerin araştırma yöntemine**
2. **Katılımcılara**
3. **Veri kaynaklarının neler** olacağına
4. **Verilerin nasıl bir süreçte toplanacağına**
5. **Analizin nasıl yapılacağına** ...

Planlamanın son aşamasında

1. **Değerlendirme** uygulaması **planlanır**
2. Bir **iş akışı** oluşturulur. (süreci etkili bir biçimde sürdürmek için)

UYGULAMA:

* **Planlamadan** sonraki **değerlendirme süreci**dir.

1. **Planlama** aşamasında alınan **kararlar** işe koşur.
2. Değerlendirilecek **durumun anlaşılmasına yönelik veriler toplanır**.
(*Hazırlanan veri toplama araçları kullanılır*)

* Bu süreç tamamıyla **bilimsel anlayışa** dayalı olmalıdır.

Veri toplama araçları

* **Araştırma yöntemi** çerçevesinde **belirlenir**.

(Sınav sonuçları, ölçekler, testler, gözlemler, görüşmeler - konuyla ilgili doküman inceleme...)

3. Uygulamanın son aşaması **raporlaştırma**dır.

DEĞERLENDİRME:

* **Program değerlendirmenin son aşaması yine değerlendirme**dir.

* **Değerlendirmenin değerlendirilmesi**

- **Değerlendirme** süreci **analiz** edilir. (*Meta değerlendirme*)
- Değerlendirmeciler de **öz değerlendirme** yapmasına katkı sağlar.

ORNSTEİN ve HUNKİNS 'e göre değerlendirme süreci

* Çoğu araştırmacı tarafından **kabul** gören bir **dizi adım**dır.

* **Değerlendirici** bir **eylem planı** yapmalıdır.

DEĞERLENDİRME SÜRECİNDEKİ ADIMLAR:**1. Değerlendirilecek programdaki olguya odaklanma:**

- **Ney** değerlendirilecek
- **Hangi tasarım** kullanılacak

2. Bilginin toplanması:

- Gerekli **bilgi kaynakları** tanımlanır
- Buna göre **bilgi toplanır**

3. Bilginin organize edilmesi:

- Hedef kitle bilgiyi yorumlar ve kullanır. (yararı)

4. Bilginin analiz edilmesi:

- * Değerlendirmenin odağına
- Uygun **analiz tekniğini** seçme ve **uygulamayı** içerir.

5. Bilginin raporlaştırılması:

- Elde edilen sonuçlar **raporlaştırılır**. (*Bilimsel ölçütlere uygun bir biçimde*)

6. Bilginin sürekli olarak gözden geçirilmesi:

- Program **değerlendirmenin sürekliliğini** vurgulanır.

4. PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE YAKLAŞIMLARI

=> Program değerlendirme **süreçlerinde Nelerden Yararlanılabilir?**

(*Süreçler: Planlama - Uygulama -Değerlendirme*)

1. Çeşitli **değerlendirme türlerinden**
2. Program **değerlendirme yaklaşımlardan**

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ (Değerlendirme biçimine göre)

1) **Formal değerlendirme** 2) **İnformel değerlendirme**

1) Formal değerlendirme:

* **Sistemati**k bir **süreci** içerir.

- **Amaçlar** belirlenir
- **Nerede, ne zaman** ve **kim** tarafından **yapılacağına** karar verilir.
- **Veri toplama araçlarının geçerliği** ve **güvenirliğinin** incelenir.

* F.D. **yapılandırılmış** bir **değerlendirme türüdür**.

* **Süreç** hakkında **uzmanlık** gerektirir.

2) İnformel değerlendirme:

* **Sistemati**k **olmayan** bir özelliktedir.

- **Günlük yaşam**da karşılaşılan **olaylarda** ortaya çıkar.
- **Özel** bir **nitelik** taşır.

Ancak => Değersiz, geçersiz bir **değerlendirme** türü **değildir!**

- Deneyimler, içgüdüler oldukça önemli verilerdir. =>

- * **Bazı durumlarda** **formal** değerlendirmeye göre **daha hızlı** veriye ulaşılabilir.
- * **İnformel değerlendirmeler** **formal değerlendirme** yapılmasına **zemin** oluşturur.

* **Geliştirilen program** ile **Gerçekleşen** program arasındaki **ilişkiyi** sorgulamada
=> Her **iki değerlendirme türü birlikte** kullanılabilir.

PROGRAM DEĞERLENDİRME TÜRLERİ (Değerlendirme amacına göre)

1) **Biçimlendirici değerlendirme** 2) **toplam değerlendirme**

1) Biçimlendirici değerlendirme:

* Geliştirilen programın ilk aşamalarında **durum gözden geçirilir**.

- **Sürekli, ayrıntılı** ve **konuya özgü bilgilendirme** sağlar.
- Programın **niteliğinin artırılması amaçlanır**.
- Sorunlara **vaktinde müdahale** edilmesini sağlar.

2) Toplam değerlendirme:

* Programın **uygulanmasından sonra** yapılan **değerlendirmedir**.

- “*Eğitim programı başarılı oldu mu?*” sorusu üzerinden hareket eder.

* **Aşamaları**

- Bir eğitim programı üzerindeki **toplam etkisi** ile ilgili kanıtlar toplanır

Toplam değerlendirmenin 4 (dört) düzeyi:

1. **Tepkiler açısından:**
 - Öğrencilerin tepkisi üzerinde odaklanılır.
2. **Öğrenme açısından:**
 - Hedef ve kazanımlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin veri toplama
3. **Transfer etme açısından:**
 - Programı deneyimleyen kişilerin görüş ve tutumlarını belirleme
4. **Sonuçlar açısından:**
 - En **zorlu** basamaktır.
 - Çünkü bir programın sonuçlarına **hemen ulaşamaz!**

PROGRAM DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI (TASARIMLARI)

* **Program değerlendirme sürecinin**

- **Hangi anlayışa** dayalı olarak **yapılandırıldığı**
- **Nasıl bir bakışın izlenmesi** gerektiği konusunda önemli **yardımcılardır**.

FİTZPATRİCK ve ARKADAŞLARI

(5 farklı bakış açısı ile 5 farklı **program değerlendirme Yaklaşımı**)

1. Hedefe Dayalı Değerlendirme:

- Programın **hedeflerinin** belirlenmesi
- Bu **hedefler** doğrultusunda gerçekleşen **çıktıların değerlendirilmesini**
=> Önceden belirlenen hedefler ile ölçme sonuçları karşılaştırılır.
=> Hedeflerin belirlenmiş olması
- **Değerlendirme** sürecinde **yargıya** varmak için işi **kolaylaştırır**.
- => Sadece **hedef odaklı** olmasından
- Bazı **sınırlılıkları** da söz konusudur.
- Ortaya farklı durumlar çıktığında gözden kaçırılabilir.
- => Program **uygulandıktan sonra kullanılabildiği için**
- **Süreç içindeki sorunların belirlenmesi** ve **çözümü imkansızdır!**

2. Yönetime Dayalı Değerlendirme:

- **Yöneticilere** ya da program **liderlerine bilgi sunmaya** odaklıdır.

Neyi Savunur?

* Program **değerlendirme sürecinde** elde edilen **bilgilerin**

- Karar vericiler ve... müdürlerce **daha etkili kullanılabileceğini savunur**.

* Önemli olan **yöneticilerin kararlarıdır**.

Güçlü Yönleri nelerdir?

* Daha **tasarı** aşamasındayken **tartışma fırsatını** sunar.

Sınırlı yönleri nelerdir?

* Yöneticinin **fark edemediği kritik** durumların **gözden kaçırılması**.

* Değerlendirmecinin yöneticiyle **uyuşmaması**

3. Uzman Odaklı Değerlendirme:

* **En eski** ve **en çok kullanılan** yöntemlerdendir.

* Programın **niteliğine** ve uzman/ların **karar vermesine** odaklıdır.

Örnek

- Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen **akreditasyon** çalışmaları,
- **Proje değerlendirme jürileri** ya da **hakem kurulları**,
- Programı **yerinde değerlendiren uzmanların** uygulamaları

Güçlü Yönleri nelerdir?

* **Birçok alanda** uygulanabilmesi

* **Verimli** olması

4. Tüketici / Yararlanıcı Odaklı Değerlendirme:

* **Ürün ve hizmetler hakkında bilgi toplamakla yükümlü birey** ya da **bağımsız kuruluşlar** tarafından **geliştirilen** ve **desteklenen** bir yaklaşımdır.

* Bilgi toplamada yükümlü olanlar:

- *Eğitim programları, çalıştaylar, hizmet içi eğitimler, eğitim materyalleri*

* Bu yaklaşımda

- Ürün ve hizmetlerden **yararlananlar değerlendirme pozisyonundadır**.

5. Katılımcı Odaklı Değerlendirme:

* Paydaşlar (programla ilgisi olanların)

=> **Değerlendirmeye yardım etmek** üzere **sürece** katılır.

* **Çoğulcu** bir **bakış açısını** yansıtır

- Programın çok yönlü **değerlendirilmesine** önemli **katkılar** sağlar. Örneğin
(*Değerlendirmeye öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin ve ailelerin katılması*)

Akran Öğretimi

- * **Aktif öğrenme yaklaşımlarından** birisidir.
- * Öğrencilerin **aktif olarak** öğrenme sürecine **katılımını** sağlar.
- * Her **branşta** uygulanabilir bir yöntemdir.
- Öğrenciyi **merkeze** alır ve onun **ihtiyaçlarını** gözeter.
- “**Akran**”ların **desteğini** alır.

Akran öğretimi yönteminin

1. **Kavramsal öğrenme**,
2. **Problem çözümünü artırma**
3. Öğrenme **zorluklarını giderme**,
4. **Öz güven** üzerine → **olumlu etkileri** vardır.

ERİC MAZUR

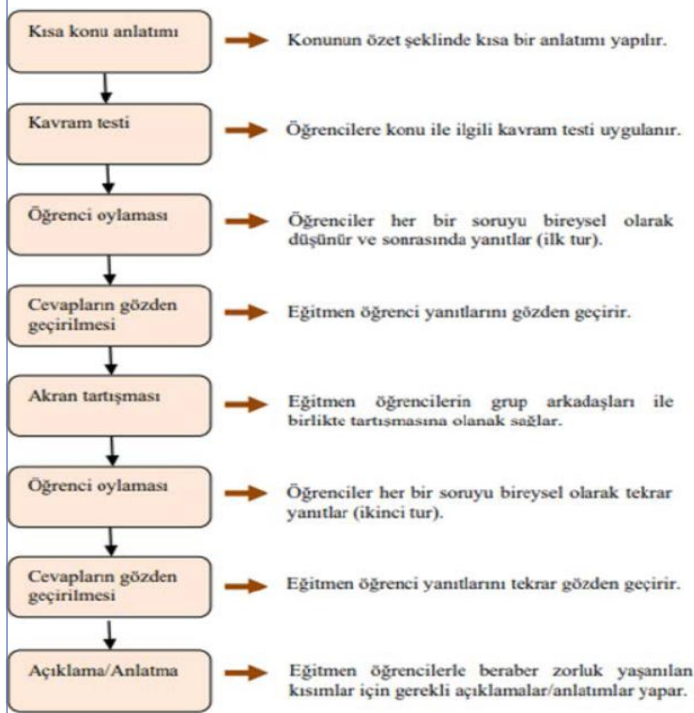
* **Akran Öğretimi Yaklaşımı** çalışmaları var. (Harvard Üniversitesi)

Çıkış noktası

- Öğrencilerin **sayısal** verilerle herhangi bir konudaki **problemleri** çözerken
- => İşin derinlemesine **kavramsal anlamının** anlaşılmağına yöneliktir.

AKRAN ÖĞRETİMİNİN ADIMLARI

* **Basamak basamak** ilerleyen bir **döngü** içerisinde gerçekleştirilebilir.

Şekil 1. Akran öğretimi akış şeması (Oktay, 2017)

MAZUR'un çalışmaları

Kavram Sorusunun Bazı Özellikleri

- 1) Sadece **sayıların** kullanılıp çözüme ulaşıldığı bir **soru** olmamalı
- 2) Çoktan seçmeli ve **yeterli sayıda seçenek** içermeli
- 3) Öğrencinin **anlayacağı dilde açık** ve **net** olmalı
- 4) **Ne çok zor ne de çok kolay** olmalı
- 5) Tek **bir kavram** üzerinde olmalı

Akran öğretiminin uygulanmasında

- * **Teknik unsurlardan** en fazla **dikkat çeken** durum
- => Öğrencilerden gelen **yanıtların alınması** olayıdır.

Akran Öğretiminin Uygulanmasında En Fazla Kullanılan Yöntemler:

1. **El kaldırma**: En kolay ve kısa sürede öğrenci cevapları alınır ve değerlendirilir.
2. **Flaş kartlar**: Farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar önceden dağıtılır.
3. **Taramaformları**: Büyük gruplarda tercih edilebilir.
4. **Clickers**: Teknolojik bir uygulamadır. Ayrıca bir uygulama aparatı gerekir.
5. **Çevrim içi yanıt sistemleri**: Günümüz web 2.0 araçları yardımıyla uygulanır.

Akran Öğretiminin Avantaj ve Sınırlılıkları

* Teknolojik uygulamalar

- Öğrencinin ilgisini, sürece katılımını artırır (**olumlu** yönü)
- Bazı öğretmenler için **zahmetli** ve **maliyetli** olabilir (**olumsuz** yönü)

Akran Öğretimi Yönteminin Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi

- * **Eğitmenlerle öğrenenler** süreç içerisinde yoğun bir şekilde **etkileşimdedir**.
- => **Karşılıklı eş güdüm** önemlidir.

Uygulamaların değerlendirilmesi

- Bir sonraki uygulamaların niteliğini artırmada
- Süreç içerisindeki olası **aksaklıkları** **görmeye** önemlidir.

- * Öncelikle bireylerin kendilerini değerlendirmesi (öz değerlendirme)
- * Sonrasında **akran** ve **grup değerlendirmeleri** istenebilir.

Giriş

Okul Dışı Öğrenme

- **Öğretim programını temel alır**.
- **Sınıf dışındaki alanlarda ve kurumlarda gerçekleşir**.

Okul Dışı Öğrenme Türleri

- 1) **Formal** Öğrenme
- 2) **Non-Formal** Öğrenme
- 3) **İnformal** Öğrenme

Formal Öğrenme	Non-Formal Öğrenme	İnformal Öğrenme
Genellikle okulda	Okul dışı kurumlarda	Her yerde
Motivasyon daha dışsal	Motivasyon gen. içsel	Temelde içsel motivasyon
Yapılandırılmış	Yapılandırılmış	Yapılandırılmamış
Zorunlu	Genellikle gönüllü	Gönüllü
Öğretmen liderliğinde	Rehber/öğretmen liderliğinde	Gen. öğrenenin öncülüğü
Öğrenme değerlendirilir	Öğrenme gen. değerlendirilmez	Öğrenme değerlendirilmez
Arşışık	Genellikle arşışık değil	Arşışık değil
Gen. önceden planlı	Gen. önceden planlanlı	Kendiliğinden

Okul dışı öğrenme

=> **İnformal** ortamlarda **formal öğrenme faaliyetlerinin** yürütülmesidir.

Okul dışı öğrenme Yararları Nelerdir?

- * Okul dışı ortamlarında yapılan etkinlikler
- Öğrencilerin **bilişsel**, **duyuşsal** ve **psikomotor** yönden gelişimini sağlar.
- **Motivasyonda**, **tutumlarda** ve **akademik başarıda** etkilidir.

Not: Her kademede **sınıf içi** ve **okul dışı öğrenme** bir arada kullanılması ile

=> **Öğrenme zenginleştirilir**.

=> Etkinlikler hazırlanırken

İçerik-yöntem-ortam ilişkisine dikkat etmelidir.

Şekil 1. Okul dışı öğrenmede içerik-yöntem-ortam ilişkisi

İÇERİK

- * “**Ne**” sorusuna cevap verir. niteliktedir. (Etkinliğin **konusu**)
- => Etkinliklerimizin içeriği **öğretim programındaki kazanımlar**dır.

“Okul dışı öğrenme **ne zaman** yapılmalıdır?”

=> “Öğretim prog. **kazanımı** ne zaman işlenecekse o zaman”

ORTAM

- * **İçeriğe** yani **kazanıma uygun sınıf dışı ortam**dır.
- * “**Nerede**” sorusunun cevabıdır.
- Her **içeriğin her ortamda** işlenmesi **uygun** veya **kolay** olmayabilir.

YÖNTEM

- * “**Nasıl**” sorusuna cevap verir.
- * **İçeriğe** uygun bir **ortamda etkinliğin nasıl gerçekleştirileceği** ...

Okul dışı öğrenme ortamlarının Önemi?

- * **Yaparak-yaşayarak öğrenme**de ekilidir.
- * Sınıf ortamına getirilemeyen **materyalleri yerinde görme**, **deneme** fırsatı verir.
- * **Disiplinlerarası bir yaklaşım**, okul dışı öğrenmenin önemli bir özelliğidir.

OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARI

Okul dışı öğrenme sürecini nasıl organize etmeliyiz?

- * Bu iş **profesyonel** bir süreçtir.

* **Şekil 1. Okul dışı öğrenme sürecinin organizasyonu**

1. ETKİNLİK ÖNCESİ HAZIRLIKLAR (OKUL DIŞI)

- * Okul dışı ortama **gitmeden önce**
- Su, iae gibi **organizasyon** boyutunda hazırlık
- Öğrencilerin tek mi grupla mı çalışacağı gibi **akademik** ön hazırlıklar yapılır.

Nelere dikkat etmeliyiz (Hazırlıklar) ?

1. **Etkinlik** , **zaman** ve **akış planı** hazırlanmalı
2. **Okul yönetimi** ve **ailelerden izinlerin** alınması
3. **Gidiş-dönüş ulaşımının** planlanması
4. Kiminle **iletişime** geçileceği **belirlenir**.
5. **Öğrencilerin** ve **velilerin bilgilendirilmesi** gerekir.

2. ETKİNLİĞİN UYGULANMASI (OKUL DIŞI)

- * **Hazırlıklar** yapıldıktan sonra → **Sahada uygulama aşamasına** geçilebilir.

Nelere dikkat etmeliyiz (Uygulama ve Öncesi) ?

1. Etkinlik öncesi
 - Öğrenciler **organizasyon kuralları** hakkında **bilgilendirilmelidir**.
 - **Gruplar** hâlinde çalışılacaksa bunlar **belirlenmelidir**.
2. Etkinliğin belirli anlarında
 - Öğrencilerin **çalışma kâğıtlarını** doldurmaları için onlara **zaman verilmelidir**.
 - Öğrencilere ortamı **gezebilecekleri serbest zaman** verilmelidir.

3. ETKİNLİK SONRASI DEĞERLENDİRME (OKUL DIŞI)

- * Sınıf içinde olduğu gibi **etkinlik sonrasında değerlendirilmelidir.**
 - => Değerlendirmeler **illaki not verme** amaçlı olmamalıdır.
 - => **Biçimlendirici değerlendirme** olmalı
 - Kazanımların **ne ölçüde öğrenildiği yoklanmalıdır.**
- * Derslerin uygulanma biçimleri **öğrenciler** tarafından **değerlendirilebilir.**
 - => **Etkinliğin bir sonraki seferde daha etkili uygulaması** için dönütler sağlanır.

Okul Dışı Öğrenme Faaliyetleri Sonrası Ölçme-Değerlendirme Araçları	
1. Kavram haritaları	5. Bulmacalar
2. Zihin haritaları	6. Gazete/poster/broşür hazırlama
3. Etkinlik sonrası değerlendirme	7. Fotoğraf sergisi
4. Metin çözümlemesi	8. Kompozisyon/mektup yazma

- * **Bu araçlar**
- **Sınıf seviyesine** ve **konuların içeriğine** göre öğretmen tarafından **tercih edilebilir.**
- * Eğer ziyaret edilen okul dışı ortamda **vakit kalmışsa**
 - **Ölçme-değerlendirme** aşaması orada da **yapılabilir.**

Nereler okul dışı ortam sayılır?

- * **Öğretim programında** ele alacağımız **kazanıma uygun her ortam**
- Sadece **kurumsal** yapılar değil (müzeler, bilim merkezleri...)
- **Açık alanlar** (okul bahçesi, park, nehir kenarı...)
- **Hastane, sanat merkezleri** de okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılabilir.

EĞİTİMDE ETKİLİ GERİ BİLDİRİM

I. ÖĞRENMENİN DOĞASI

* Bilgi üretiminin hızı ve değişimi sonucu - Bilgi aktarmada yüz yüze eğitimlerin sınırlı sürelerini yetersiz bırakır. * Çocukların yaşam boyu öğrenme ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için => Öğrenme sorumluluğuna ve özerkliğine sahip bireyler olarak yetiştirilmeli => Erken yaşlardan itibaren sosyal-duygusal özelliklerinin geliştirilmeli.
Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesinde - Öz saygı, tutum, öz güven, öğrenme özerkliği, öğrenme sorumluluğu önemlidir. => Bu özellikler öğrenme sürecinde öğrenciyi etken ve aktif kılar => Öğrencilerin öğrenmeye yönelik tutumlarını ve motivasyonlarını artırır.
Öğrenme özelliklerinin oluşmasında * Kalıtsal ve bağlamsal özellikler ön plandadır. Kalıtsal olarak miras alınan özellikler * Hamilelikteki yaşantılar ve doğum sonrası sosyal ve kültürel bağlam...
Öğrenme sürecine etki eden farklı değişkenler Nelerdir? - Çocukların geçmiş öğrenme deneyimleri, - Sosyal ve kültürel yaşantıları; - Okul, öğretmen, aile, akran gibi eğitim paydaşlarının çocuk üzerindeki etkileri
Eğitim ortamlarındaki çeşitliliğin temel kaynaklarını Nelerdir? (Türkiye’de) - Gelir dağılımındaki eşitsizlikler, - Öğrenme güclüğü yaşayan bireyler, - Özel gereksinimli bireyler * Özellikle 2011 yılından itibaren çevre ülkelerde gelişen ve kronikleşen - Türkiye’nin düzenli olarak bireysel ve kitlese dış göçe maruz kalması - Coğrafi konumu ile köprü görevinde kısa süreli ve geçici ikamet ülkesi olmuştur. * Son yıllarda sınır ülkelerinde meydana gelen bölgesel çatışmalar ve iç savaşlar - Türkiye’yi transit ülke konumundan hedef ülke hâline dönüştürmüştür. (2011’de Suriye’de çıkan çatışmalar etkilidir)

Türkiye’ye göç eden nüfusun -Yarıya yakını 0-18 yaş arasındaki çocuklardır. => Sınıflardaki çeşitliliği artırmıştır.
* Ortaöğretim programlarına kadar olan eğitim ortamı - Öğrencilere zengin öğrenme yaşantıları sunar - Bilişsel yeterlikleri, duyuşsal özellikleri, psikomotor ve sosyal becerileri geliştiren bir ekosistemdir.
* Öğrencilerilere Bakış Açımız Ne Olmalı? - Onları sadece bilişsel paradigmlar ile değil - Bütünsel bir bakış açısıyla ele almalıyız. (Fiziksel, sosyal-duygusal ve bilişsel alanları ile birlikte ...) - Erken yaşlardan öz kavramlarını olumlu yönde geliştirmelerini sağlamalıyız. - Öğrenme sorumluluğu ve özerkliği içinde yetişmelerini teşvik etmeliyiz - Gelecekteki öğrenme ihtiyaçlarını daha iyi tanımlamalı - Gerekli bilgilere ulaşma ve değerlendirme becerisine sahip olmalarını sağlamalıyız.

Öğrenme Sürecinin Belirleyici Unsurlar Nelerdir? * Öğrenme isteği ve kararlılığı olmadan gelişim sağlanamaz! => Bunun için içsel ve dışsal motivasyon kaynakları harekete geçirilmelidir.
* Çocuklar korku ve baskıyla değil kendi çabalarıyla daha etkili öğrenirler - Korku ve baskı, çocuklardaki kaygıyı artırır.

* Öğrenmenin en önemli itici gücü meraktır. => Merak azalırsa → öğrenme çabası da azalır
Merak etmek - Öğrenme isteğini olumlu yönde etkiler - Çocukların düşünme, araştırma, sorgulama becerilerini geliştirir. - Önemli motivasyon unsurudur.
Öğretim Programları Nasıl Olmalıdır? * Zengin kazanım ve öğretim etkinlikleri içermeli - Çocukların meraklarını çeken - Onları şaşırtan - Araştırmaya, düşünmeye ve sorgulamaya yönelten yapıda olmalı. *Farklılaştırılmalı ve zenginleştirilmelidir (Öğrencilerin hazırbulunuşluk ve gelişim düzeylerine uygun olarak...)
Öğrenme Ortamları Nasıl Olmalı? * Etkinliklere dayalı olarak tasarlanmalıdır: - Öğrencilerin gerçek yaşam problemlerine çözüm arayacakları, - Projeler geliştirecekleri, - Öğrenme ürünlerini ortaya koyabilecekleri etkinlikler olmalı

Öğretmenlerinin En Önemli Görevi Nedir? - Çocuklara öğrenmeyi sevdirmek - Onların öğrenme çabalarını desteklemek - Öğrenme kararlılıklarını sürdürmelerine yardımcı olmaktadır.

En Geniş Tabanlı Öğrenmeler Hangileridir? => Yaparak ve yaşayarak ulaşılan öğrenmelerdir. - Kalıcı izli öğrenmede etkilidir. * Öğrencileri pasif alıcı olmaktan kurtaran yöntemler kullanmalı. - Programı uygulayan, uyarlayan, farklılaştıran öğretmendir.
Bu nedenle öğretmenlerin -Alan ve pedagojik yeterliklerinin üst düzey olması, - Demokratik tutum ve davranışlara sahip olmaları, - Duyuşsal hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek olması beklenir.

Öz Güven Nedir? - Okul ekosistemindeki tüm paydaşların o bireye dair izlenimlerinin toplamıdır.
Öğrenci * Bir bütünlük içerisinde yaşar. (Bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel özellikler) * Bu kapsamda öğrenme ortamları - Öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu aldığı, - Öğrenciyi bütünsel olarak ele alan, - Ona dair her tür farklılığı içeren ve - Gelişim sürecini destekleyen etkinlikler ile tasarlanmalıdır.
Öğrenme Nasıl Gerçekleşir? -Bireyin kendi zihin şemalarını oluşturmaları, -Mevcut şemalarını güncellemesi, - Dış uyarıcılardan gelen bilgiyi anlamlandırması ile gerçekleşir. * Bireyler, bilişsel şemalar yoluyla => Zihinlerindeki bilgileri yapılandırır, genişletir ve detaylandırır.

Hata Nedir? * Öğrenme sürecinin önemli deneyimleridir. * Öğrenme sürecinde geri bildirim sağlayan önemli yaşam deneyimleridir.
Geri bildirimler? * Bireyin bilişsel ve duyuşsal özellikleri üzerinde olumlu etkileri vardır: - Bilişsel şemaların oluşturulmasına ve düzenlenmesine, - Yeni bilgilerin zihinsel şemalarda örgütlenip ön bilgilerle ilgi kurulmasına - Bu bilgilerin anlamlandırılmasına önemli katkı sağlar. * Bilişsel gelişime eşlik eden duyuşsal özelliklerin de değişimini sağlar.
Geri bildirim kapsamında öğrencinin öğrenme süreçlerine * Katılımın niteliği de değerlendirilmelidir

II. ETKİLİ GERİ BİLDİRİM

Öğretmenler * Öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimini sağlar * Ayrıca duyuşsal özelliklerinde de etkilidir.
BLOOM (Tam öğrenme modeli) * “Tam öğrenme modeli”nde => Öğrenme ürünlerini etkileyen temel unsurlarını tanımlar: - Ön koşul öğrenmeleri kapsayan öğrenci bilişsel giriş davranışları, - Duyuşsal giriş özellikleri ve -Öğretim hizmetinin niteliğidir der. (ipuçları, katılma, pekiştirme, dönüt ve düzeltme)

Etkili bir öğrenme-öğretme süreç planlamasında Alınan Önlemler? - Konuya ve üniteye ilişkin ön öğrenmelerinin yoklanması, - Eksiklerinin giderilmesi; - İlgisinin, olumlu tutumunun ve akademik motivasyonunun artırılması + Öğrencilerin ipuçları ile desteklenmeleri, + Sürece katılım durumlarının artırılması, + Öğrencilere düzeltilme yoluyla geri bildirimler verilmesi
--

Öğrenme Süreci İçerisinde * Duyuşsal özellikler ile bilişsel beceriler karşılıklı etkileşim içerisinde.
SENEMOĞLU * Öğrenci duyuşsal özellikleri arasında akademik başarıyı etkileyen → En önemli özelliklerden biri bireyin akademik öz güvenidir Akademik Öz Güven * Kendi öğrenme kapasitesi ile ilgili bireyin kendine yönelik algısıdır. - Öğrenme stratejileri kapsamında ele alınan duyuşsal özelliklerdir. - Öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ile de yakın ilişkilidir.
SENEMOĞLU Akademik Öz Güveni Neler Etkiler? * Öğrencileri çevreleyen ekosistemdeki aile, akran ve öğretmenlerin yargılarıdır. => Düzenli geri bildirim süreci - Sadece bilişsel süreç ile sınırlandırılmamalı - Öğrenci duyuşsal özelliklerini de kapsayacak biçimde genişletilmeli.
GÖKER Geri Bildirimler hangi açılardan Farklılaşır? a) yapıcı / düzeltici / negatif b) güçlendirici / pozitif => Yapıcı ve güçlendirici geri bildirimler öğrenme üzerinde etkilidir.
SCHUNK Geri bildirimler => Sadece öğrenme-öğretmede katılımını desteklemek ve ödüllendirmek için değil * Aynı sadece katılımın niteliğine ilişkin unsurları da içermelidir.
Geri Bildirim Sürecinin Etkililiği Nelerle İlişkilidir? * Akademik öz güvenin gelişimine benzer - Aile, akran, öğretmen tutumları - Sınıf yönetimi, öğretim programları, öğrenme ortamları unsurları ile ilişkilidir. * Bu sebeple geri bildirimler → Öğrenme niteliği ve öğrenci akademik öz güveni üzerinde etkilidir.
HİGGİNS, HARTLEY ve SKELTON * Anlamli, nitelikli ve zamanında verilen geri bildirim → Öğrenci bilişsel özelliklerini geliştirir ve → Öğrencilerin öğrenme sorumluluğunu etkiler.
Etkili geri bildirim sürecinde * Kaynak sadece öğretmen ile sınırlı değildir. => Akranlar arası gerçekleşecek yapıcı geri bildirimler de önemlidir.
Geri bildirimler Çeşitleri Nelerdir? (Yön açısından) a) pozitif geri bildirim b) negatif geri bildirim
a) Pozitif geri bildirimler * Öğrencinin tutum ve davranışlarına yönelik olumlu ifadeler içerir. (Oldukça başarılı, bravo, problemi çözme yaklaşımın doğru vb.) b) Negatif geri bildirimler * Olumsuz ifadeler içerir. (Cevabın yanlış, ödevin oldukça yetersiz...)
Not: Öğretim sürecinde sürekli pozitif geri bildirim vermek mümkün değildir? => Negatif geri bildirimler olumlu jest ve mimiklerle desteklenmelidir. - Öğrencinin yapmış olduğu hatalara karşı daha duyarlı olmasını sağlar. - Öğrenmeye karşı olumsuz tutum ve davranışlarını engeller.
İçerik Açısından Geri bildirimler a) Sınırlı geri bildirim b) Ayrıntılı geri bildirim
Sınırlı verilen geri bildirimler * Öğrenme üzerindeki olumlu etkisi de oldukça sınırlıdır (doğru, yanlış, eksik vb.).
Ayrıntılı geri bildirimler * Öğrenme üzerinde daha olumlu etkiler sağlar - Öğrencinin eksikliklerinin neler olduğunu, - Neyi doğru veya yanlış yaptığını, - Nasıl ilerlemesi gerektiğini ortaya koyar. ***Matematiksel işlemlerde hatan var, toplama işlemini gözden geçirmelisin. " * Genellikle düzeltmeleri ve yönlendirmeleri de içerir. - Bu nedenle geri bildirimlerde ayrıntı önemlidir.
Zamanlama açısından geri bildirimler a) Anlık geri bildirim b) Gecikmiş geri bildirim
Anlık geri bildirimler * Sınıfta veya eş zamanlı gerçekleştirilen uzaktan eğitim ortamlarındadır. - Otomatik olarak bir yazılım aracılığı ile verilebilir. - Öğretmenler veya akranlar tarafından da düzenlenebilir.
Gecikmiş geri bildirimler * Ödevlere, projelerine, çalışma kâğıtlarına verilen dönüt ve düzeltmeler örnektir. Önemi - Ayrıntılıdır - Sadece yanlışları göstermez → Düzeltilme de içerir. => Geri bildirim etkinliğini artırır.

Geri Bildirimlerin Diğer Hedefleri? * Sadece bilişsel değil - Üstbilişsel becerileri ve duyuşsal özellikleri geliştirmeyi de hedefler.
Örnek olarak => Yapılan bir çalışma içerisinde eksik olan yerlerin belirtilmesi → Bilişsel G.B => Stratejilerle öğrenme etkililiğinin artmasına yönlendirme → Üstbilişsel G.B => İlgi, tutum ve motivasyona yönelik ifadeler kullanılması → Duyuşsal G.B
* Geri bildirimler (Genel Olarak) - Ayrıntılı olarak sunulmalıdır. - Kişiyeye değil, ürüne yönelik olmalıdır. - Açık ve anlaşılır olmalıdır. - Süreç odaklı ve biçimlendirici olmalıdır. - Bilişsel, üstbilişsel ve duyuşsal özellikleri içermelidir. - İlerlemeyi ve farkı göstermelidir. - Sözlü ve yazılı olmalıdır. - Pozitif unsurları içermelidir. - Pozitif jest ve mimikler geri bildirim eşlik etmelidir. - Doğrudan yanıt değil, düşündürmeye yönelmelidir. - Sadece eksikliklere ve yanlışlara yönelmemelidir, düzeltilme de içermelidir.
III. ETKİLİ GERİ BİLDİRİM SÜRECİNDE WEB 2.0 ARAÇLARI
* Covid-19 pandemisi ile birlikte - Uzaktan eğitim ve web 2.0 araçlarının kullanımı daha da artmıştır. - Bu araçların ücretli ve ücretsiz uygulamaları var. * Okul dışı ortamlarda öğrenme-öğretme süreçlerinde sıklıkla kullanıldı.
WEB 2.0 Araçlarına Örnek: Kahoot, Formative, Socrative, Edmodo, Actively, Google drive, Edpuzzle, Playposite, Plicker gibi uygulamaları sayabiliriz.
=> Bu uygulamalar farklı türlerde geri bildirim imkânı sağlar. - Bu geri bildirimler anlık olabildiği gibi gecikmiş olarak da verilebilir. => Bu uygulamalar genel olarak otomatik geri bildirim uygundur. => Öğretmen ve akranlar ile etkileşime izin verecek modülleri var.
Kahoot: - Öğrencilere anlık geri bildirim verilebilmektedir. - Ağırlıklı olarak hatırlama ve anlama düzeyindeki sorulara yöneliktir. - Sınırlı geri bildirimler için daha uygundur (doğru, yanlış vb.).
Formative: - Öğrencilere anlık geri bildirim verilebilir - Onlarla etkileşime girilebilir ve yanıtları görülebilir. - Ayrıntılı geri bildirimler düzenlenebilir.
Socrative: - Çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı sorular hazırlanabilir - Anında onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler verilebilir.
Edmodo: - Sanal sınıf uygulaması ile öğretmen ve akran geri bildirimine imkân sağlar. - Program arayüzünde video linkleri paylaşılabilir - Tartışma forumları açılabilir - Öğrencilere ödevler verilebilir - Anlık ve gecikmeli geri bildirimler düzenlenebilir. - Öğretmen ve öğrenciler tarafından derslere yönelik sunu materyalleri yüklenebilir - Bu materyallere yönelik geri bildirimler sunulabilir.
Google drive: - Ortak dokümanlar oluşturulabilir. - Öğrenciler dokümanlar üzerinde değişiklikler yapabilir - Kendi görüşlerine göre dokümanı düzenleyebilirler. İ - Öğretmenler de bu dokümanlar üzerinden anlık geri bildirimlerini paylaşabilirler. - Yeni dokümanların oluşturulmasına ve/veya tek bir doküman üzerinde öğrenci ve öğretmenlerin ortak çalışma yürütmesine olanak sağlamaktadır.
ÖĞRENME, ÖĞRETİM VE EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR
ÖĞRENME KAVRAMI * Genel anlamda kabul edilmiş bir tanıımı yoktur. - Çünkü her araştırmacı, teorisyen, öğrenmenin farklı bir bileşenine odaklanır.
ÖĞRENME - Davranışların oluşması ya da değiştirilmesi sürecidir. - Belli bir zaman diliminde oluşan bir değişimdir. - Kalıcı değişikliklere neden olan yaşantı sürecidir. -
* Bireyin davranışında ya da bireyin bir davranışı gösterme yeterliliğinde yaşantısı yoluyla meydana gelen kalıcı izli değişimdir.
Bu tanıımı incelediğimizde => Bireyin davranışında ifadesi ile → Birey NEYİ? Değiştirmeli sorusuna, => Yaşantısı yoluyla ifadesi ile → NASIL? sorusuna cevap alırız. => Kalıcı izli ifadesi ile → Bu değişimin ÖLÇÜTÜ vurgulanır.

REFLEKS:

1. **Doğuştan gelir.**
 2. Bir uyarıcıya karşı **belli** ve **basit** bir **davranış** gösterme **eğilimidir.**
(Bir uyarıcıya karşı gösterilen oldukça **hızlı** ve **tutarlı tepki**)
 3. **Bilinçli** tepkiler **değildir** ve **hayati öneme sahiptir.** (*Ateşten elimizi çekmemiz*)
 4. **İçgüdüye göre daha basit** yapılıdır.
- * **Ertelenebilir** ancak **engellenemez!** (**İçgüdü** ise **ertelenemez!**)
* **Organizmanın biyolojik donanımında yer alır.**

İÇGÜDÜ:

1. **Doğuştan gelir.**
2. Temel **psikolojik** bir **güçtür.**
3. Gündelik yaşamda **içinden geldiği gibi davrandığında ortaya çıkar.**
4. **Bilinçli** tepkiler **değildir.**
5. Bir türün **tüm üyelerinde bulunur.** (Başka türlerde **farklıdır**)
6. **Karmaşık** yapılıdır. (**Refleks** daha **basittir**)
7. Belli bir **biyolojik gereksinim ile ortaya çıkmamıştır.**

Not: İnsanlarda **icgüdü yoktur!** (“**icgüdüsel davranışlar**” **vardır**)
(Annelik bir içgüdü değil, içgüdüsel davranıştır)

=>Bireylerin **refleksif** ve **icgüdüsel** davranışları->**öğrenme ürünü değildir!**
=> **Çünkü öğrenilmezler!**

YAŞANTI:

* Öğrenme tanımında geçen “ **bireyin yaşantısı yoluyla**” önemlidir.
=> Öğrenme için **yaşantılar yoluyla ortaya çıkması** gerekir.

DAVRANIŞ:

- * **Davranışçı** kuramlara göre:
- Organizmanın **gözlenebilen her türlü etkinliği**dir.
- * **Bilişsel kuramlara** göre:
- Gözlenebilen ya da gözlenemeyen etkinliklerinin tümünü kapsayan bir **süreçtir.**

Davranışları Genel Olarak Üç Grupta Toplanır:**A) Doğuştan Gelen Davranışlar:**

- **İçgüdüsel** ve **refleksif** davranışlardan oluşur.
- Bu davranışlarımızı **öğrenme** yoluyla **değiştiremeyiz.** (*Kalp kasımızın çalışması*)

B) Geçici Davranışlar:

- Alkol, ilaç yorgunluk, hastalık gibi **etkenlerle ortaya çıkar.**
- **Geçici** davranışlardır. (*Alkollü bireyin alkolün etkisiyle yaptığı konuşmalar*)

C) Sonradan Kazanılan Davranışlar ya da Öğrenme Ürünü Olan Davranışlar:

- Doğuştan **getirilmez!**
- **Öğrenme** yoluyla **sonradan kazanılır.** (*Ağlayarak istediğini elde eden bir çocuk*)

Öğrenme Ürünü Olan Davranışlar 2 (iki) Türdür:

a) **İstendik** Davranışlar b) **İstendik olmayan** davranışlar

İstendik davranışlar 2 iki yolla kazanılmaktadır:

1. **Planlı eğitim yoluyla kazanılan (İstendik) davranışlar:**
- Eğitim kurumlarında bir **plan çerçevesinde** kazandırılmaya çalışılır.
- Bazen de eğitimin **hatalı yan ürünü istenmeyen** davranışlardır. (*Kopya çekme...*)
2. **Gelişigüzel kültürleme ürünü olan (İstendik) davranışlar:**
- Yaşam içerisinde **kendi kendine kazanılan** davranışlardır. (*Mahalledeki öğrenme*)
- Bazen **faydalı** ve istendik nitelikte olabilirken bazen de **zararlı** olabilir.

ÖĞRETME:

* Bireyin **öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işi.**

Not: **Öğrenmeye yardım** demek **bilgi aktarımı** demek **değildir!**
- Bilgilerin aktarılma**ması**sıdır.

Öğretme Davranışları Nelerdir?

- Davranış modelleme
- Kaynak sağlama
- Hangi sıra ile nasıl öğrenileceğini gösterme
- Dönüt verme ...

ÖĞRETİM:

- * **Planlı/amaçlı öğretme çabası**(etkinliklerine) “**öğretim**” denir.
* Okul öğrenmelerinde
→ Öğretim etkinlikleri, **öğretim programları** doğrultusunda **hazırlanır.**

ÖĞRETİM PROGRAMLARI:

- * Öğrencilere kazandırılacak özelliklere ulaşmak için
- **Planlanan etkinlikleri** içeren **yazılı dokümanlardır.**

ÖĞRENME İÇİN TEMEL İLKELER

1. Öğrenme hedefe yöneliktir.
2. Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.
3. Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.
4. Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.
5. Öğrenme gelişimden etkilenir.
6. Öğrenme stratejiktir.

1. Öğrenme hedefe yöneliktir:

- * Bireyler **öğrenme** görevlerini **rastgele yapmazlar.**
=> Öğrenme sırasında bireyin iki **temel hedefi** vardır:
1. Yapılan işin **anlamını kavramak**
2. Kendi **öğrenmesini düzenlemek**

2. Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır:

- * Zihnimizde hâlihazırda yer alan bilgilere “**ön bilgi**” denir.
- Öğrendiklerimiz zihnimizde **depolanmıştır.**

* Temelde **üç tip bilgi** vardır:

1. Dünyayı **tanımlamamızı** sağlayan, **tanımlayıcı bilgi**dir.
 2. İş ve işlemlerin yapılışını **formüle eden, işlemsel bilgi**dir.
 3. İşlemsel bilgiye başvurmamız gerektiği zamanı ortaya koyan **koşul bilgisidir.**
- ⇒ Eğer bu **bilgilerden** birinde **eksiklik** ya da **yanlışlık** varsa
- **Yeni öğrenme gerçekleşmez!**

3. Öğrenme bilginin örgütlenmesidir:

- * **Bilgi**, dış dünyadan **olduğu gibi alınmaz!**
- Ana noktaları **çıkartılmalı / Yapılandırılmalı / İlişkilendirilmelidir.**

Bu **ilişkilendirmenin** öğrenme-öğretme sürecinde **desteklenmesi için**

A. Örgütlemeyi destekleyecek materyaller sunma:

- * Öğrencilerin **örgütlemesini** kolaylaştırmak için (*Okuması için verilen materyallerde*)
- Uygun başlıklandırma
- Ana kavramları, fikirleri dikkat çekecek şekilde yazma
- Görsel ön örgütleyicilere başvurma
- Öğrenme hedefleri hakkında bilgi veren açıklamalar, ön sorular sunma

B. Öğrenciye örgütleme işleri vermek:

- * Örgütleme zaman alır.
- Örgütleme zamanını doğru kullanması için örgütleme işleri vermek gerekir.

4. Öğrenme doğrusal olmayan fazlar halinde gerçekleşir:

* Öğrenme, **başlayıp biten** bir olay **değildir.**

* Temelde üç **fazdan** söz edilebilir:

1. Öğrenen önce ön öğrenmeleri hatırlar
 2. Sonra yeni gelen bilgiyi seçer
 3. Sonra yeni bilgiyle ön bilgiyi örgütler, birleştirir.
- ⇒ Böylece yeni bir öğrenme başlar.

* Bu fazlardaki **hata** ya da **eksiklik** sonraki **öğrenmeleri etkiler.**

5. Öğrenme gelişimden etkilenir:

- * Her öğrenciden **aynı öğrenme performansını bekleyemeyiz.**
* **Gelişimsel** sorunları çözmek için yapılabilecekler vardır.

6. Öğrenme stratejiktir:**Öğrenme stratejileri:**

- * Öğrencilerin
- **Yeni bilgi ve becerileri almak, anlamlandırmak, saklamak** gerektiğinde
- Hatırlamak için kullandıkları **amaçlı eylem** ve **düşüncelerdir.**

Öğrenme Stratejileri (Etkiledikleri Süreçlere Göre)**A) Bilişsel stratejiler:**

- Akademik işi tamamlamak amacıyla kullanılır. (*soru çözme, altını çizme, özet*)

B) Üstbiliş stratejiler:

- Öğrenmeyi planlama, izleme ve kontrol amacıyla kullanılır.
- Örneğin **nasıl öğrenebileceğini düşünme, öğrenip öğrenmediğini kontrol...**

C) Sosyal ve duyuşsal stratejiler:

- Etkileşimi gerektiren ya da bireyin duyuşsal durumunu etkilemeye yönelir.
- Örneğin **kendini ödüllendirme, kendisi için önemini düşünme, arkadaşına sorma**

Öğrenme Stratejilerinin Önemi?

- * Öğrenci artık **pasif** alıcı **değil** → **Aktif** işleyendir.
* Bilgi çağında **bilgilerin güncelliği** çok kısa sürede **ortadan kalkmaktadır.**
=> **Sürekli öğrenme ihtiyacı** vardır.

ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER**Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (olumlu-olumsuz)**

- a) **Olumlu** faktörler (öğrenmeyi **kolaylaştıran**)
b) **Olumsuz** faktörler (öğrenmeyi **kolaylaştıran** veya **zorlaştıran**)

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (doğrudan - dolaylı)

- a) Öğrenmeyi **doğrudan etkileyen** faktörler
b) Öğrenmeyi **dolaylı etkileyen** faktörler

a) Öğrenmeyi Dolaylı Etkileyen Faktörler

- 1) **Öğreten** (öğretmen) 2) **öğrenme ortamı**

=> Öğrenmenin gerçekleşmesi için **öğretenin (öğretmenin)**
- Bilgisi, tecrübesi, becerisi, yaklaşımı, iletişimi vb. öğrenmede etkilidir.

=> **Öğrenme ortamı** öğrenmeyi dolaylı etkiler.
(öğrenme ortamı → 1) **Psikolojik** ortam 2) **Fiziksel** ortam olarak ikiye ayrılır.)

Psikolojik Ortam → Öğrenme için uygun kişiler arası ilişkilerin olup olmadığı
Fiziksel ortam → Öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayan uygun çevresel koşullardır

b) Öğrenmeyi Doğrudan Etkileyen Faktörler

1. **Öğrenenden** kaynaklı faktörler
2. **Öğrenme malzemesinden** kaynaklı faktörler
3. **Öğrenme yönteminden** kaynaklı faktörler

**1. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN
ÖĞRENENDEN KAYNAKLI FAKTÖRLER:**

A) Türe Özgü Hazır Oluş:

- * Organizmanın bir davranışı gösterebilmesi için
- Biyolojik (genetik) donanımının uygun olması gerekir.

Türe özgü davranışlar: Aynı durumla karşılaşan bir türün tüm üyelerinin

→ Otomatik olarak gösterdiği sabitleşmiş davranışlarıdır. (Papağan konuşur)

B) Olgunlaşma:

- Vücut organlarının beklenen fonksiyonları yerine getirebilecek düzeye gelmesidir.
- Olgunlaşma, **öğrenmeyle kazanılacak davranışların ön koşuludur.**
- Olgunlaşma **yaş** ve **zekâ** ile ilişkilidir.

1. **Yaş:** Yaşla birlikte öğrenme düzeyinde farklılıklar ortaya çıkar.
2. **Zekâ:** Zihinsel açıdan olgunluk, **zekâ** kavramı ile ele alınır.

C) Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı:

1. **Genel Uyarılmışlık Hâli:** Bireyin dışardan gelen uyarıcıları alma derecesidir.
 - Bireyin uyarıcılara **kapalı olması** → *Uyarılmışlık düzeyinin düşük (uyku hâli)*
 - **Çok fazla** uyarıcı alması → *Uyarılmışlık düzeyinin yüksek (panik hâli)*
 - => Her iki durum da öğrenmeyi zorlaştırır.
2. **Kaygı:** Nedeni belli olmayan korku ya da kötü hissin baskın olduğu psikoloji.
 - **Genel uyarılmışlık hâli** için geçerli olan durum, **kaygı** için de geçerlidir.
 - **Orta** düzeyde bir kaygı duymak öğrenmeyi **kolaylaştırmaktadır.**

D) Eski Yaşantıların Aktarılması:

- * Yeni bir bilginin ya da yeni bir becerinin öğrenilmesi
- Öğrenilecek bu yeni bilgi/ beceriyle ilgili olan **ön (eski)** yaşantılara **bağlıdır.**
- Her **yeni** öğrenme **eski** öğrenmenin **üzerine kurulur.**

Öğrenmede “aktarım (transferans)

- Aktarmanın yeni öğrenmeye **katkısı** varsa → **Olumlu** aktarma (**pozitif transferans**)
- Engelleyci bir özelliği varsa → **Olumsuz** aktarma (**negatif transferans**)

1. **Olumlu Aktarma:** Bisiklet kullanan motosikleti kolay öğrenir.
2. **Olumsuz Aktarma:** İki parmak daktilo kullanan, 10 parmakta zorlanır.

Olumsuz transferle ilişkili olan bir diğer kavram da “**ket vurma**”

- * Öğrenilmiş bir malzemenin hatırlanması sırasında ortaya çıkan **bozucu etkidir.**
- a) **İleriye ket vurma:** **Eski**nin daha sonra **(yeni)** öğrenileni hatırlamayı **engellemesi** (*Bankamatik kartının şifresini eski kartının şifresiyle karıştırmak*)
- b) **Geriye ket vurma:** **Yeni**nin **eski** öğrenilmiş olanı hatırlamayı **engellemesi...** (*Almanca'dan sonra İngilizce öğrenmeyle Alm. kelimeleri unutması*)

SOLOMON ve PERKİNS

a) **Alt düzey** b) **üst düzey** aktarım (**transferans**) kavramlarını dile getirdiler.

a) Alt düzey transferans:

- **Spontane** (kendiliğinden) veya **otomatik** gelişmiş ve iyice yerleşmiş becerilerdir.

b) Üst düzey transferans:

- **Soyut** ve **zihinsel**dir.

E) GÜDÜ (Motivasyon):

- * **İstekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri** kapsar.
- * Organizmayı **uyarır** ve **harekete geçirir** ve belirli bir **amaca yönlendirir.**

Dürtü: Açlık, susuzluk, uyku, cinsellik gibi fizyolojik kökenli **güdülerdir.**

Gereksinim (ihtiyaç): Başarı, sevgi, statü gibi daha **karmaşık** olan **güdülerdir.**

- * Güdüler bir defa ortaya çıkıp doyurulduğunda **ortadan kalkar** (doyurulur)
- (*Açlık, uyku gibi tekrar ortaya çıkana kadar*)
- => Bu durum **güdülerin döngüsel** olduğunu gösterir.

Güdülemede 4 (dört) önemli kavrama işaret edilmektedir:

1. **İhtiyaçlar** (fizyolojik ve psikolojik sağlık için gerekli olanlar),
2. **Değerler** (Kendisi için faydalı gördüğü ve elde etmeye ve/veya sürdürmeye çalışır)
3. **Amaçlar veya niyetler** (davranışın amacı veya niyetin **ne olduğu**)
4. **Duygular** (Güdü, amaca/değere ulaşma isteğidir → **Bütünleştiricidir**)

GÜDÜLERİN KAYNAKLARI nelerdir?

a) **İçsel** kaynaklı b) **Dışsal** kaynaklı

a) İçsel Kaynaklı Güdüler:

- * Bireyi **harekete geçiren** durum, kendi içsel ödüllendirme sistemine **bağlıdır.**
- Bunlar; **açlık, susuzluk** gibi **fizyolojik** dürtüler
- merak, ilgi, başarıma** gibi **sosyal güdüler** olabilir.

* Bir öğrencinin

- Akademik yönden başarılı olma **ihtiyacını**
- Kendi kararları üzerindeki **kontrolünü artırır.**

b) Dışsal Kaynaklı Güdüler:

* Öğrencileri öğrenme esnasında dışsal olarak etkiler.

- **Ödül alma, cezadan kurtulma, sosyal onay ...**

=> Kişi öğretmenin gözüne girmek için çalışırsa → **Dışsal kaynaklı** güdülenir.

=> Merak ettiği şeyleri çalışıyor ve keyif alıyorsa → **İçsel kaynaklı** güdülenir.

Güdü Çeşitleri (Bireyi harekete geçiren güdüler)

1) **Birincil** güdüler 2) **İkincil** güdüler

1) Birincil Güdüler:

- Daha çok **fizyolojik**tır. (Bedensel gereksinimlerin **doyurulmasına** yöneliktir)
- (*Açlık, susuzluk, cinsellik, uyku, güvenlik, tuvalet ihtiyacı ...*)

2) İkincil Güdüler:

- **Öğrenme yaşantıları** sonucunda oluşur.
- (*Başarma, güç, ait olma, yakın ilişkiler kurma, egemenlik ...*)
- * Bazen **birincil güdüler** dolaylı olarak **doyurabilir.**
- => **Para** ile karın doyurma → **Fizyolojik (Birincil güdü)**
- => **Para** güçlenip yakın ilişkiler kurma → **(İkincil güdü)**

F) Dikkat:

* **Bilincin belli bir noktada toplanmasıdır.**

- Kişinin amaçlarına ulaşabilmesi ve
- Bilişsel süreçleri harekete geçirip sürdürmesi için harcanan sınırlı insan kaynağıdır
- * İnsanların **algısı** ve **öğrenmesi** üzerinde **etkilidir.**
- => Bu nedenle **öğrenme için gerekli bir ön koşuldur.**

2. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN**ÖĞRENME YÖNTEMLERİYLE İLGİLİ FAKTÖRLER****A) Öğrenme Avrulan Zaman:**

- * Bu zaman, **bireysel farklılık gösterir** ve **öğrenmeyi etkiler.**
- * Öğrenciler “**aralıklı çalışma**” ya da “**toplu çalışma**” stratejilerini kullanır.
- * Bilgiler **kalcıdır.**

Aralıklı çalışma:

- Günde birkaç saat veya haftada birkaç saat ...
- Programlar yapılır.
- Öğrenme malzemesini **sistematik** tekrar eder.

Toplu çalışma:

- * Öğrenme malzemesini sadece sınav zamanı “sıkışık” bir şekilde çalışır.
- Bu öğrenciler bir dönem veya bir yıl öğrenme malzemesiyle **ilgilenmezler.**
- Sınav gününden önceki gece “**sabahlayarak**” sınava hazırlanırlar.
- Öğrenciler, **kısa zamanda yüksek notlar** alırlar.
- Ancak** → Bu bilgiler **kısa sürede unutulur.**

B) Öğrenilen Konunun Yapısı:

* **Öğrenme malzemelerinin** (konu, ders, kitap...) kendine **özgü bir yapısı vardır.**

Öğrenilen Konunun Yapısı (Öğrenme Malzemesinin Yapısına göre)

1) Parçalara Bölerek Çalışma 2) Bütün Hâlinde Çalışma

=> Hangisinin **daha faydalı olduğu konuya, derse** veya **kitaba göre değişir.**

1) Parçalara bölerek öğrenme (Çalışma):**Olumlu Yönleri:**

1. Bütünü parçalara ayırmanın **kolay** olması. (Yabancı kelimelerin öğrenilmesi)
2. Öğrenilecek malzemenin **aşırı uzun** olması. (Toplu öğrenme zordur → Parçalar)
3. Öğrenenin **güdülenmesine** yardımcı olur. (Öğrenilen her parçada güdü artar)

Olumsuz Yönleri:

1. Öğrenilen parçaların **bir araya** getirmek **ek tekrarlara** ister.
2. Parçaları birbirine **karıştırma** ve **sıralarını bozma** tehlikesidir.

2) Bütün hâlinde öğrenme:

* **Bazen** parçalara bölerek öğrenmeden **daha verimlidir:**

1. Malzeme parçalara bölünemeyecek kadar kısa olabilir.
2. Öğrenme malzemesi **kolay anlaşılır** ve **birbirine kolay bağlanabilir** olabilir.
3. Öğrenenin kendisine **bağlıdır.**
 - Öğrenme becerisi, yeterliliği, zeki ve çabuk kavraması
 - Bu durumda bütün hâlinde öğrenme **daha verimlidir.**

C) Öğrencinin Aktif Katılımı:

- Öğrencinin **öğrenme malzemesi karşısındaki durumu**
- Öğrenme malzemesi ile **ne kadar haşır neşir olduğu** durumdur.

* Öğrencinin bir öğrenme durumunda

- “**Pasif**” olmasından “**Aktif**” olmasına doğru giden süreç
- => **Dinleme** → **okuma** → **yazma** → **anlatma** şeklinde oluşur.
- (pasif) (aktif)
- => Gittikçe **öğrenmesi artar.**

Öğrencinin Aktif Katılım Aşamaları:

1. Not tutma (**Dinleme**)
2. Önemli yerlerin altını çizme (**okuma**)
3. Gözden geçirme (**okuma**)
4. Ana hatları çıkarma (**okuma**)
5. Ana fikri çıkarma (**yazma**)
6. Grafik veya şema çizme (**yazma**)
7. Örnekleri yazma (**yazma**)
8. Yüksek sesle tekrar yapma (**anlatma**)
9. Başkasına anlatma (**anlatma**)

D) Geri Bildirim:

* İyi bir öğrenmede Öğrencinin

- **Öğrenip öğrenmediği** veya
- **Ne kadar öğrendiği** ile ilgili olarak **bilgilendirilmesidir.**
- * Kısaca **öğrenme sonucunun hemen bilinmesidir.**
- * Hataların neler olduğu hakkında **hemen dönüt** → **Çabuk öğrenmede** etkilidir.

Geri Bildirim (Dönüt) Öğrenen Açısından Yararları

1. Ön bilgilerinin doğruluğunu **test etmiş** olur.
2. Aktarmayla yeni yapılandığı bilgilerin geçerliğine ilişkin **bilgi edinir.**
3. Konuya ilişkin mevcut anlayışını detaylandırmasına **yardımcı olur.**
4. Yeterliliğine ilişkin **bilgi verir.**
5. İçsel motivasyonu **artırır.**

3. ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN ÖĞRENİLECEK MALZEME İLE İLGİLİ FAKTÖRLER

- * Öğrenme malzemesi: **Öğrenilecek konu, şema, grafik, kitap, formül** vb.dir.
- * Malzemenin özellikleri → Öğrenimini **kolaylaştırabilir** veya **zorlaştırabilir**.
(Kolay telaffuz edilen sözcükler daha kolay öğrenilir)

A) Algısal Ayırt Edilebilirlik:

- * Etraftaki malzemeden **kolay ayırt edilebilenler** → **Çabuk öğrenilir**.
(Herkesin siyah takım elbise giydiği yerde beyaz takım elbise giyme)
- * **Önemli olan kavram, dikkattir.**

MORGAN

- * **Ayırt edilebilirlik dikkati çeker** ve öğrenmeyi (arttıkça) o kadar **kolaylaştırır**.
- Evinizin kapısını diğer kapılardan ayırt etmeniz gerekir
- Çocuğunuzu diğer formalı çocuklardan ayırt etmeniz gerekir.

B) Anlamsal Çağrışım:

- * **Öğrenilmek istenen** (konu-kavram) **önceki bilgi birikimleriyle** ne kadar ilişkiliyse
=> Öğrenme o kadar **kolaylaşır**.
- => Kavramların birbirini **silsileli çağrıştırmaları** → Öğrenme olasılığı artar.

Bir Malzemeyi Anlamalı Yapan Şeylerin Neleridir?

1) Çağrışimsal anlamlar 2) Kavramsal anlamlar 3) Basamak dizilerine ilişkin anlamlar

=> Çağrışimsal anlam:

- * **Sözel bir malzemeyi çalışırken nelerin hatıra geldiğini anlatır.**
- Çağrışımın çoksa bu malzeme **çok anlamlıdır** demektir.
- Bu öğrenen ile ilgili faktörlerden aktarım (**transferans**) kavramıyla ilişkilidir.

C) Kavramsal Gruplandırma:

- * Türk Dil Kurumunun tanımlarına göre **kavram** nedir?
- 1. **Bir nesnenin** veya **düşüncenin** zihindeki **soyut** ve **genel tasarımı**
- 2. Felsefe açısından kavramın "Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve onları bir ortak ad altında toplayan genel tasarım."
- * "Gemi"nin **yolcu** gemisi, **yük** gemisi, **savaş** gemisi gibi türlerinin incelenmesi
(Öğrenilecek konunun kavramsal özelliklerine göre gruplandırma)
- **Konunun öğrenilmesini kolaylaştırır.**
- => Birbirine yakın veya benzer kavramları öğrenmek kolaydır.
- => Gruplar hâline getirmek de **öğrenilebilirliği artırır**.

Çağrışimsal anlam dizisi → **Özneldir** (Bireyin geçmiş yaşantılarına dayanır)

Kavramsal basamaklar dizisi → **Mantıksal** birtakım kurallara dayanır.
(Her yerde, her zaman, herkes tarafından aynı şekilde oluşturulabilir.)

Öğrenme Stratejilerinin Değeri Neden Arttı / Ne ile İlgili?

- 1) Öğrencinin **öğrenme sürecindeki rolü**,
- 2) **Yaşam boyu öğrenme gereksinimi**,
- 3) **Öğrenme stratejilerinin öğrenme ürünleri üzerindeki etkisi** ile ilgilidir.

1) Öğrencinin Öğrenme Sürecindeki Rolü:

- Öğrenme sürecinde **etkin** rolü vardır.
- **Bilgiyi kendine özgü** biçimde **örgütleyen** ve **işleyen** öğrenmedeki **ögedir**.
- Öğrencinin **uygun öğrenme stratejisini** kullanması ile **Öğrenme gerçekleşir**.

2) Yaşam Boyu Öğrenme Gereksinimi:

- * **Eğitim kurumlarının en önemli hedefi** => "Öğrenmeyi öğretme"dir.

3) Öğrenme Stratejilerinin Öğrenme Ürünleri Üzerindeki Etkisi:

- Akademik başarı
- Duyuşsal öğrenme ürünleri (*tutum, güdü, benlik algısı*)

Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrenciler;

- * **Öğrenme stratejilerini**
- Kendi kendilerine **geliştirmede yetersizdirler**.
- **Farklı bağlamlardaki işlere uygulamada güçlük çekerler**.
- **Kendiliğinden kullanamazlar**.
- Kullanırken **etkisiz olduğunu fark edemez** ve **değiştiremezler**.
- **Daha karmaşık stratejileri olarak kullanamaz**
- **Çabalarını en üst düzeye çıkarabileceklerine inanmazlar**.

* Bilgi ve becerileri öğretirken

- a) Öğrencilerin **gereksinim duyduğu stratejileri** belirleme:
=> Bir yandan da **öğrenme yollarını öğretmemiz gerekir**.
- Öğrencilerimizin **hangi stratejileri kullandığını**
- Bunları **ne nitelikte kullandıklarını değerlendirmeliyiz**.
=> Bunu **mevcut ölçekler** ya da **gözlem yoluyla yapabiliriz**.
- b) Sonra **bu stratejileri planlı bir şekilde öğretme**:
* Temel olarak **doğrudan öğretim/gösterip yaptırma** yolunu **kullanırız**.
- c) Temel olarak **stratejinin öğrenciye açıklanması**
- d) Öğretmenin **stratejiyi açıklayarak uygulaması**
- e) Öğrencilerin **uygulaması** ve öğrenmenin **değerlendirilmesi**

* Stratejinin doğrudan öğretimi sonrası

- Öğretmen, öğrencilere model olmaya devam etmeli
- Verdiği akademik işlerle öğrencileri stratejiyi kullanmaya yönlendirmeli
- * Öğrenme stratejilerini veya bunları nasıl kullanacağını **bilmeyen** öğrenciler
- Çok çabalsalar da başarılı olamaz.
- Başarısızlıklarını **yetenek durumlarına** ya da **öğretmenlerine** bağlarlar
- **Haksızlığa uğradıklarını** düşünürler.
- => Bu durum **güdülerini**, **benlik algılarını**, **tutumlarını** **olumsuz etkiler**.

- 15 -

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

(AUSUBEL)

1- SUNUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM – ANLAMLI ÖĞRENME

Temel Özellikleri:

- * **Öğretmen merkezli** bir stratejidir.
- * Konu alanının **kavram, ilke** ve **genellemeleri**
- Öğretmen **organize edip sunar** => **Anlamli öğrenme gerçekleştirilir**
- * Temel aldığı **yöntem tümdengelim** (bütünden parçaya, genelden özele)dir.
- * Öğretmen dersin başında
- Öğreteceği konunun **ana temasını söyler** ve
- Konuyu öğrencilere **basamak basamak anlatır**.

Not: Kavramların ve **soyut konuların** öğrenimini sağladığı için
=> **Daha çok ilköğretim 5. sınıftan itibaren** kullanılır.

* Konular işlenirken

- **Ardışıklık, aşamalılık, bilinenden bilinmeye**ne ilkelerine uyulur.
- **Ön örgütleyici** – **organize ediciler** (kavram haritaları, grafik, şema) kullanılır.
(Önceki öğrenmelerle yeni öğrenmelerin ilişkilendirilmesi amaçtır)

Uygulama aşamaları (Sunuş Yoluyla Öğretim – Anlamli Öğrenme) :

1. **Ön organize ediciler** kullanılır (Öğrenci öğrenmeye hazır hâle getirilir).
2. Konu **tümdengelim** yöntemiyle sunulur (Kavram, ilke, bilgi birimi sunulur.).
3. **Farklı örnekler** sunulur
- **İlke** ve **kavramlar** ile öğrencilerin **bilişsel süreçleri** aktif edilir.
(Öğretmen olumlu – olumsuz örnekler sunar, öğrenci açıklar ve öğrenci kendisi örnek verir)
4. Sunulan bilgiler **özetlenir**.

Dikkat !!! Sunuş yoluyla öğrenmede öğretmen – öğrenci etkileşimi **yoğundur**
=> **Çünkü** bu **anlatımın** yanında **soru – cevap, tartışma teknikleri** de kullanılır.
=> Öğrenci aktivitesi **düşüktür**.

Yararları (Sunuş yoluyla öğrenme) :

- **Kısa sürede çok bilgi aktarılır**. (Zamanın kısıtlı olduğu durumlarda kullanılır.)
- **Kalabalık sınıflar için idealdir**. (Zor, soyut ve karmaşık konularda kullanılır)
- Öğrencilerin **ön bilgileri yeterli olmadığı** durumlarda **etkili olur**.
- Dersin **girişinde, özetlenmesinde, tekrarında** kullanılır.

Sınırlılıkları (Sunuş yoluyla öğrenme) :

- Sadece **bilgi düzeyindeki hedeflerin öğretiminde** kullanılır.
- **Üst düzey hedeflerde kullanılmaz**.
- **Öğrenci aktivitesi düşüktür**. (Ezber öğrenmeler gerçekleştirilir.)
- **Sıkıcı** olabilir.
- Öğrencilerden **dönüt almak zordur**. (Hataları düzeltmek zor olabilir)

(BRUNER)

2- BULUŞ YOLUYLA ÖĞRETİM – ÖRNEK KURAL

Temel Özellikleri:

- * **Bruner**'e göre öğrenci → Bilgiye **kendisi ulaşmalı** ve bilgiyi **keşfetmelidir**.
- * Öğretim sürecinin merkezinde **öğrenci** vardır
- * **Kural** ya da **bilgi yapısını keşfeden öğrencidir**. (Öğretmen rehberdir)
- * Öğrenci **örnek inceler, deney yapar; ilke, tanım** ve **genellemelere kendisi** ulaşır.
- * **Tümevarım** yöntemi kullanılır.
- * **Güdüleyici** bir yaklaşımdır.
- **En önemli özelliği** öğrencinin **öğrenme güdüsünü artırmasıdır**.
- * Öğrencinin **sezgisel** düşünmesi gerekir.
- * **Bruner**
- * Öğrencinin **sezgisel** düşünmesini beslemek için
- Tam olmayan kanıtlarla **tahminde bulunmasını** ve
- Sonra **tahminlerini sistemli araştırma yaparak test etmesini** önerir.

Uygulama Aşamaları (Buluş Yoluyla Öğretim):

1. Öğretmen **örnek sunar**
2. Öğrenciler **örnekleri açıklar**
3. Öğretmen **ek örnekler verir**
4. Öğrenciler **ek örnekleri açıklar**
5. Öğretmen **örnekleri** ve **zıt örnekleri** (örnek olmayan durumları) verir
6. Öğrenciler **bu zıt örneklerle karşılaştırma yapar**
7. Öğretmen öğrencilerin belirlediği ilkeleri ve özellikleri açıklar, tamamlar
8. Öğrenciler **ilke** ve **genellemelere** ulaşır ve **tanım yapar**
9. Öğrenciler **ek örnekler verir**

Yararları (Buluş Yoluyla Öğretim):

- **Yaparak yaşayarak öğrenmeyi** sağlar → Kalıcı öğrenme
- **Üst düzey düşünme** becerilerini geliştirir.

Sınırlılıkları(Buluş Yoluyla Öğretim):

- **Zaman** alır ve **maliyeti** yüksektir.
- Ön bilgiler **yoksa amacına ulaşmaz**.
- **Karmaşık bazı konularda** sonuca **ulaşmayabilir**.
- **Olgu öğretiminde etkili değildir**.

(J. DEWEY)

3- ARAŞTIRMA-İNCELEME YOLUYLA ÖĞRETİM STRATEJİSİ

- **Öğrenci merkezli** bir stratejidir.
- **Öğrenci etkinliklerine dayalı bir problem çözme sürecidir**.
- Öğretmenin görevi: Uygun araştırma **problemlerini** belirlemektir. **Bu problemler;**
- 1-**Gerçek hayatta karşılaşılabilecek problemler** olmalı,
- 2-**Merak uyandırmalı,**
- 3-**Birden çok çözümü olmalıdır.**

→

3- Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi (DEVAM)

- * **Tümevarım** ve **tümdengelim** yöntemleri kullanılır.
- * **Buluş yoluyla öğretim stratejisinde** olduğu gibi
 - Öğretmen bir **yol gösterici**, gerektiğinde **yönlendirici** bir **rehberdir**.
- * Problem çözme becerisini kullanarak **bilimsel yöntem** sürecini izlenir.
- * Öğretim, **öğrenci etkinliklerine dayalı** bir **problem çözme sürecidir**.
- * **Amaç, içeriğin aktarılması değildir.**
 - => Öğrencilerin
 - **Araştırma** ve **problem çözme yönteminin farkında olması** ve **kullanmasıdır**.
- * **Üst düzeyli zihinsel süreçlerin**(uygulama, analiz, sentez) geliştirilmesinde **etkilidir**.

Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin Uygulanması:

1. Problemi hissetme
2. Problemi tanımlama
3. Problemlle ilgili bilgi top.
4. P. ilgili hipotezler kurma
5. Veri toplama (problemin çözümü için)
6. Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)
7. Problemin çözümü
8. Sonucu raporlaştırma

Yararları (Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin):

- * Problem çözme, eleştirel gibi **üst düzey düşünme becerisini kazandırır**.
- * **Üst düzey hedeflerde** kullanılır.
- * İletişim, **sorumluluk alma**, **kaynaklara ulaşma becerisi kazandırır**.

Sınırlılıkları (Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin):

- Maliyeti yüksek
- Zaman alır
- Kalabalık sınıflarda **uygulanması zor**
- **Ön koşul öğrenmeleri** eksik olan öğrencilerde **uygulanması zor**
- **Her yaş ve her hedef düzeyi için uygun değildir** (Sınıf yönetiminde **zorluk**)

(BLOOM)

4- TAM ÖĞRENME STRATEJİSİ (YAKLAŞIMI)

Temel Özellikleri:

1. Bilgi **ünitelere** ayrılmıştır → Biri tam olarak öğrenilmeden diğerine **geçilmez**.
2. **Tam öğrenme modeli**
 - * Her sınıfta **hızlı öğrenen** ve **öğrenemeyen** öğrencilerin bulunduğunu
 - * Her öğrencinin **hazırbulunuşluk** düzeyine göre öğretimin yapılmasını
 - * Her öğrenciye
 - İhtiyacı olan **ek öğretim zamanı** ve **nitelikli öğretme hizmeti** sağlanırsa (ipucu, katılım, pekiştirme, dönüt) her
 - => Öğrencinin **öğrenebileceğini** ve **tüm öğrencilerin** başarılı olacağını **savunur**.
 - => “Öğrenemeyen öğrenci **yoktur**, **öğretmeyen öğretmen** vardır.”

3. Değiştirilmez Özellikler:

Zekâ, genel yetenek, kişilik özellikleri, ailenin sosyoekonomik statüsü

Değiştirilen Özellikler:

Ön öğrenmeler, derse karşı ilgi, tutum, başarı inancı, ipucu, pekiştirme, dönüt, araç gereç ve zaman ...

Okullar → **Değiştirilebilir** özelliklerini geliştirerek **öğrenmeyi sağlamalıdır**.

4. Her ünite sonunda **izleme testi** (formatif) uygulanır.
5. Bloom eğitimdeki **normal dağılım eğrisini reddeder**
 - **Sola çarpık** bir **grafik** oluşmasını **kabul eder**.
 - %90'ın dışında kalan öğrenciler de tam öğrenmelidir.
 - Öğretmene **büyük görev düşmektedir** (%95-%100'ü amaçlamalı)
6. **Tam öğrenmenin 3 ögesi** (değişkeni) vardır:
 1. Öğrenci nitelikleri
 2. Öğretim hizmetinin niteliği
 3. öğrenme ürünleri
 (Öğrenci nitelikleri ve öğretim hizmetleri → öğrenme ürünlerini **etkiler**.)

Tam Öğrenme Yaklaşımının Uygulama Basamakları:

1. Öğrenme birimlerinin **üniteler** şeklinde belirlenmesi
2. Ünitelerin **hedef-davranışlarının** belirlenmesi (hedef-davranış standardı (%70)
3. **Ön koşul öğrenme düzeyinin** belirlenmesi
4. Öğretim **ünitesinin işlenmesine** geçilmesi (Etkinlikler düzenlenir.)
5. Ünite ya da konunun öğretimi **bittikten sonra**
 - **İzlemeye dönük değerlendirmenin** (ünite, izleme testi) yapılması (formatif Değ.)
6. a) İstenilen öğrenme standardına (%70) **ulaşmayan öğrenciler için**
 - **Tamamlayıcı ek öğretim etkinliklerinin** yürütülmesi
6. b) Öğrenme düzeyi iyi olan öğrenciler için
 - **Zenginleştirilmiş öğretim etkinlikleri** düzenleme
7. **Tüm öğrenciler öğrenme standardına ulaşınca** bir sonraki üniteye **geçilmesi**
8. Birkaç ünite işlendikten sonra **summatif değerlendirme** yapılması
 - Öğrencilerin **öğrenme düzeyinin** belirlenmesi

Tamamlayıcı Öğretim Etkinlikleri:

- * Öğretmen veya özel öğretici tarafından gerçekleştirilir.
 - **Bire bir** (özel ders) veya - **Küçük gruplarla öğretim**; (okulda, evde ek -ödev)
- * **Tekrar** (farklı yöntem ve tekniklerle) **öğretim**
- * **Kaynak** ve **yardımcı kitaplarla** / **Eğitsel oyunlarla** / **Bilgisayarlı öğretim**

Tam Öğrenmenin

3 Temel Değişkeni

NOT: Tam öğrenmenin

- **Giriş** (öğrenci niteliği) kısmı → **Bağımsız değişken**
- **Gelişme** (öğretim hizmetinin niteliği) kısmı → **Bağımsız değişken**
- **Sonuç** (öğrenme ürünleri) kısmı → **Bağımlı değişkendir**.

1. Öğrenci Niteliği: Öğrencinin sürecin başında taşıması gereken özelliklerdir.

a) Bilişsel Giriş Davranışları:

- **Daha önce öğrenilmesi gereken;**
 - * Bilgi, beceri ve yetenekler
 - * *Okuduğunu anlama*
 - * Ön koşul bilgiler
 - * *Dinleme becerisi*
 - * Sözel ve işitsel yetenekler
 - * *Problem çözme becerisi*

b) Duyuşsal Giriş Davranışları:

- Öğrencinin **öğrenme ünitesine karşı;**
 - * *İlgisi*
 - * *Tutumu*
 - * *Akademik öz güveni (benlik)*

2. Öğretim Hizmetinin Niteliği:

Öğretim hizmetinin niteliğini 4 (dört) öge belirler:

1. İpuçları
2. Öğrenci katılımı
3. Pekiştirme
4. Dönüt-Düzeltilme (Geri Bildirim)

a) İpucu:

- * Öğrenciyi
 - Harekete geçirir
 - İstenilen davranışı yapmasına yardımcı olur. (mesajlar)
- * Hedefe ulaşmada yol gösterir (soru sorma, açıklama, örnekleme, modeller, gerçek varlıklar, ses tonu, jest ve mimikler, harita, şemalar, grafikler...).

Örnek: Türkiye'nin en büyük gölü hangisidir?

İpucu → (Hani canavarı olan) (Türkiye'nin doğusunda bir yer)

b) Öğrenci Katılımı:

- * Öğrencileri aktif kılmak ve Öğretim merkezli öğretim için
 - Etkinlikleri öğrencilerle birlikte planlamalı
 - Öğretimde **hedeflerden** ve **içerikten çok yöntem** ve **tekniklere** odaklanmalı.
 - Yani **farklı yöntem** ve **teknikler** kullanmalıdır.

c) Pekiştirme:

- * Bir davranışın ortaya çıkma olasılığını artıran **uyarıcılara** “**pekiştirme**” denir.
- * Öğrenme sırasında, öğrencinin gösterdiği **olumlu davranıştan sonra**
 - Öğretmen **pekiştirme verirse** (aferin, gülümseme, alkış)→ O davranış **kalıcı olur**.

d) Dönüt-Düzeltilme (Geri Bildirim):

- * **Dönüt =>** Öğrenciye yaptığı davranışın sonucu ile ilgili **bilgi vermektir**.
- * **Düzeltilme =>** Yanlışların ve öğrenme eksikliklerinin **giderilmesi işlemidir**. (Öğretmenin “doğru, yanlış, eksik” demesi => Öğrenci için **dönüttür**)
- * Gerekli **uyarı** ve **düzeltilmelerin zamanında yapılması yönüyle önemlidir**.

Dönüt ve düzeltme

- Öğretim hizmetinin **niteliğini** ve **öğrenme düzeyini** belirleyen **en önemli öğedir**.

3. Öğrenme Ürünleri:

- Öğrenme **düzeyini** (iyi, orta, kötü)
- Öğrenme **çeşidini** (bilişsel, duyuşsal, psikomotor)
- Öğrenme **hızını** (hızlı, yavaş)
- **Duyuşsal** ürünleri (kendine güven, güdüyü)
- **Bilişsel** ürünleri (kavrama, analiz, sentez, değerlendirme) **kapsar**.

(PIAGET, VYGOTSKY, DEWEY, GESTALT, BRUNER)

EĞİTİMDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

YAPILANDIRMACI ÖĞRENME YAKLAŞIMI

Yapılandırmacılıkta öğrenme → Deneyime bağlı **anlam oluşturma sürecidir**.

- * Bu süreçte **öğrenci aktiftir**.
- * Anlam oluşturan **öğretmen değil, öğrencidir**.
 - Bilgi yaşantılarını anlamlı bir duruma getirmeye çalışan
 - Özne bilgiyi oluşturan (yani bilgiyi yapılandıran) **bireydir** (öğrenci).
- * Bu nedenle yapılandırmacılık => **Nesnel bilgiyi reddeder**.

* Öğretmen, Öğrencilerin

- **Ön bilgilerinin** farkında olmalarını
- Çevre ile **etkileşime** geçmelerini
- **Üst düzey düşünme** becerilerini geliştirmelerini **sağlamalı**. (Bunun için **açık uçlu sorular sormalı, açık uçlu tartışmalar** yapmalıdır.)

* Yapılandırmacılıkta Sınıflar:

- => Bilgilerin aktarıldığı bir yer **değildir**.
 - Öğrencilerin **aktif katılımlarının** sağlandığı
 - **Sorgulama** ve **araştırmanın** yapıldığı
 - Problemin çözüldüğü **bir yerdir**.

* Sınıflarda etkin olan öğrencidir.

* Öğretmen

- Ne öğreneceğini **asla söylemez!**
- Öğrenenlere **bilgiye ulaşma yollarını keşfetmede yardımcı olur**.
- Öğretme-öğrenme sürecinde **etkin bir araştırmacıdır**
- **Öğrenciyle birlikte öğrenir**.

* Bireysel farklılıklara önem verilir.

- **Tek doğru** yerine iki kişi **aynı olaya farklı anlamlar** yükleyebilir.
- **İş birliğine dayalı** öğrencilerin **birbirlerinden öğrenmeleri sağlanır**.

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı (DEVAM)

- * Yapılandırmacılıkta → **Kavram öğretimi** esastır.
 - Belirlenen kavramların kazandırılması **amaçlarıdır**.
 - **Kavramlar tematik öğrenme yaklaşımı** ile öğretilmektedir.
- * **Değerlendirme, öğretim sonucuna dönük değildir!**
- * **Değerlendirme, öğretim sürecine dönüktür (portfolyo).**
- * Öğrencinin **öğrenme sürecinde ortaya koyduğu her şey değerlendirilir**.
- * **Süreç değerlendirme, alternatif değerlendirme, otantik değerlendirme, tümel değerlendirme olarak da tanımlanabilir.**

- * Yapılandırmacılık → **Buluş yoluyla öğrenme** yaklaşımının **geliştirilmiş hâlidir**.
- * Yapılandırmacılık ile **Buluş yoluyla öğrenmenin Farkı**
 - * **Buluş yolunda**
 - Öğrenci öğretmen yönlendirmesiyle düşünerek ilke ve genellemelere ulaşır.
- * **Yapılandırmacılıkta**
 - Öğrenci, öğretmen rehberliğinde deneyimler geçirir
 - Birincil bilgi kaynaklarıyla anlam (özel gerçeklerini) üretir.

Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı Üç Temel Grupta Ele Alınabilir:**1-Bilişsel yapılandırmacılık (Piaget):**

- Öğrenme, zihinsel yapıda meydana gelir
- Öğrenme, denge (özümseme, uyumsama) süreçlerinden oluşur. **Denge (Zihin)**

2-Sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky):

- Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur.
- Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur.

3-Radikal Yapılandırmacılık (Von Glasersfeld):

- Bilginin sadece birey tarafından oluşabileceğini savunur.

**(JOHN DEWEY, KILPATRICK VE BRUNER)
PROJE TABANLI ÖĞRETİM YAKLAŞIMI****Proje tabanlı öğretim yöntemi**

- * **Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek,**
- * Öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda
 - **Araştırma** yapmalarını,
 - **Sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini**
 - Sınıfta ya da yarışmada **sunmalarını amaçlar**.
- * Bir **problem çözme** etkinliğidir.
 - Öğrenciler, **bireysel** ya da **grup** olarak çalışır.
 - Bir **problem** ya da **senaryo** üzerinde çalışılır.
 - Gerçek yaşam koşullarına uygun **disiplinlerarası** bağlantı kurulur. (**disiplinlerarası** → **konular, etkinlikler, bilimsel alanlar**)
- * **Bilimsel yöntem süreç becerileri geliştirilir.**
 - Gerçek yaşamda karşılaşılan **sorunlar senaryo çerçevesinde** öğrencilere verilir
 - Öğrencilerin bu **sorunlara çözümler bulmaları** sağlanır.

Proje tasarıları Nasıl Olmalı?

- **Üst düzey öğrenmeye** (problem çözme, eleştirel, yaratıcı düşünme)
- **Bilimsel yöntemi** kullanmaya
- **Günlük yaşamla ilişkilendirmeye**
- Birden fazla **konu alanı** ve **dersi kapsamaya**
- Farklı kaynaklardan **araştırma yapmaya** yönelik olmalıdır.

Değerlendirme:

- * Öğretme-öğrenme etkinlikleri ve **değerlendirme**
 - **Ürüne** ve **sürece yönelik** olarak yapılır.
 - **Sergi, drama, gazete, pano vb. hazırlanarak ürünler sunulur.**

Proje Tasarımlarında Bulunması Gerek Esaslar:

- **Birden çok çözüm yolu** (hipotez, denence) **barındırma**
- **Üst düzey zihinsel becerileri** (yaratıcı, yansıtıcı düşünme) **geliştirmeye** yönelik olma
- **Bilimsel yöntemi** (araştırma sistematizini) **kullanabilme**
- **Günlük yaşamla ilişkili olma**
- Birden fazla **dersi** (disiplini) **ilişkilendirme**
- Farklı kaynaklardan **araştırma yapmaya** yönelme
- **Bireysel ve grupta çalışmaya uygun olma**
- **Yaparak ve yaşayarak öğrenme** söz konusudur.
- Öğrenci **kendi artı** ve **eksilerinden** sorumludur.
- **Proje tasarısı, planlama, araştırma, değerlendirme faaliyetleri**
 - Öğretmen ve öğrenci tarafından **birlikte yapılır**.

Sınırlılıkları:

- **Zaman** sorunu
- **Sınırın iyi çizilmesi** gerekir. (Ona göre hedef belirlenir)
- Yoksa hedeften **sapma** meydana gelir.
- Her zaman **orijinal ürün** ortaya **çıkmayabilir**.

NOT:

- * Proje tabanlı öğretim yöntemi sonucunda
 - => **Mutlaka bir iş, ürün, performans (proje) ortaya konmalıdır.**

*** John Dewey Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı**

- * **İlerlemecilik eğitim felsefesi akımı** ve **araştırma-inceleme yoluyla**
 - **Öğretim stratejini** olarak ortaya koydu.
- * Probleme dayalı öğrenmenin temeli
 - => **J. Dewey'in "yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi"**nden alınmıştır.

P.D.Ö. Yaklaşımı

- * **Çözülmesi gereken bir problemle** başlar.
 - Bu problemin gerçek hayatla ilgili olması
 - **İlgi** ve **merak** uyandırması **şarttır**.
 - => Bu, gerçek hayattaki problemlerle **daha önceden** yüz yüze gelmesini sağlar.

*** Öğrencilerin problem çözme sürecinde**

- **Alternatifler** geliştirerek,
- **Bilimsel yöntemi** ve **problem çözme aşamalarını** kullanarak öğretir.

*** Asıl amaç mevcut problemi **çözmek** değil**

- => Hayat boyu karşılaşılabilecek **problemlere uygun çözüm stratejileri** geliştirmektir.
- * Burada **problem araçtır** => **Asıl amaç** belirlenen **hedefe** ulaşmaktır.
 - Bu hedef, **problem çözme stratejileri** geliştirmektir.

*** Üst düzey ve karmaşık zihinsel beceriler geliştirilir.***** Düşünmenin en yüksek biçimidir.****Problem Çözme Yönteminde Kullanılan İşlem Basamakları:**

1. Problemi **hissetme**
2. Problemi **tanımlama**
3. Probleme ilgili bilgilerin **toplanması**
4. Probleme ilgili **hipotezler** kurma
5. **Veri toplama** (problem çözümü için)
6. Hipotezleri **test etme** (Doğru-yanlış)
7. Problemin **çözümü**
8. Sonucu **raporlaştırma**

Problem Çözme Yöntemindeki**Problem Durumlarında (Öğrenme Senaryolarında)
Bulunması Gereken Özellikler:**

- * **En önemli özellik => Gerçek yaşamla ilgili** olmalı.

- Çok yönlü düşünmeyi gerektirmeli.

- **İlgi ve merak** uyandırmalı.
- Probleme dayalı öğrenme senaryoları, **birden çok çözüm yolları** içermeli.
- **Hedefe ulaştırıcı** olmalıdır.
- Öğrencinin **düzye**ne (zihinsel yapısına) **uygun** olmalıdır.
- Öğretmen **problem üretebilmeli** ve problem, **günlük yaşam ile ilgili** olmalı ve gerekli **transferler** yapılmalıdır.
- **Üst düzey düşünmeyi, araştırma-inceleme** yapmayı sağlamalıdır.
- Asıl olan problemi **çözmek** değil hedefe ulaşmak olmalıdır.
- Kalabalık gruplara değil **küçük gruplara** uygulanmalıdır (2-6 kişilik).

**Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının
Öğrencilere Kazandırdıkları Özellikler:**

- * Problem çözmeyi **öğrenmek** => **Öğrenmeyi öğrenmektir**.

- **Kendi kendine öğrenmiş** olur.
- Yaşamla yüz yüze gelme
- Araştırma, çözüm üretme
- Ekip çalışması becerileri
- Bilimsel düşünmeyi öğrenme
- Üst düzey düşünme becerileri geliştirme
- İletişim becerileri
- İlgi ve güdülenmeyi artırma

NOT: İçeriğin ayrıntılarına fazla önem verilmez.**(HEBB, CAINE CAINE)****BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME (NÖROFİZYOLOJİK KURAM):****Beyin Temelli Öğrenmede Hebb ve Caine Caine**

- * Gerçek problemlerin çözümünüyle
- **En iyi öğrenmenin** olacağını ve
- Öğrencinin **öğrenme sürecine etkin katılımının** sağlanması gerektiğini **savunur**.
- Öğretmen ise **rehber** rolündedir.
- * Yapısalcı yaklaşım gibi **yaparak-yaşayarak öğrenmeyi** savunur.
- * **Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir** (temeli budur.)
 - Böylelikle öğrencinin **dikkat** ve **güdülenmişlik düzeyi** yüksek tutulur.

Caine and Caine'ne göre

- * Beynin **her iki lobunun** da kullanımı
 - Beynin kapasitesini **iki kat değil, kat kat artırmaktadır**.
 - **Hızlı ve etkili öğrenme için** beynin **her iki lobu da koordineli** olmalı.

- 1- Beyin **paralel bir işlemcidir**. (İnsan beyni aynı anda birçok işlemi yapabilir.)
- Bu yüzden **çeşitli yöntem** ve **teknikler** kullanılmalıdır.
- 2- **Öğrenme fizyolojik** bir olaydır. (Beyin fizyolojik bir organdır).
- **Öğrenme** nefes almak kadar **doğaldır** (engellenebilir ve kolaylaştırılabilir)
- Bireyin **fizyolojisini** etkileyen her şey **beyni** de etkiler. (Stres, uykusuzluk, ilaç)
- 3- **Beyin, parçaları ve bütünü aynı anda** algılar.
- Beynin sağ ve sol yarımküreleri birbiriyle **etkileşim** hâlinde olmalıdır.
- Hem **tümevarım** hem de **tümdengelim** düşünceli.
- 4- Öğrenme **bilinçli** ve **bilinçsiz** süreçleri içerir.
- **Bilinçsiz** süreçlerden de yararlanılmalı. (Tarihte öğretirken tarihi sevdirebiliriz)
- 5- En az iki farklı türde belleğimiz vardır:
1. Uzamsal bellek 2. Ezberleyerek öğrenme
* **Uzamsal belleğe** kaydedilenler **unutulmaz**.
* **Bilgiler** ezber yoluyla **değil anlamlı bir şekilde** öğretilmelidir.
- 6- Her beyin **kendine özgü** düzenlenmiştir. (Her bireyin **öğrenme yolu farklıdır**.)
- 7- Anlamı araştırma **doğustandır**.
* **Anlama arayışı** beyin için **yaşamsal bir temel** ve **olgudur**.
* **Merak** ve **keşfetme doğuştan gelen** bir özelliktir.
- 8- Anlamı araştırma, **örüntüleme** yoluyla olur.
* **Örüntü, anlamlı organizasyon** ve **bilgilerin sınıflandırılması** demektir.
* Beyin **karmaşık değil düzenli** öğrenir.
- 9- Örüntü oluşturmada **duygular** önemlidir.
* **Duygular** ve **biliş, birbirinden ayrılmaz ve birbirini etkiler**.
* **Olumlu duygusal atmosfer öğrenme üzerinde** etkilidir.
- 10- Öğrenme **teşvikle artar, korkuyla azalır**.
- Beynin **korkunca → performansı düşer**
- Uygun düzeyde **teşvik edilirse → performansı artar**.
- 11- Öğrenme **hem odaklanmış dikkati** hem de **çevresel algılamayı** içerir.
* Beyin **dikkat ettiği ve farkında olduğu** bilgiyi algılar
* Dikkati dışında kalan **bazı bilgi** ve **işaretleri** de alır.
⇒ Öğretimde bu nedenle **fiziksel uyarıcılara dikkat** edilmelidir.

HARMANLANMIŞ ÖĞRENME

- * **Etkileşimli bir deneyimdir.**
- Öğrenciler**
- * Farklı içerik ortamları aracılığıyla
- **Çevrim içi pratik** yaparak **çevrim dışı** dersleri pekiştirir.
 - * Etkileşim kurmak istedikleri **içerik türünü** seçebilir
 - * Öğrendiklerini **uygulayabilir**
 - * Eğitimci ve öğrencilerle **istedikleri zaman** bir cihazda **iletişim kurabilir**.

- Harmanlanmış bir öğrenme modelinde**
- * **Konunuzu kişiselleştirmenize** yardımcı olur.
(zaman değerlendirmeleri, öğrenme teknikleri ve hatta kişisel tercihler için)

- Harmanlanmış öğrenme modelini uygularken**
- * **Web tabanlı hizmetler** için titiz davranmalıyız.
Uzaktan eğitimleri → **Kolayca** ve **hızlıca** kişiselleştirmeli
Farklı format uygulamaları → **Sade bir şekilde** kullanmalı

HORTON

- * **Harmanlanmış öğrenme** → **Web destekli öğrenme ile** sınıftaki öğrenmenin
⇒ **Avantajlı ve güçlü birkaç yönünün** birleştirilmesidir
- * **H.Ö.** → **Yeni bir yaklaşımdır**.
- * Teknoloji, **öğrenme-öğretme sürecinde** ve **insanın hayatında vazgeçilmezdir**.

- Harmanlanmış öğrenme nedir?**
- * **Birden fazla paylaşım yolu kullanan bir öğretim programıdır**.
(öğrenme sonunda üst amaçları gerçekleştirmek amacı vardır)

SİNGH ve REED

- * **Farklı öğrenme paylaşımları** kendi başına **karıştırılmaz** ve **eşleştirilmez**
⇒ **Öğrenme** ve **mesleki sonuçlara odaklanılır**.
⇒ Bu yüzden bu tanımlama şöyle değiştirilebilir:

- Harmanlanmış öğrenme**
- * **Doğru** becerilerin, **doğru** kişiye, **doğru** zamanda **kazandırılması için**
- **Doğru** kişisel **öğrenmeyle**
- **Doğru** öğrenme teknolojilerinin **eşleştirilmesiyle** ve
- **Öğrenme amaçlarının** uygulanmasıyla
⇒ **En yüksek başarıyı sağlamaya odaklanır**.

- Bu tanımlamada gizlenmiş prensipler şunlardır:**
- * Paylaşma metodundan çok → **Öğrenme amaçlarına** odaklanılır.
 - * Kişisel öğrenme stilleri → **Geniş kitlelere ulaşmak için desteğe** ihtiyaç duyar.
 - * Her birey öğrenme olayına → **Farklı bilgilerle** katılır.
 - * En etkili öğrenme stratejisi → **“Sadece o an ihtiyaç duyulan şey”**dir.

Harmanlanmış Öğrenme Bileşenleri

- * **Harmanlanmış öğrenme** → **Yeni bir şey değildir**.
- * Eskiden Harmanlama öğrenme içeriği ve sınıf ortamı **sınırlıydı**.
- * **Bugün** okulların seçebilecekleri birçok **öğrenme yaklaşımları** vardır:

SİNGH ve REED’e (2001) göre bunlar (öğrenme yaklaşımları) :

- * Eş zamanlı (synchronous) **fiziksel biçim**
- * Öğretmen liderliğinde **sınıflar** ve **öğretmen**
- * Katılımlı **laboratuvar çalışmaları** ve **çalıştaylar**
- * Alan **gezileri**

Eş Zamanlı (Synchronous) Çevrim İçi Biçimler (Canlı e-öğrenme):

- * e-görüşmeler/toplantılar
- * Sanal sınıflar
- * Koçluk (coaching)
- * Mesajla anında görüşme
- * Web seminerleri ve radyo / TV yayını

Kişisel Hızda Farklı Zamanlı (Asynchronous) Biçimler:

- * Doküman ve web sayfaları
- * Web/bilgisayar destekli eğitim modülleri
- * Değerlendirme/test ve anketler
- * Benzetişimler
- * Mesleki yardım ve elektronik performans destek sistemleri
- * Canlı olay kaydı
- * Çevrim içi öğrenme toplulukları ve tartışma forumları

YAŞAM BOYU ÖĞRENME YAKLAŞIMI

- Yaşam boyu öğrenme**
- * **Örgün eğitim** ve yaygın eğitimin **birleştirilmesidir**.
 - * Okullar
- Öğrenmeyi sağlayan **tek kurum değildir**.
- Yaşam boyu gerekli **tüm bilgi** ve becerileri de **kazandırılmaz**.
 - * **Öğrenme yalnızca okulda gerçekleşmez!**
- Tüm yaşam süresince (ev, müze, kütüphane, etkinliklerde vb.) **devam eder**.
 - * **Öğretmenlerle anne-babalar, kardeşler, arkadaşlar da öğrenmeyi etkiler**.

Temel ilkesi =>(Bilinçli ve amaçlı) yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir.

- Yaşam boyu öğrenmenin temel amacı**
⇒ **Bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır**.

Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Yanlış Anlayışlar

- Yaşam Boyu Öğrenme**
- * Sadece **yetişkinleri kapsamaz**. (Yaşamın tüm dönemlerinde gerçekleşir)
 - * Sadece **meslek** ve **beceri kazandırmaz**. (Bireysel, sosyal vb. **her alanı kapsar**)
 - * **Tesadüfi oluşmaz**. (Birey isteyerek, bilinçli, amaçlı **öğrenir**)

(J. DEWEY)

İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI

- * Geleneksel sınıflardaki öğrencilerin **yarısına** ve **rekabetine son vermek ister**.
⇒ **Başarıya birlikte ulaşmayı hedefleyen** bir yaklaşımdır.

- * **İş birliğine dayalı öğretim**
- Öğrencilerin **ortak bir amaç** doğrultusunda
- **Küçük gruplar** hâlinde
- **Birbirinin öğrenmesini** yardım ederek **çalışmalarına dayalı** bir yaklaşımdır.
- * **“Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için”** anlayışı hâkimdir.
- * Öğretmen **rehberdir, yönlendiricidir**.

- Kubaşık (işbirliğine dayalı öğrenme) öğrenmede**
- Paylaşılmış bir liderlik var.
 - Tüm üyeler grup içerisinde **liderlik etkinliklerini** yerine getirmek için
⇒ Sorumluluklarını **paylaşırlar**.

İş birliğine dayalı öğrenmeyi başarılı bir şekilde uygulamak için (6 temel ilke)

1. **Olumlu bağlılık (bağımlılık):**
* **“Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için”** anlayışı.
- Bireyin başarısını **gruba**, grubun başarısını **bireye** endeksleme
2. **Yüz yüze etkileşim:**
* Öğrencilerin birbirlerinin çalışmalarını **desteklemesi / Birbirlerine yardım**
3. **Kişisel sorumluluk (ve bireysel değerlendirilebilirlik):**
* Gruptaki her üye **kendine düşen görevi en iyi şekilde** yerine getirmelidir.
- Her bir grup üyesi **önce kendi sorumluluklarını** yerine getirmeli
- Sonra da **ihtiyaç duyan arkadaşına** yardım etmekle **yükümlüdür**.
4. **Sosyal beceriler:**
* **Grubun** başarılı olabilmesi için
- **Kişiler arası iletişim becerilerinin** kullanılması yanında
- Ayrıca **diğer sosyal becerilerin** de kullanılması gerekir. (*liderlik, iletişim, ...*)
5. **Grup sürecinin değerlendirilmesi:**
* **Bireyin** ve **grubun** etkinlikleri **değerlendirilir**
- **Eksiler, artılar** ortaya çıkarılır. (Grup çalışmalarına yön verilir.)
6. **Eşit başarı ilkesi:**
* Her üyenin gruba **katkısı kendi yetenek düzeyine göre** değerlendirilmelidir.
- Her öğrenci **eşit fırsatlara, imkânlarla sahip olmalıdır**.

İş Birliğine Dayalı Öğretimin Uygulanması:

1. **Takımların oluşturulması: 2-6** kişiden oluşan **heterojen** gruplar
2. **Isınma teknikleri: Oyun** ve **etkinliklerle** grup üyeleri kaynaşır.
3. **Takımda konu ve görev dağılımı yapılması:** Paylaşılmış liderlik vardır.
4. **Takım içi etkinlikler:** Takım içerisinde başarı birbirine endekslidir.
5. **Değerlendirme:** Her grup üyesi birbirinin öğrenmesinden sorumludur.

Sınırlılıkları (İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımı):

- **Başarılı** ve bireysel çalışmayı **seven** öğrencilerin **başarısını düşürebilir**.
- Değerlendirme aşaması **zordur**.
- Grup içerisinde bireyleri **ayrı ayrı** değerlendirmek **güçtür**.
- **Çalışmalar** bir kişi **üzerinde kalabilir**.

ÖĞRETİM İLKELERİ

1. Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi:

* Eğitim durumları işe koşulduğu hedefe **hizmet edebilmeli**

- Onlara **ulaşılabilir olmalıdır.**

=> Bu yüzden **bütün uygulamalar hedeflere** ve **kazanımlara** uygun olmalıdır.

2. Öğrenciye Görelik İlkesi:

* Çağdaş eğitim anlayışında eğitim-öğretim faaliyetleri **öğrenciye yönelik** olmalı.

- Öğretimde **temel öge öğrencidir.**

- Öğrencinin **ilgi, gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.**

- Öğrenciye **görelilik ilkesi** esastır (Her öğrenci farklı özelliklere sahiptir)

- Öğrenciye **görelilik ilkesi** => **Geleneksel yöntemlere tamamen zıttır.**

Öğrenciye görelik ilkesinde

Aynı yaş grubu öğrencileri => **Farklı ilgi, zekâ ve fizyolojik özelliklere** sahiptir.

Aynı yaş grubu öğrencileri => **Aynı gelişim seviyesine** sahiptir.

Öğrenciye görelik ilkesi

* Çoklu zekâ yöntemi ve bireyselleştirilmiş öğretimi

=> **En çok savunan** ve **bunların uygulanması gerektiğini belirten ilkedir.**

- Öğrencinin gelişim seviyesine uygun bilgi ve materyallerin seçilmeli

- Yöntem ve tekniklerin **geliştirilmesi** ve **çeşitlendirilmesi** gerektiğini **savunur.**

3. Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi:

* Öğrencinin **hazırbulunuşluk düzeyi** dikkate alınmalıdır.

4. Hayatilik İlkesi (Yaşama Yakınlık, İşevurukluk):

* Eğitim-öğretimin **en önemli amacı bireyi hayata hazırlamasıdır.**

- **Okul**, hayatın bir **parçası** olmalıdır. (Hayatı sınıfa taşımahyız.)

- *Dersler, sorunlar, araç gereçler ... yakın çevreden* (hayattan) alınmalıdır.

=> Öğretimin “**yaşama yakınlık**” ilkesinin önemi vurgulanır.

5. Transfer İlkesi:

* Öğrenci **derste öğrendiğini farklı** durumlara ve günlük hayata **aktarabilmelidir.**

- Sınıftakini **hayata** aktarmalıdır.

Örnek: Öğrencinin *dört işlem becerisini alışverişte kullanması*

Yaşamdakini sınıfa aktarıyorsak => Hayatilik

Sınıftakini yaşama aktarıyorsak => Transfer

6. Yapararak Yaşayarak Öğrenme (Uygulanabilirlik, Aktivite):

* Öğretimde **öğrencinin aktif olmasıdır.**

- Öğrenci süreçte **ne kadar etkin olursa o kadar başarılı** olur.

* Yapararak ve yaşayarak öğrenme => Eğitimde **ezberciliği ortadan kaldırır**

=> **Kalıcı ve etkili öğrenme sağlar.**

* Ne kadar çok **duyu organı** işin içindeyse öğrenci o kadar iyi **anlayacaktır.**

7. Ekonomiklik İlkesi:

* Öğretim hedefleri

* Süre ve emeğin minimize edilmesidir.

- En kısa **sürede**

* En az **çabayla en fazla hedef davranış**

- En az emek ve **maliyetle** → En verimli **şekilde** verilmesidir.

8. Aktüalite (Güncellik) İlkesi:

* Çocuğun hayata ilgisini artırmak için

=>Ders konularıyla **aktüel (güncel)** olay ve sorunlar arasında **ilişki kurulmalıdır.**

9. Açıklık (Ayanilik) İlkesi:

* Açıklık iki anlamda kullanılmaktadır.

1. Öğretmenin kullandığı **dilin açık ve anlaşılır olmasıdır.**

2. Öğrenmede **birden çok duyu organına hitap edebilmektir.**

* Öğrencinin dersi anlaması => **Konuşulan dilin anlaşılır olması**na bağlıdır.

* **Ne kadar çok duyu organı** işe koşulursa => o kadar etkili ve **tam öğrenme** olur.

10. Somuttan Soyuta İlkesi:

* Bireyin **zihinsel gelişimi somuttan soyuta** doğrudur.

* **Somut** kavramlar **soyut** kavramlara göre **daha anlaşılır**dır.

- Bu yüzden **önce somut** kavramlar **daha sonra soyut** kavramlar öğretilmelidir.

* Özellikle **ilköğretim birinci kademed**e uygulanır.

11. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi:

* **Yeni öğretilecek bilginin** veya **becerinin**

- **Önceden** öğrenilenden hareket ederek **öğretilmesini** öngörür.

- Böylece öğrenme kolaylaşır.

- **Yeni bilgi önceki bilgilerle ilişkilendirilir**, anlamlı hâle getirilir.

12. Yakından Uzağa İlkesi:

* Öğrenmeye **yakın çevreden** başlanır. (Örnekler yakın çevreden verilir.)

- Çünkü çocuk **yakın çevreyle daha ilgilidir.**

13. Basitten Karmaşığa İlkesi:

* Öğretmen tarafından konular verilirken

- **Basit** konular ve kavramlardan zamanla giderek **zor ve karmaşık** konular geçilir.

14. Bütünlük İlkesi:

* Çocuk→ Bedensel, duygusal, ruhsal ve sosyal bir **bütün** olarak ele alınmalı

* Konular da bütünlük içinde öğretilmeli

(Yani dersler **disiplinlerarası yaklaşım** ve **geniş alan yaklaşımıyla** işlenmeli)

15. Anlamlılık:

* Öğrenciler öğrenmeye **güdülendiğinde** öğrenmeler **daha etkili olur.**

- Konuların ne zaman, ne şekilde, ne işe **yarayacağı** ve **önemi** açıklanır.

16. Tümdengelim:

* Öğrenme konusu **önce** genel ve ortak özellikleri, **sonra** da özel ve ayrıntı verilir.

17. Sosyalilik İlkesi:

- Öğretim sürecinde insanların **sosyalleşmesini** ve topluma uyum sağlaması

MODÜL 1 (DEĞERLENDİRME NOTLARI)

ÖĞRENME VE ÖĞRETME SÜREÇLERİ FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI (FÖY)

FÖY (Kuramsal Temelleri)

1	GARDNER	<i>Çoklu Zekâ Teorisi</i>
2	BLOOM	<i>Taksonomi</i>

FÖY (Dayanakları)

1	JEAN PIAGET	<i>Bilişsel Gelişim Kuramı</i> <i>Öğrencilerin art arda zihinsel temsillerin parçalanması ve yeniden yapılandırılması yoluyla Nasıl öğrendiklerini ortaya çıkaran İLK kişi.</i>
2	VYGOTSKY	<i>Yakınsal Gelişim Alanı</i> <i>* PIAGETçi anlayışa atftta bulunur.</i> <i>* FÖY'ün teorik çerçevesini oluştur.</i>
3	GARDNER	<i>Çoklu Zekâ Kuramı</i>

FÖY (Temel İlkeleri)

1	TOMLINSON	<i>FÖY ' ün Tanımı yapar</i> <i>Hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi alanları ve öğrenme profillerindeki farklılıklara odaklanıldığında öğrencilerin en iyi öğrendiği öncülüne dayanan bir öğretim felsefesidir.</i>
---	------------------	--

Bloom'un Taksonomisi

(6 üst düzey düşünme becerisi - Öğretmenlerden Beklenir)

1) Hatırlama	2) Kavrama	3) Uygulama
4) Analiz	5) Sentez	6) Değerlendirme Noktasında

FÖY (Temel İlkeleri)

(Etkili bir farklılaştırmanın en az 7 (yedi) temel ilkesi vardır)
(Bu ilkeler isteğe bağlı değildir)

1. Güçlü bir sınıf topluluğu	2. Nitelikli öğretim programı
3. Ulaşılabilir görevler	4. Yüksek öğrenme hedefleri
5. Değerlendirme duyarlı öğretim	6. Akranlarıyla çalışma
7. Esnek sınıf yönetimi	

Farklılaştırmadaki (Amaç)

Tüm öğrencileri seviyelerinin en üst düzeyine çıkarmaktır.

Farklılaştırmadaki (Uzun Vadeli Hedef)

Yaşam boyu öğrenmeyi geliştirmektir.

Öğrencilerin Bireysel Farklılıklarının 3 (Üç) Alanı

1	Hazırbulunuşluk	<i>Mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyini</i>
2	İlgi	<i>Odaklanmaya neden olan duygu (motivasyon kaynağı)</i>
3	Öğrenme Profilleri	<i>Bireyin nasıl öğrendiği</i>

FÖY (Kullanılan Yöntem ve Teknikler)

Farklılaştırılmış Öğretim Stratejileri

1) İSTASYONLAR: <i>* Eş Zamanlı aktiviteler</i> <i>* Aynı ortam</i>	2) MERKEZLER: <i>* İstasyonlara Benzer.</i> <i>* Aynı ortam</i> <i>* Aynı Konu Farklı Yollar</i> <i>1)İlgi Merkezi 2) Öğrenme Merk.</i>
3) ÖĞRENME AJANDALARI: <i>* Her Öğrenci Farklı Görevler</i> <i>* Öğrenci Ajandası</i>	4) KARMAŞIK ÖĞRETİM: <i>* Farklı Öğrencilerin Grupları</i> <i>* Küçük Gruplar</i>
5) YÖRÜNGE ÇALIŞMALARI: <i>* Proje Yöntemi</i> <i>* Bireysel Uygulama</i> <i>* Yörünge</i>	6) GİRİŞ NOKTALARI: <i>* Üstbilişsel Öğrenme</i> <i>* Aynı Anda Farklı Giriş Noktaları</i> <i>* Çoklu Zekâ</i>
7) ÖĞRENME SÖZLEŞMESİ: <i>* Aktif Katılım</i> <i>* Bağımsız Çalışma /</i> <i>* Sorumlu Olma duygusu</i> <i>* Öğretmen- Öğrenci Anlaşması</i>	8) KATLI ÖĞRETİM: <i>* Seviyelerine Göre Katlar /</i> <i>* Bireysel Farklılaşma</i>
9) GRUP ARAŞTIRMALARI: <i>* Konu Seçiminde Rehberlik /</i> <i>* Gruplara Ayırma</i>	

FÖY (Değerlendirme Teknikleri)

1) Öğretimin Başında	2) Öğretim Sürecinde	3) Öğretim Sonunda
----------------------	----------------------	--------------------

Öğretim Öncesinde (Amaç: Öz Değerlendirmedir)

- 1) Köşe Kapmaca: *Köşelere "neredeyse hiç" "bazen", "sıklıkla" ve "kesinlikle"*
- 2) Kutu Yapma: *Büyük ve küçük kutu ("Ne biliyorum?" ve "Ne bilmeliyim?")*
- 3) Evet-Hayır Kartları: *Karta "evet" "hayır" (kendi durumlarına uygun olan)*

Öğrenme Sürecinde

- 1) Parmakla işaretleme: *Öğrenmenin neresinde? / Başparmak*
- 2) Yumuk yapma: *Öz değerlendirme / öğrencinin parmakları ile ifadesi*
- 3) Gerçekle yüzleşme: *mutlu, sakin ve üzüntülü üç adet yüz resmi*

Öğretim Sonrasında

- 1) Sarmal Oluşturma: *Öğrenciler bir daire oluşturur*
- 2) Simit Tekniği: *Öğretmen tahtaya bir simit şekli çizer.*
- 3) Konuşma Halkası: *Öğrenciler üçer kişilik gruplar (A, B, C)*
- 4) Döngüsel Yansıma: *Sınfa kağıt asma ve fikir söyleme*
- 5) Portfolyo: *Öğrenci çalışmalarının bir araya getirilmesi*

Farklılaştırmanın Temel Öğeleri

1	İÇERİK	<i>Öğretim sürecinin "girdisi"dir.</i>
2	SÜREÇ	<i>Bilişsel olarak yapması beklenen Temel kavramlar, Genellemeler ve Beceriler</i>
3	ÜRÜN	<i>Öğrenmelerinin hedeflendiği Temel bilgi ve becerileri</i>
4	ÖĞRENME ORTAMI	<i>Bildiğini ortaya koymaya yönelik Bireysel yorumudur.</i>

Etkili Bir Öğrenme Ortamın (Öğrencileri Öğrenmeye Davet Eden Unsurlar)

1. Sınıfın görünümü	2. Etkili sunumlar
3. Bireysel ve ortak çalışma	4. Araç-gereçlere kolay erişim
5. Akran iş birliği	6. Kaliteli çalışma için görünür ipuçları
Sınıfın duygusal iklimi → Fiziksel iklimden daha önemlidir.	

Öğretmenlerin Öğrenci İhtiyacına Yönelik Tepkisini ve Öğrenci Faydaları Açısından Kalitesini Belirleyici Faktörler
1. Faktör: Öğretmenlerin eylemlerini şekillendiren felsefesi
2. Faktör: Eylem planı oluşturma ve takip etmeye yetkinlik düzeyi
" istek "(felsefe) ve " beceri "(yetkinlik)

Farklılaştırılmış Bir Sınıfta Öğretmenlerin İletmeleri Beklenen Belirli Mesajlar		
1	Davet mesajı	Memnuniyet ve çalışma isteği “Burada olmanızdan çok memnunuz.”
2	Yatırım mesajı	Çalışacağımı söylemesi ve öğrencilerden de istemesi “..... için çok çalışacağım.sizden de bekliyorum. ”
3	Kalıcılık mesajı	Başarısızlıkta yılmama ve birlikte üstesinden gelme “Her zaman ilk denemenizde ... yapamayabilirsiniz.” “Sizden asla vazgeçmeyeceğim.”
4	Fırsat mesajı	Kendisini geliştirmesi için fırsatlardan bahsetme “..... sizin için bir fırsattır.”
5	Düşünme mesajı	Öğretmenin ne yapmalı - Öğrenci beklentileri “Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim..... için sizden de ayısını isteyeceğim.”

Duygular ve Öğrenme		
a	Korku	* Öncelikli gereksinin güvenlidir., * Hayatta kalma tepkisi “Savaş ya da kaç!”
b	Stres	* Beyindeki duygusal merkez, bilişsel merkezi kontrolü altına alır. * Öğrenmeye ket vurulmuş olur.
c	Dalga geçilme zorbalık	Tüm dikkatlerini öğrenmeye veremezler.
d	Beceri seviyesi üzerindeki zorluk	Utanma duygusu Gülmün duruma düşme endişesi
e	Öğrencinin başarıyı hayal etmemesi veya arzulamamamsı	Daha çok öğrenme isteği yok.

Zihin Temelli Eğitim İçin Üç Temel Unsur
1) Duygusal İklim ve İlişki
2) Rahatlatılmış Uyanıklık ve Karmaşık Deneyimde Öğretim
3) Derinleştirmedir.

Farklılaştırılmış Öğretimi Planlama Aşamaları
1) FÖY'ün temel standartları dersin kazanımlarına göre belirlenir.
2) FÖY'ün içeriği; bilgi ve becerileri bütüncül kazandıracak şek. Yapılandırılır.
3) Öğrencilerin neyi bildikleri ve neleri öğrenmeleri gerektiği belirlenir.
4) Bilgi ve beceriler ile bunları kazanmaları için neler gerektiğini belirlenir.
5) Öğrencilerin bildiklerini göstermelerine fırsat sağlanır.

PROGRAM TÜRLERİ PROGRAM GELİŞTİRME

GİRİŞ

Program Geliştirme	
GUTERK	EĞİTİM ‘in Tanımı yapar “Eğitim, en genel anlamıyla bireyi kültürel yaşama hazırlayan tüm sosyal süreçleri içerir.”der.

Eğitim Programlarının Şekillenmesini Etkileyen Önemli Etmenler
1) Toplumun ulaşmak istediği genel hedefler
2) Hükümet politikaları
3) Birey ve toplumun gereksinimleri ve bu gereksinimlerdeki değişim
4) Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ...

Eğitim Programının Tanımı (Yabancı)		
1	BOBBİT	“Çocuk ve gençlerin yapmaları ve deneyimlemeleri gereken şeylerin toplamıdır.” <i>Eğitim programının temel sorunlarını işleyen ilk kitabı yazdı (1918)</i>
2	TYLER	“Öğrenci yaşantılarının bütünüdür”
3	ENGLISH	“Bir doküman ya da plandır.”
4	POSNER	“Öğrenme ürünleri dizisidir.”
5	ORNSTEİN-HUNKİNS	“Bir çalışma alanıdır.”

Eğitim Programının Tanımı (Yerli)		
1	VARIŞ	“Tüm faaliyetleri kapsar.” <i>Eğitim programları alanının öncüsüdür.</i>
2	ERTÜRK	Yetişek “Düzenli eğitim durumlarının tümüdür.” <i>Eğitim programı kavramı yerine “YETİŞEK”</i>
3	SÖNMEZ	“Yetişekler, öğrencide gözlenmeye karar verilen hedef ve davranışları, onların içerikle bağlantısını, eğitim ve sınama durumlarını kapsar.” <i>Eğitim programı kavramı yerine “YETİŞEK”</i>

Eğitim Programları Türleri (Tanımlara Göre)		
1) Öngörüşel	2)Tanımlayıcı (betimsel)	3) Öngörüşel- tanımlayıcı
Reçete gibi neyin olması gerektiğini ele alır	Çoğunlukla edinilmiş yaşantılara (geçmişe) vurgu yapar	İki anlayışı da kapsar

Eğitim Programının “Ne Olduğuna” (Nedir?) İlişkin Yorumlar:			
HEWİTT	DEMEUSE - STRAUVEN	ELLİS	OLİVA
ORNSTEİN - HUNKİNS	“Bir kişinin eğitim programı kavramı ne kadar keskin ve netse öğrenme-öğretmeyle ilişkili faktörleri yok sayma ve gözden kaçırma eğilimi o kadar büyüktür.”		

Eğitim Programının Yapısı (Bir programın birbiriyle ilişkili 4 öge üzerine kurulu yapısı vardır)
1. Amaç/hedef (niçin)
2. İçerik (ne)
3. Öğretme-öğrenme süreci (nasıl)
4. Ölçme ve değerlendirme (ne kadar)

Program Türlerine İlişkin Yapılan Sınıflandırmalar		
1	EİSNER	a) Açık b) Dolaylı c) Örtük d) İhmal edilen
2	POSNER	a) Resmî b) Uygulamadaki c) Örtük d) İhmal Edilen e) Ekstra
3	CRAWFORD	a) Yazılı b) Öğretilen c) Test edilen
4	ENGLISH	a) Resmî b) Resmî olmayan c) Örtük
5	GLATTTHORN	a) önerilen b) yazılı c) öğretilen d) desteklenen e) test edilen f) öğrenilen g) örtük
6	SÖNMEZ ve ALACAPINAR	a) resmî yetişek b) örtük yetişek c) karışık yetişek d) ek yetişek.

Program Türleri		
1	RESMÎ	Resmî metinlerde açıkça belirtilen biçimdedir. <i>Örn: MEB'in geliştirdiği programlar</i>
2	UYGULAMADAKİ	Resmî programın uygulanışında ortaya çıkar.
3	TEST EDİLEN	Öğrenmeleri kapsayan program türüdür.
4	ÖRTÜK	Resmî / formal program dışındadır. (<i>informal</i>)
5	İHMAL EDİLEN	Resmî programda var ama uygulamaya konmaz!
6	EKSTRA	Okulun dışında yapılması planlanmış her türlü deneyim ve etkinlikleri içerir.
7	DESTEKLENEN	Programın desteklenmesi için sağlanan kaynakları içeren bir programdır.
8	ÖNERİLEN	Bilim insanları ya da meslek kuruluşlarınca hazırlanan program türüdür. <i>Örn: Türk Eğitim Derneği (TEDMEM, 2015) "Ulusal Eğitim Programı 2015-2022"</i>
9	KARŞIT	<i>SÖNMEZ</i> tarafından oluşturuldu. Resmî programın hedeflerinin tam karşısını savunmaları yetiştirme amaçlıdır.

Program Türleri (Eğitim Programlarıyla İlgili Bir Diğer Sınıflandırma)		
1	Eğitim P.	Kurum içi ya da kurum dışı tüm etkinlikleri kapsar. (<i>Millî Eğitim Bakanlığı'nda / eğitim kurumlarında</i>) * <i>En genel programdır.</i> * <i>Diğer programların çerçevesini oluşturur.</i>
2	Öğretim P.	Öğrenme-öğretme etkinliklerinin planlanması ve uygulanmasını kapsar. * <i>Eğitim programı içinde yer alır.</i>
3	Ders P.	Öğretim programındaki ders ya da kursun amaçlarını, içeriklerini, öğrenme-öğretme ve değerlendirme süreçlerini kapsar.

PROGRAM GELİŞTİRME SÜRECİ

Eğitim Programı Nedir?		
1	HEWİTT	- Geliştirme ve bilgiye katkı sürecini temsil eder. - Eğitim süreçlerinin planlı ve sistemli olmalarını sağlar. - Durağan olamaz!
2	ORNSTEİN -HUNKİNS	- Dinamik olmaları gerekir - Ulaşılmaya çalışılan bir hedef değildir. - Bir yolculuk olarak düşünülmesi gerekir.
3	DEMİREL	Eğitim programının öğeleri arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür.

Eğitim Programının Öğeleri		
a) Hedef (amaç)	b) içerik	
c) öğretim-öğrenme süreci	d) ölçme ve değerlendirme	
(Program geliştirme bir aşamalı süreç'tir.)		

ETKİLİ BİR PROGRAM GELİŞTİRME:

Türk Eğitim Sisteminde Program	
<i>DEMİREL</i> tarafından geliştirilen <i>Eklektik (seçmeci)</i> bir anlayışı içeren Program modeli temel alınmıştır.	

Program Geliştirme Süreci (Aşamaları)	
1) Planlama	4) Değerlendirme
2) Tasarlama	5) Programa Süreklilik Kazandırma
3) Deneme	

Program Geliştirme Süreci (Aşamaları)		
1	TYLER	Gereksinim belirleme (ihtiyaç analizi) TYLER tarafından gündeme getirildi.
2	MASLOW	Bireyleri güdüleyen en temel şey gereksinimlerdir. Gereksinimler prog. geliştirilmesi sürecine kaynaklık eder.

PROGRAMA SÜREKLİLİK KAZANDIRILMASI

Programın Sürekli Geliştirilmesinin Temel Gereksinimleri Nelerdir?	
1)	Değişimin kaçınılmazlığı
2)	Gereksinimlerin çeşitlenmesi
3)	Programın dinamik bir yapıda olması

PROGRAM DEĞERLENDİRME

Giriş

Eğitimde niteliğin artırılmasında Neler Etkilidir?	
1)	Çağın gereklerine uygun programların geliştirilmesi
2)	Amaçlara uygun öğretim etkinliklerinin planlanması ve uygulanması

Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi Nedir?		
1	BARNES	- Ne değerlendirilecek? - <i>Niçin</i> ve nasıl değerlendirilecek? - <i>Kim / kimin için</i> değerlendirilecek? - <i>Nerede</i> değerlendirilecek? - <i>Ne zaman</i> değerlendirilecek?"
2	ERTÜRK	Programın istenen davranış değişikliğini gerçekleştirmekte başarılı olup olmadığının belirlenmesi.
3	VARIŞ	* İç içe yürütülen bir süreçtir. * Değerlendirme bir program geliştirme faaliyetinin önemli bir aşamasıdır / Sürekli bir yönünü oluşturur.
4	POSNER	Belirli bir amaç doğrultusunda yapılan incelemelere dayalı olarak programın değerinin belirlenmesidir.
5	ORNSTEİN -HUNKİNS	Bir konu hakkında karar vermek için bilgi toplama sürecidir.
6	OLİVA	Bilimsel temelleri olan bilgi toplama sürecidir.
7	WİLES - BONDİ	Program değerlendirme çeşitli çalışmaları kapsayan bir süreçtir.
8	MELROSE	Bir programın değerini , yararlılığını ya da bireye, gruba, hizmet sunulan kuruma uygunluğunu belirleme sürecidir.

Program Değerlendirme (Tarihi Süreç)	
İlk değerlendirme çalışmaları Öğrenci başarılarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.	

Program Değerlendirme Bağlamı Nedir?	
Bir olay veya durumun ilişkiler örüntüsüdür. (Sosyal, kültürel, coğrafi,ekonomik, siyasal,tarihsel, psikolojik)	

PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Program Değerlendirme Süreci	
YÜKSEL - SAĞLAM	Program değ. yaklaşımlarından ve modellerinden bağımsız Bu sürecin aşamalarını 3(iç) aşamayı içeren bir bakış açısı 1) Planlama 2) Uygulama 3) Değerlendirme

Değerlendirmeyi yürütecek değerlendirmeci kim olmalıdır?	
Dış Değerlendiriciler Projeyle İlgisiz Bağımsız Kişiler	İç Değerlendiriciler Programın İçinden Kiş.

Program Değerlendirme Süreci	
ORNSTEİN -HUNKİNS	* Çoğu araştırmacı tarafından kabul gören bir dizi adımdır. * Değerlendirici bir eylem planı yapmalıdır.

Program Değerlendirme Sürecindeki Adımlar	
1	Değerlendirilecek programdaki olguya odaklanma
2	Bilginin toplanması
3	Bilginin organize edilmesi
4	Bilginin analiz edilmesi
5	Bilginin raporlaştırılması
6	Bilginin sürekli olarak gözden geçirilmesi

Program Değerlendirme Türleri (Değerlendirme Biçimine Göre)	
1) Formal değerlendirme	2) İnfomal değerlendirme
Sistematik bir süreci içerir. * Yapılandırılmış bir değ. türüdür. * Uzmanlık gerektirir.	* Sistematik değildir! (Değersiz, geçersiz diyemeyiz!)

Program Değerlendirme Türleri (Değerlendirme amacına göre)	
1) Biçimlendirici değeri.	2) Toplam değerlendirme
İlk aşamada durumu gözden geçirme Programın niteliğinin artırılmak	Prog. uygulama sonra yapılır. “Eğitim prog. başarılı oldu mu?”

Toplam değerlendirmenin 4 (dört) düzeyi	
1. Tepkiler açısından	2. Öğrenme açısından
3. Transfer etme açısından	4. Sonuçlar açısından

Program Değerlendirme Yaklaşımı (FİTZPATRİCK ve ARKADAŞLARI)	
1	Hedefe Dayalı * Programın hedeflerinin belirlenmesi * Hedefler doğrultusunda çıktı değerlendirme
2	Yönetime Dayalı * Yöneticilere bilgi sunmaya odaklıdır. (+) Tasarı aşamasındayken tartışma fırsatı (-) Kritik durumların gözden kaçırılması
3	Uzman Odaklı * En eski ve en çok kullanılan yöntemlerdendir. * Prog. niteliğine ve uzman kararı odaklıdır (+) Birçok alanda uygulanma / Verimlilik
4	Tüketici / Yararlanıcı * Ürün ve hizmetlerden yararlananlar değerlendirme pozisyonundadır.
5	Katılımcı Odaklı * Paydaşlar değerlendir. yardım etmek üzere sürece katılır.

	Kavramlar ve Kavram Öğretimi
Türk Dil Kurumuna göre kavram: “Nesnelerin veya olayların ortak özelliklerini kapsayan ve bir ortak ad altında toplayan genel tasarım.”	

Kavramların Özellikleri SENEMOĞLU	
1	Öğrenilebilirlik Doğuştan değil sonradan öğrenilir (Deney)
2	Kullanılabilirlik Farklı kullanım alanları (İsteğe bağlı)
3	Açıklık Anlaşılabilirlik - Ortak fikir birliği
4	Genellik Hiyerarşik organize etme (Genelden özel hâle geçme)
5	Güçlülük Diğer kav. anlaşılmasına yardımcı oluyorsa güçlüdür

Kavram Geliştirme Süreçleri YAĞBASAN, GÜLÇİÇEK	
1	Genelleme * Nesne, olay veya olguların özelliklerinden yola çıkarak bir genel ilkeye ulaşma sürecidir.
2	Ayırım Benzemeyen özelliklerin vurgulanması
3	Tümevarım Genele ulaşma, çıkarım yapma sürecidir.
4	Tanımlama Kavramların özelliklerini açıklamadır
5	Tümdengelim Örneklerle genel hâlin açıklanma sürecidir.

Kavram Öğrenmede Öğrenme Kuram ve Yaklaşımları	
1	JEAN PİAGET Bilişsel Yaklaşım Öğrenmeyi şemalar ile ifade eder
2	BRUNER Yapılandırmacı Yaklaşım Öğrenme bilgi yığını değil, örüntüdür.
3	DAVİD AUSUBEL Tümdengelim * Yapılandırmacı yaklaşımın tersidir * Anlamlı sunuş yoluyla öğrenme temelli

Kavram Yanılgılarının Basit Hatalardan Farkı?	
1. Uzunca bir sürede bireyin zihninde oluşur	
2. Çoğu kez bu bilgilerin değiştirilmesi zordur	
3. Kavram yan. değişimine öğrenciler direnç gösterir	
K.Y. : Önceki bilgilerin bilimsel doğru bilgi ile ters düşmesidir	

Kavram Yanılgılarının Çeşitli Nedenleri Nedir?	
1. Eğitim sürecinde yanılgıların yeterince ele alınmaması	
2. Öğretim materyallerinin kavram yerine genellenmesi	
3. Öğretim materyali ders kitaplarındaki eksik ifadeler	
4. Yazılı ve görsel medya	
5. Günlük hayatta kullanılan dil	

Var Olan Kavram Hangi Şartlarda Değişir?	
1. Mevcut kavramda hoşnutsuzluk olmalıdır	
2. Yeni kavram anlaşılır olmalı	
3. Yeni kavram mantıklı olmalı	
4. Yeni kavram işe yarar olmalı	

Kavram Öğretiminde ve Yanılgıları Tespitinde Görsel Tasarım Araçları	
1. Kavram haritaları * JOSEPH D. NOVAK kaynaklıdır. * AUSUBEL'in anlamlı öğrenme kuramına dayalıdır * Kavram ilişkileri gösteren grafiksel bir görsel araçtır.	4. Kavram karikatürleri * Günlük hayattan bilimsel bir olay * İnsan veya hayvan karikatürü (İsimlendirilir)
2. Zihin haritaları * TONY BUZAN geliştirdi. Not alma tekniği olarak ortaya çıktı.	5. Metaforlar ve analogiler
3. V-DİYAGRAMLARI D.BOB GOWİN ve arkad. geliştirdi. *Lab. araştırmalarının etkili olması	6. İki / üç aşamalı testler

Akran Öğretimi Yön. (Nelere Olumlu Etkisi Vardır?)	
1. Kavramsal öğrenme	3. Öğrenme zorluklarını giderme
2. Problem çözümünü artırma	4. Öz güven
ERİC MAZUR Akran Öğretimi Yaklaşımı çalışmaları var. (Harvard Üniversitesi) Çıkış noktası Öğrencilerin sayısal verilerle problemleri çözerken İşin derinlemesine kavramsal anlamının anlaşılmasına yöneliktir.	

Akran Öğretiminde En Fazla Kullanılan Yönteminde		
1	El kaldırma	En kolay ve kısa sürede öğrenci cevapları alınır
2	Flaş kartlar	Farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar ...
3	Tarama formları	Büyük gruplarda tercih edilebilir
4	Clickers	Teknolojik bir uygulamadır. (uygulama aparatı)
5	Çevrim içi yanıt sistemleri	Web 2.0 araçları yardımıyla uygulanır

OKUL DIŞI ÖĞRENME TÜRLERİ		
Formal Öğrenme	Non-Formal Öğrenme	İnformal Öğrenme
Genellikle okulda	Okul dışı kuramlarda	Her yerde
Motivasyon daha dışsal	Motivasyon gen. içsel	Temelde içsel motivasyon
Yapılandırılmış	Yapılandırılmış	Yapılandırılmamış
Zorunlu	Genellikle gönüllü	Gönüllü
Öğretmen liderliğinde	Rehber/öğretmen liderliğinde	Gen. öğrenenin öncülüğü
Öğrenme değerlendirilir	Öğrenme gen. değerlendirilmez	Öğrenme değerlendirilmez
Ardışık	Genellikle ardışık değil	Ardışık değil
Gen. önceden planlı	Gen. önceden planlanlı	Kendiliğinden
Okul dışı öğrenme: İnformel ortamlarda formal öğrenme faaliyetlerinin yürütülmesidir.		

Akran Öğretiminde Etkinlikler hazırlanırken (İçerik-yöntem-ortam ilişkisine dikkat etmelidir....)		
1	İçerik	"Ne" sorusuna cevap verir. niteliktedir. (Etkinliğin konusu)
2	Ortam	* "Nerede" sorusunun cevabıdır. * İçeriğe yani kazanıma uygun sınıf dışı ortamdır.
3	Yöntem	* "Nasıl" sorusuna cevap verir. * İçeriğe uygun bir ortamda etkinliğin nasıl gerçekleştirileceği

Okul Dışı Öğrenme Ortamları		
ETKİNLİK ÖNCESİ HAZIRLIKLAR	ETKİNLİĞİN UYGULANMASI	ETKİNLİK SONRASI DEĞERLENDİRME
Organizasyon	Sahada	Değerlendirme
Akademik ön hazırlıklar	uygulama aşaması	

Okul Dışı Öğrenme Faaliyetleri Sonrası Ölçme-Değerlendirme Araçları		
Kavram haritaları	Metin çözümlemesi	Fotoğraf sergisi
Zihin haritaları	Bulmacalar	Kompozisyon/mektup
Etkinlik sonrası değerlen.	Gazete/poster/broşür	

Nereler okul dışı ortam sayılır? (Öğretim programındaki kazanıma uygun her ortam)		
Kurumsal yapılar	Müzeler, bilim merkezleri	
Açık alanlar (Park, okul bahçesi ...)	Hastane, sanat merkezleri	

Eğitimde Etkili Geri Bildirim Türkiye'de Eğitim Ortamlarındaki Çeşitliliğin Temel Kaynakları ?		
Gelir dağılımındaki eşitsizlikler	Öğrenme gücüyle yaşayan bireyler	Özel gereksinimli bireyler

En Geniş Tabanlı Öğrenmeler Hangileridir?	
Yaparak ve yaşayarak ulaşılan öğrenmelerdir.	

Öz Güven Nedir?	
Okul ekosistemindeki tüm paydaşların o bireye dair izlenimlerinin toplamıdır.	

Etkili Geri Bildirim - Öğrenme Sürecinde		
1	BLOOM	"Tam öğrenme modeli"
2	SENEMOĞLU	"Akademik öz güven akademik başarıyı etkiler"
3	GÖKER	Geri Bildirimler hangi açılardan Farklılaşır? a) yapıcı / düzeltici / negatif b) güçlendirici / pozitif
4	SCHUNK	G.B. katılımın niteliğine ilişkin unsurları da içermelidir.

Geri Bildirimler Çeşitleri (Yön Açısından)	
a) Pozitif geri bildirim Olumlu ifadeler (Problemi çözmeye yaklaşımın doğru ... vb)	b) Negatif geri bildirim Olumsuz ifadeler (Cevabın yanlış, ödevin yetersiz...)vb)

Geri Bildirimler Çeşitleri (İçerik Açısından)	
a) Sınırlı geri bildirim Öğrenmeye etkisi sınırlıdır (doğru, yanlış, eksik vb.)	b) Ayrıntılı geri bildirim Öğrenme üzerinde olumlu etki (Matematiksel işlemlerde hatan var, toplama işlemini gözden geçirmelisin)

Geri Bildirimler Çeşitleri (Zamanlama Açısından)	
a) Anlık geri bildirim Uzaktan eğitim ortamlarındadır	b) Gecikmiş geri bildirimler dönüt ve düzeltmeler (Ödevlere, projelerine, çalışma kâğıtları ...)

Geri Bildirimler Diğer Hedefleri ?	
Sadece bilişsel değil Üstbilişsel becerileri ve duyuşsal özellikleri geliştirmeyi de hedefler.	
Bilişsel G.B	Yapılan bir çalışma içerisinde eksik olan yerleri belirleme
Üstbilişsel G.B	Stratejilerle öğrenme etkililiğinin artmasına yönlendirme
Duyuşsal G.B	İlgi, tutum ve motivasyona yönelik ifadeler kullanılması

Etkili Geri Bildirim Sürecinde Web 2.0 Araçları	
1	Kahoot * Anlık geri bildirim verilebilmektedir. * Sınırlı geri bildirimler (doğru, yanlış vb.).
2	Formative * Anlık geri bildirim verilebilir * Ayrıntılı geri bildirimler düzenlenebilir.
3	Socrative * Çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı * Anında onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler
4	Edmodo * Sanal sınıf - Öğretmen ve akran geri bildirimine - Tartışma forumları açılabilir
5	Google drive * Ortak dokümanlar oluşturulabilir. * Öğretmenler ortak çalışma yürütebilir.

Öğrenme ile İlgili Bazı Kavramlar	
1	Refleks - Doğuştan gelir ve Bilişsizdir. - Uyarıcıya karşı belli ve basit (hızlı) davranış gösterme - Hayati öneme sahiptir. (Ateşten elimizi çekmemiz) - İçgüdüye göre daha basit yapıdır. - Ertelenebilir ancak engellenemez! (İçgüdü ise ertelenemez!)
2	İçgüdü - Doğuştan gelir ve Bilişsizdir. - İçinden geldiği gibi davranışında ortaya çıkar. - Karmaşık yapıdır. (Refleks daha basittir) * İnsanlarda içgüdü yoktur! ("içgüdüsel davranışlar")
3	Yaşantı Öğrenme, yaşantılar yoluyla ortaya çıkmalıdır.
4	Davranış * Davranışçı kuramlara göre: - Organizmanın gözlenebilen her türlü etkinliğidir. * Bilişsel kuramlara göre: - Gözlenebilen ya da gözlenemeyen etkinliklerinin tümü ...
5	Öğretme * Bireyin öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işi.
	Öğretim * Bireyin öğrenmesine yardım/destek/rehberlik yapma işi.

Öğrenme ile İlgili Bazı Kavramlar (Davranışları Genel Olarak Üç Grupta Toplanır)		
Doğuştan Gelen	Geçici	Sonradan Kazanılan
İçgüdüsel – refleksif Öğrenmeyle değişmez! (Kalp kasımızın çalışm.)	Alkol, ilaç gibi etkenlerle oluşur Geçicidir	Doğuştan getirilmez! Öğrenmeyle kaz.ılır. (Ağlama ile ist. Alma)

Öğrenme Ürünü Olan Davranış Türleri	
İstendik Davranışlar	İstendik Olmayan D.
1. Planlı eğitim ile kazanılır.	-----
2. Gelişigüzel kültürlenme ürünü dav.	

Öğrenme İçin Temel İlkeler
1. Öğrenme hedefe yöneliktir.
2. Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.
3. Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.
4. Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.
5. Öğrenme gelişimden etkilenir.
6. Öğrenme stratejiktir.

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (olumlu-olumsuz)	
a) Olumlu faktörler (öğrenmeyi kolaylaştıran)	b) Olumsuz faktörler (kolaylaştıran - zorlaştıran)

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (doğrudan - dolaylı)	
a) Doğrudan etkileyen	b) Dolaylı etkileyen
1. Öğrenenden kaynaklı	1) Öğreten (öğretmen)
2. Öğrenme malzem. kaynaklı	2) öğrenme ortamı
3. Öğrenme yönt. kaynaklı	

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler a) Doğrudan etkileyen Faktörler (Öğrenenden Kaynaklı)	
A. Türe Özgü Hazır Oluş	Tüm üyelerinin Otomatik gösterir. (Papağanın konuşması)
B. Olgunlaşma	* Öğrenmeyle kazanılan davranışların ön koşulu * Yaş ve zekâ ile ilişkilidir.
C. Genel Uyarılmışlık Hâli ve Kaygı	* Uyarıcılara kapalı olması - Uyarılmışlık düzeyinin düşük (uyku hâli) * Çok fazla uyarıcı alması - Uyarılmışlık düzeyinin yüksek (panik hâli) => Her iki durum da öğrenmeyi zorlaştırır.
D. Eski Yaşantıların Aktarılması	* Yeni bir bilginin öğrenilmesi - Ön (eski) yaşantılara bağlıdır.
E. Güdü (Motivasyon)	* İstekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsar ...
F. Dikkat	Bilincin belli bir noktada toplanmasıdır.

Öğrenmede Aktarım (Transferans)	
1. Olumlu Aktarma	Aktarmanın yeni öğrenmeye katkısı vardır <i>Bisiklet kullanan motosikleti kolay öğrenir.</i>
2. Olumsuz Aktarma	Aktarmanın yeni öğrenmeye Engelleyicidir <i>İki parmak daktilo kullanan, 10 parmakta zorlanır.</i>

Olumsuz transferle ilişkili olan “Ket Vurma”	
a) İleriye ket vurma	Eskinin daha yeni öğrenileni hatırlamayı engellemesi (Kart şifresini eski kart şifresiyle karıştırması)
b) Geriye ket vurma	Yeninin eskiyi hatırlamayı engellemesi... Almanca'dan sonra İngilizce öğrenmeyle Alm. Kelimeleri unutmaması

Öğrenmede Aktarım (Transferans)	
SOLOMON - PERKİNS	
a) Alt düzey Transfer Spontane (kendiliğinden) veya otomatik gelişmiş ve iyice yerleşmiş becerilerdir.	b) Üst düzey transferans Soyut ve zihinseldir.

Öğrenmede Aktarım (Transferans)
Güdü (Motivasyon)
(İstekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsar.)
Dürtü: Açlık, susuzluk, uyku, cinsellik gibi fizyolojik kökenli güdülerdir.
Gereksinim (ihtiyaç): Başarı, sevgi, statü gibi daha karmaşık olan güdülerdir.

Güdülemede 4 (Dört) Önemli Kavram	
1. İhtiyaçlar	(Fizyolojik- psikolojik sağlık için gerekli olanlar)
2. Değerler	* Kendisi için faydalı görüp elde etmeye ve/veya sürdürmeye çalışır
3. Amaçlar veya niyetler	* Güdü, amaca veya değere ulaşma isteğidir. * Bütünleştiriricidir
4. Duygular	Fizyolojik- psikolojik sağlık için gerekli olanlar .

Güdülerin Kaynakları Nelerdir?	
a) İçsel kaynaklı <i>Harekete geçiren durumlar</i> <i>* Fizyolojik (açlık, susuzluk)</i> <i>* Sosyal(merak, ilgi ...)</i>	b) Dışsal kaynaklı <i>Öğrenme esnasında dışsal etkiler</i> <i>Ödül, cezadan kurtulma, sosyal onay</i>
<i>=> Kişi öğretmeninin gözüne girmek için çalışırsa → Dışsal kaynaklı güdülenir.</i> <i>=> Merak ettiği şeyleri çalışıyor ve keyif alıyorsa → İçsel kaynaklı güdülenir.</i>	

Güdü Çeşitleri (Bireyi Harekete Geçiren Güdüler)	
1) Birincil güdüler <i>Daha çok fizyolojiktir.</i> <i>(Açlık, susuzluk, uyku, ...)</i>	2) İkincil güdüler <i>Öğrenme yaşantıları sonucunda oluşur.</i> <i>(Başarma, güç, ait olma, egemenlik)</i>
=> Para ile karın doyurma → Fizyolojik (Birincil güdü) => Para güçlenip yakın ilişkiler kurma → (İkincil güdü)	

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (Öğrenilecek Malzeme)	
A) Algısal Ayırt Edilebilirlik	Etrafındaki malzemeden kolay ayırt edilebilenler → Çabuk öğrenilir.
B) Anlamsal Çağırışım	Öğrenilmek istenenler önceki bilgi birikimleriyle ne kadar ilişkiliyse => Öğrenme o kadar kolaylaşır.
C) Kavramsal Gruplandırma	Birbirine yakın veya benzer kavramları öğrenmek kolaydır.

Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler (Öğrenme Yöntemleri)	
A) Öğrenmeye Ayrılan Zaman	Bireysel farklılık gösterir “Aralıklı çalışma” - “Toplu çalışma” (tekrarlı-sistematik) (sıkışık - yoğun) (+) (-)
B) Öğrenilen Konunun Yapısı	* Öğrenme malzemelerinin (konu, kitap...) - Kendine özgü bir yapısı vardır.
C) Öğrencinin Aktif Katılımı	Öğren. öğrenme malzm. karşısındaki duruşu
D) Geri Bildirim	Öğrenme sonucunun hemen bilinmesidir.

Öğrencinin Aktif Katılım Aşaması	
1. Not tutma (Dinleme)	6. Grafik veya şema çizme (yazma)
2. Önemli yerl. altını çizme (okuma)	7. Örnekleri yazma (yazma)
3. Gözden geçirme (okuma)	8. Yüksek sesle tekrar yapma (anlatma)
4. Ana hatları çıkarma (okuma)	9. Başkasına anlatma (anlatma)
5. Ana fikri çıkarma (yazma)	

ÖĞRETİM STRATEJİLERİ		
1	AUSUBEL	Sunuş Yoluyla Öğretim – Anlamlı Öğrenme * Öğretmen merkezli bir stratejidir. * Öğretmen – öğrenci etkileşimi yoğundur. * Öğrenci aktivitesi düşüktür. - Kısa sürede çok bilgi aktarılır (+) - Kalabalık sınıflar için idealdir (+) - Sadece bilgi düzeyindeki hedeflerin öğretilir (-) - Üst düzey hedeflerde kullanılmaz. (-) - Öğrenci aktivitesi düşüktür. (-) - Sıkıcı olabilir. (-) - Öğrencilerden dönüt almak zordur. (-)
2	BRUNER	Buluş Yoluyla Öğretim – Örnek Kural * En önemli özelliği öğrenme güdüsünü artırmasıdır. * Bilgiye kendisi ulaşmalı ve bilgiyi keşfetmelidir. * Öğretim sürecinin merkezinde öğrenci vardır * Tümevarım yöntemi kullanılır. * Güdüleyici bir yaklaşımdır. - Yaşayarak öğrenme → Kalıcı öğrenme (+) - Üst düzey düşünme becerilerini geliştirir. (+) - Zaman alır ve maliyeti yüksektir. (-) - Ön bilgiler yoksa amacına ulaşmaz. (-) - Karmaşık bazı konularda sonuca ulaşmayabilir. (-) - Olgu öğretiminde etkili değildir. (-)

3	J. DEWEY	Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi <i>* Öğrenci merkezli bir stratejidir.</i> <i>* Öğrenci etkinlikli, dayalı bir problem çözme sürecidir.</i> <i>* Tümevarım ve tümdengelim yöntemleri kullanılır.</i> <i>* Buluş yoluyla öğretim stratejisine benzer.</i> <i>* Öğretmen bir yol gösterici, yönlendirici bir rehberdir.</i> <i>- Üst düzey düşünme becerisini kazandırır. (+)</i> <i>- İletişim, sorumluluk alma becerisi kazandırır. (+)</i> <i>- Maliyeti yüksek (-)</i> <i>- Zaman alır (-)</i> <i>- Kalabalık sınıflarda uygulanması zor (-)</i> <i>- Yetersiz öğrencilerde uygulanması zor (-)</i> <i>- Her yaşa uygun değildir (-)</i>
4	BLOOM	Tam Öğrenme Stratejisi (Yaklaşımı) <i>* Bilgi ünitelere ayrılmıştır.</i> <i>* Hazırbulunmuşluk düzeyine göre öğretim</i> <i>* İhtiyacı olan ek öğretim zamanı / imkanı vermeli</i> <i>* Bloom → eğitimdeki normal dağılım eğrisini reddeder</i> <i>- Sola çarpık bir grafik oluşmasını kabul eder.</i> <i>- %90'ın dışında kalanlar da tam öğrenmelidir.</i> <i>- Öğretmene büyük görev düşmektedir.</i> <i>* Tüm öğrencilerin başarılı olacağını savunur.</i> <i>"Öğrenemeyen öğrenci yoktur, öğretemeyen öğretmen vardır."</i>

Tamamlayıcı Öğretim Etkinlikleri
<i>* Öğretmen veya özel öğretici tarafından gerçekleştirilir.</i> <i>- Bire bir (özel ders) veya küçük gruplarla öğretim (okulda, evde ek -ödev)</i> <i>- Tekrar öğretim (farklı yöntem ve tekniklerle)</i> <i>- Kaynak ve yardımcı kitaplarla / Eğitsel oyunlarla / Bilgisayarlı öğretim</i>

Tam Öğrenmenin 3 Temel Değişkeni
Tam öğrenmede Giriş (Öğrenci Niteliği) kısmı → Bağımsız değişken Gelişme (Öğretim Hizmetinin Niteliği) kısmı → Bağımsız değişken Sonuç (Öğrenme Ürünleri) kısmı → Bağımlı değişkendir.

Tam Öğrenme
1. Öğrenci Niteliği: Öğrencinin sürecin başında taşıması gereken özelliklerdir. a) Bilişsel Giriş Davranışları: <i>- Daha önce öğrenilmesi gereken; Bilgi, beceri ve yetenekler</i> b) Duyuşsal Giriş Davranışları: <i>- Öğrenme ünitelerine karşı; ilgisi - tutumu - akademik öz güveni (benlik)</i>
2. Öğretim Hizmetinin Niteliği: Öğretim hizmetinin niteliğini 4 (dört) öge belirler: 1. İpuçları 3. Pekiştirme 2. Öğrenci katılımı 4. Dönüt-Düzeltilme (Geri Bildirim)

Eğitimde Güncel Yaklaşımlar Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı (PIAGET, VYGOTSKY, DEWEY, GESTALT, BRUNER)
Yapılandırmacılıkta öğrenme: Deneyime bağlı anlam oluşturma sürecidir. <i>* Bu süreçte öğrenci aktiftir.</i> <i>* Anlam oluşturan öğretmen değil, öğrencidir.</i> <i>* Nesnel bilgiyi reddeder.</i> <i>* Değerlendirme, öğretim sonucuna dönük değildir!</i> <i>* Değerlendirme, öğretim sürecine dönüktür (portfolyo)</i> <i>* Yapılandırmacılık → Buluş yoluyla öğrenmenin geliştirilmiş hâlidir.</i>

* Yapılandırmacılık ile Buluş yoluyla öğrenmenin Farkı
* Buluş yolunda <i>- Öğrenci öğretmen yönlendirmesiyle düşünerek ilke ve genellemelere ulaşır.</i> * Yapılandırmacılıkta <i>- Rehberlik sonrası Birincil bilgi kaynaklarıyla anlam üretir.</i>

Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı		
1	PIAGET	Bilişsel yapılandırmacılık <i>Öğrenme, zihinsel yapıda meydana gelir</i>
2	VYGOTSKY	Sosyal yapılandırmacılık <i>Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşimiyle oluşur.</i>
3	VON GLASERSFELD	Radikal Yapılandırmacılık <i>Bilgi sadece birey tarafından oluşturulabilir.</i>

Eğitimde Güncel Yaklaşımlar Proje Tabanlı (Dayalı) Öğretim Yaklaşımı (JOHN DEWEY, KILPATRICK VE BRUNER)
Proje tabanlı öğretim yöntemi <i>* Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek,</i> <i>* Öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda</i> <i>- Araştırma yapmalarını, sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini</i> <i>- Sınıfta ya da yarışmada sunmalarını amaçlar.</i> Sınırlılıkları: <i>- Zaman sorunu</i> <i>- Sınırın iyi çizilmesi gerekir. (Yoksa hedeften sapma meydana gelir.</i> <i>- Her zaman orijinal ürün ortaya çıkmayabilir.</i> NOT: Sonucunda Mutlaka bir iş, ürün, performans (proje) ortaya konmalıdır.

Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımı
<i>* JOHN DEWEY (Probleme dayalı öğrenme yaklaşımı)</i> <i>- İlerlemecilik Eğitim Felsefesi Akımı ve</i> <i>- Araştırma-inceleme</i> <i>* Probleme dayalı öğrenmenin temeli</i> <i>- J. Dewey'in "Yaparak-yaşayarak öğrenme ilkesi"nden alınmıştır.</i>

Problem Çözme Yönteminde Kullanılan İşlem Basamakları
1. Problemi hissetme 2. Problemi tanımlama 3. Prob. ilgili bilgilerin toplanması 4. Problemlerle ilgili hipotezler kurma 5. Veri toplama (problem çözümü için) 6. Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış) 7. Problemin çözümü 8. Sonucu raporlaştırma

Problem Çözme Yöntemindeki Problem Durumlarında (Öğrenme Senaryolarında) Bulunması Gereken Özellikler
En önemli özellik => Gerçek yaşamla ilgili olmalı.

Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilere Kazandırdıkları Özellikler
Problem çözme öğrenmek => Öğrenmeyi öğrenmektir.

Beyin Temelli Öğrenme (Nörofizyolojik Kuram) (HEBB, CAİNE CAİNE)
<i>* Öğrenciler öğrenme sürecine etkin katılım sağlamalıdır.</i> <i>- Öğretmen ise rehber rolündedir.</i> <i>* Yapısalcı yaklaşım gibi yaparak-yaşayarak öğrenmeyi savunur.</i> <i>- Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir (temeli budur.)</i> <i>Caine and Caine'ne göre</i> <i>* Beynin her iki lobunun da kullanımı kapasitesiteyi, kat kat artırır.</i>

Beyin Temelli Öğrenmenin İlkeleri
1- Beyin paralel bir işlemcidir. (Aynı anda birçok işlemi yapabilir.) 2- Öğrenme fizyolojik bir olaydır. 3- Beyin, parçaları ve bütünü aynı anda algılar. 4- Öğrenme bilinçli ve bilinçsiz süreçleri içerir. 5- En az iki farklı türde belleğimiz vardır: (1. Uzamsal 2. Ezberleyerek) 6- Her beyin kendine özgü düzenlenmiştir. (Öğrenme yolu farklıdır.) 7- Anlamı araştırma doğustandır. (Merak ve keşfetme doğustan gelir) 8- Anlamı araştırma, örüntüleme yoluyla olur. (Beyin düzenli öğrenir.) 9- Örüntü oluşturmada duygular önemlidir. 10- Öğrenme teşvikle artar, korkuyla azalır. 11- Öğrenme hem odaklanmış dikkati hem de çevresel algılamayı içerir.

Harmanlanmış Öğrenme (Birden fazla paylaşım yolu kullanan bir öğretim programıdır)
HORTON * Harmanlanmış öğrenme - Web destekli öğrenme ile sınıftaki öğrenmenin birleştirilmesidir - Yeni bir yaklaşımdır. (Teknoloji etkisi)
SİNGH ve REED Harmanlanmış öğrenme * Doğru becerilerin, doğru kişiye, doğru zamanda kazandırılması için Doğru kişisel öğrenmeyle doğru öğrenme teknolojilerinin eşleştirilmesiyle ve öğrenme amaçlarının uygulanmasıyla => En yüksek başarıyı sağlamaya odaklanır.

Harmanlanmış Öğrenme Bileşenleri
SİNGH ve REED'e göre öğrenme yaklaşımları * Eş zamanlı (synchronous) fiziksel biçim * Öğretmen liderliğinde sınıflar ve öğretmen * Katılımlı laboratuvar çalışmaları ve çalıştaylar / Alan gezileri

Eş Zamanlı (Synchronous) Çevrim İçi Biçimler (Canlı e-öğrenme)
* e-görüşmeler / toplantılar * Koçluk (coaching) * Web seminerleri ve radyo / TV yayını
* Sanal sınıflar * Mesajla anında görüşme

Eş Zamanlı (Synchronous) Çevrim İçi Biçimler (Canlı e-öğrenme)
Kişisel Hızda Farklı Zamanlı (Asynchronous) Biçimler: * Doküman ve web sayfaları * Web/bilgisayar destekli eğitim modülleri * Değerlendirme/test ve anketler * Benzetişimler * Mesleki yardım ve elektronik performans destek sistemleri * Canlı olay kaydı * Çevrim içi öğrenme toplulukları ve tartışma forumları

Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımı
* Yaşam boyu öğrenme, örgün eğitim ve yaygın eğitimin birleştirilmesidir. * Öğrenme yalnızca okulda gerçekleşmez! - Tüm yaşam süresince (ev, müze, kütüphane, etkinliklerde vb.) devam eder.
Temel ilkesi : Bilinçli ve amaçlı yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir.
Temel amacı : Bireyin öğrenmeyi öğrenmesini sağlamaktır.

Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımında Yanlış Anlayışlar
Yaşam Boyu Öğrenme * Sadece yetişkinleri kapsamaz. * Sadece meslek ve beceri kazandırır. (Bireysel, sosyal vb. beceri) * Tesadüfi oluşmaz. (Birey isteyerek, bilinçli, amaçlı öğrenir)

İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımı
J. DEWEY * Geleneksel sınıflardaki öğrencilerin yarışına ve rekabetine son vermek ister. - Başarıya birlikte ulaşmayı hedefleyen bir yaklaşımdır. - “Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için” anlayışı hâkimdir. * Öğretmen rehberdir, yönlendiricidir. * Kubastık (işbirliğine dayalı öğrenme) öğrenmede paylaşılmış bir liderlik var.
Sınırlılıkları: - Başarılı ve bireysel çalışmayı seven öğrencilerin başarısını düşürebilir. - Değerlendirme aşaması zordur. - Grup içerisinde bireyleri ayrı ayrı değerlendirmek güçtür. - Çalışmalar bir kişi üzerinde kalabilir.

İş Birliğine Dayalı Öğrenmeyi Başarılı Bir Şekilde Uygulamak İçin (6 Temel İlke)
1. Olumlu bağlılık (bağımlılık): “Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için” 2. Yüz yüze etkileşim: Öğrencilerin birbirlerini desteklemeli 3. Kişisel sorumluluk (ve bireysel değerlendirilebilirlik): * Her üye kendine düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmelidir. 4. Sosyal beceriler kullanılmalı 5. Grup çalışmalarına yön verilmeli 6. Eşit başarı ilkesi: Her öğrenci eşit fırsata, imkânlarla sahip olmalıdır.

Öğretim İlkeleri
1. Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi: - Bütün uygulamalar hedeflere ve kazanımlara uygun olmalıdır.
2. Öğrenciye Görelik İlkesi: - Geleneksel yöntemlere tamamen zıttır.
3. Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi: - Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi dikkate alınmalıdır.
4. Hayatilik İlkesi (Yaşama Yakınlık, İşevrulukluk): - Eğitim-öğretimin en önemli amacı bireyi hayata hazırlamasıdır. - Okul, hayatın bir parçası olmalıdır. (Hayatı sınıfa taşımamız.)
5. Transfer İlkesi: - Derste öğrendiğini günlük hayata aktarabilmelidir. * Yaşamdakini sınıfa aktarıyorsak => Hayatilik * Sınıftakini yaşama aktarıyorsak => Transfer
6. Yapararak Yaşayarak Öğrenme (Uygulanabilirlik, Aktivite): - Öğretimde öğrencinin aktif olmasıdır.
7. Ekonomiklik İlkesi: * Öğretim hedeflerinde süre ve emeğin minimize edilmesidir.
8. Aktüalite (Güncellik) İlkesi: * Çocuğun hayata ilgisini artırmak için - Dersle aktüel (güncel) olay ve sorunlar arasında ilişki kurulmalıdır.
9. Açıklık (Ayanilik) İlkesi: * Açıklık iki anlamda kullanılmaktadır. 1. Öğretmenin kullandığı dilin açık ve anlaşılır olmasıdır. 2. Öğrenmede birden çok duyu organına hitap edebilmektir.
10. Somuttan Soyuta İlkesi: * Bireyin zihinsel gelişimi somuttan soyuta doğrudur. * Somut kavramlar soyut kavramlara göre daha anlaşılır. - Önce somut daha sonra soyut kavramlar öğretilmelidir. (Özellikle ilköğretim birinci kademedeki uygulanır.)
11. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi: * Yeni bilginin / becerinin önceki bilgidan hareket ederek öğretilmeli
12. Yakından Uzağa İlkesi: * Öğrenmeye yakın çevreden başlanır. (Örnekler yakın çevreden verilir.) - Çünkü çocuk yakın çevreyle daha ilgilidir.
13. Basitten Karmaşığa İlkesi: * Konular verilirken basitten zor ve karmaşık konulara geçilir.
14. Bütünlük İlkesi: * Çocuk; bedensel-duygusal-ruhsal -sosyal bir bütün olarak ele alınmalı * Dersler disiplinlerarası yaklaşım ve geniş alan yaklaşımıyla işlenmeli
15. Anlamlılık: * Öğrenciler öğrenmeye güdülendiğinde öğrenmeler daha etkili olur.
16. Tümdengelim: * Öğrenme konusu önce genel ve ortak özellikleri, sonra da özel ve ayrıntı verilir.
17. Sosyallik İlkesi: * Öğretimde insanların sosyalleşmesini ve topluma uyum sağlaması ...